

Møteinnkalling - Kontrollutvalget i Overhalla kommune

Arkivsak: 24/272
Møtedato/tid: 19.04.2024 kl. 09:00
Møtested: Fjernmøte - Teams

Møtet avvikles som fjernmøte og for åpne dører, i tråd med kommuneloven § 11-5.

Sakliste

Saksnr.	Sakstittel
10/24	Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskap og årsberetning
11/24	Referatsaker april 24
12/24	Innspill til kontrollutvalgets arbeid
13/24	Godkjenning av protokoll

Eventuelle forfall, eller spørsmål om habilitet, meldes til Konsek Trøndelag IKS v/ Einar Sandlund på telefon 938 97 555, eller e-post: einar.sandlund@konsek.no

Varamedlemmer møter etter nærmere innkalling.

Steinkjer 11.04.2024

Anne Lise Grande Vollan (sign.)
Leder av kontrollutvalget

Einar Sandlund/s/
Seniorrådgiver
Konsek Trøndelag IKS

Kopi: Varamedlemmer, ordfører, kommunedirektør og Revisjon Midt-Norge SA

Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskap og årsberetning

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Overhalla kommune

Møtedato

19.04.2024

Saknr

10/24

Saksbehandler Einar Sandlund**Arkivkode** FE-216**Arkivsaknr** 23/288 - 4

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalget vedtar forslag til uttalelse om kommunens årsregnskap og årsberetning for 2023.
2. Kontrollutvalgets uttalelse sendes kommunestyret, med kopi til formann

Vedlegg

Årsberetning 2023

Årsregnskap 2023

Overhalla - Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskap og årsberetning

Revisjonsberetning 2023 Overhalla kommune

Saksopplysninger

Kontrollutvalget skal i denne saken vedta en uttalelse om kommunekassens årsregnskap, vanligvis omtalt som kommunens årsregnskap. Kontrollutvalgets uttalelse omfatter også regnskapet for den samlede kommunale virksomheten, konsolidert årsregnskap. Uttalelsen skal gjøre formannskapet og kommunestyre oppmerksomme på forhold som har betydning for om årsregnskap og årsberetning kan godkjennes. Uttalelsen sendes til kommunestyret med kopi til formannskapet. Formannskapet må ha uttalelsen så tidlig at det kan ta hensyn til den når det behandler innstilling om godkjenning av årsregnskap og årsberetning til kommunestyret.

Kommunekassens årsregnskap

Kommunekassens årsregnskap skal gi kommunestyret grunnlag for styring og kontroll av den samlede økonomiske utviklingen. Årsregnskapet er utformet i samsvar med gjeldende lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk. Det er levert innen fristen.

Kommunedirektøren, eller de han bemyndiger, vil orientere kontrollutvalget om årsregnskap og årsberetning i møtet.

Revisjonsberetningen

Revisor bekrefter at årsregnskapet og årsberetningen inneholder opplysningene som kreves i lov og forskrift. Revisor bekrefter også at årsberetningen gir dekkende opplysninger om vesentlige beløpsmessige avvik fra årsbudsjettet, og om vesentlige avvik fra kommunestyrets premisser for bruken av bevilgningene. Oppdragsansvarlig regnskapsrevisor vil orientere om arbeidet med revideringen av kommunens regnskaper i møtet.

Kontrollutvalgets uttalelse

Kontrollutvalgets uttalelse er basert på kommunens årsregnskap, årsberetning og revisjonsberetningen. Kontrollutvalget bekrefter i uttalelsen at regnskapet er revidert på betryggende måte og i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk. Det går dessuten fram av uttalelsen at årsberetningen omfatter alle forhold som kreves i kommuneloven.

Vurdering

Formålet med uttalelsen primært er å gi innspill til kommunestyret og formannskapets behandling av årsregnskap og årsberetning for 2023. Det vil si at uttalelsen bør omtale forhold som har betydning for om årsregnskapet og årsberetningen kan godkjennes. Kontrollutvalget står fritt til å bestemme innholdet i uttalelsen. Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å gi en uttalelse i samsvar med det vedlagte forslaget. Kontrollutvalget har likevel anledning til å gi flere kommentarer til årsregnskap og årsberetning.

Overhalla kommune

– positiv, frisk og framsynt

2023

Årsberetning og rapport

Innhold

1. Innledning	3
1.1 Kommunedirektørens kommentar	3
1.2 Årshjul	5
1.3 Administrativ organisering	5
1.4 Politisk organisering	6
Årsberetning	7
2. Analyse og økonomisk resultat	7
2.1 Økonomisk analyse	7
2.1.1 Økonomi	7
2.1.2 Regnskapsmessig mindreforbruk (historisk)	11
2.1.3 Utviklingstrekk driftsregnskapet	11
2.1.4 Netto driftsresultat	13
2.1.5 Investeringer	14
2.2 Balansen	15
2.2.1 Likviditet	15
2.2.2 Fond	16
2.2.3 Lånegjeld	17
2.3 Likviditetsanalyse	17
2.4 Finansielle måltall	18
3. Redegjørelse for andre forhold	18
3.1 Likestilling og mangfold i kommunen	18
3.2 Etikk	19
3.3 Diskriminering	20
3.4 Internkontroll	20
3.5 Oversikt statlig tilsyn Overhalla kommune 2023	20
3.6 Fortolkning av statlig styringssignal og forventet utvikling i rammebetingelser	21
Årsrapport	23
4. Innbyggerne	23
5. Medarbeiderne	23
5.1 Ansatte	23
5.3 Tillitsvalgte	25
6. Fagsjef oppvekst	25
6.1 Utviklingsfokus i barnehager og skoler i 2023	25
6.2 Grunnskole	27
6.3 Barnehage	30

7. Fagsjef helse og omsorg.....	32
7.1 Organisering og ledelse.....	32
DRIFT.....	32
PROSJEKTER.....	32
7.2 KOSTRA tall helse og omsorg.....	33
8. Kultur og samfunn	34
8.1 Tjenestene Kultur og samfunn (netto tall).....	35
8.2 Folkebibliotek.....	36
8.3 Ungdomstiltak, idrett, m.m.....	36
8.4 Kommunale musikk- og kulturskoler	36
8.5 Bosetting og integreringstjenesten (BIT).	37
9. Teknisk sjef.....	37
9.1 Eiendomsforvaltning	37
9.2 Kommuneplanens arealdel / kartverk / leke og rekreasjonsareal	38
9.3 Avfall og renovasjon.....	39
9.4 Vann og avløp	39
9.5 Samferdsel	40
10. Landbruk og natur.....	41
11. NTE fond Nærings og samfunnsutvikling	41
11. «Flyktningsfondet»	42

1. Innledning

1.1 Kommunedirektørens kommentar

Kommunedirektøren avlegger med dette årsberetning og årsrapport for 2023.

Kommunen skal ifølge kommuneloven utarbeide en årsberetning for kommunens samlede virksomhet. Den skal redegjøre om forhold som er viktige for å bedømme kommunens økonomiske utvikling og stilling, og om den økonomiske utviklingen og stillingen ivaretas den økonomiske handleevnen over tid. Det skal også redegjøres for tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre betryggende kontroll og en høy etisk standard i virksomheten. Det skal redegjøres for den faktiske tilstanden når det gjelder likestilling i fylkeskommunen eller kommunen. Det skal også redegjøres for tiltak som er iverksatt, og tiltak som planlegges iverksatt for å fremme kjønnslikestilling og for å hindre forskjellsbehandling i strid med likestillingsloven, samt for å fremme formålet i diskrimineringsloven om etnisitet, diskriminerings- og tilgjengelighetsloven og diskrimineringsloven om seksuell orientering.

Etter to år med nedgang viser de to siste årene en vekst i folketallet i Overhalla. Tall fra Statistisk sentralbyrå vier at en siste år fikk en økning på 51. En er med det 3924 innbyggere i Overhalla. Det ble i løpet av året bosatt 101 flyktninger (ikke alle er registrert i økningen da de ble bosatt i slutten av året). Fødselsunderskudd var på 2.

I likhet med andre kommune fikk en i starten av året en del koronasmitte som førte til stort vikarbehov. Dette sammen med mangel på riktig kompetanse innenfor helse og omsorg utløste dette en del overtidsgodtgjørelse. Takket være fleksibiliteten til medarbeiderne har dette bidratt til at brukere og innbyggere har fått best mulig tjenester. Kommunedirektøren vil gi en stor takk til ansatte for fleksibiliteten de har vist.

Antall barn med grunnskoleundervisning økt siste år med 11, og er med det 575 inklusive privatskolen. OBUS økte med 13 og Hunn skole fikk en reduksjon på 2 elever. Veksten forventes å avta i kommende år. Det ble 10 flere med barnehageplass i 2023 enn året før. Det kan være vanskelig å lage gode prognoser for framskrivning av barnehagebehovet, men prognoser fra SSB viser en forventet nedgang.

Mottak av flyktninger i barnehage og skole har også preget oppvekstsektoren i 2023. Felles hovedfokus for oppvekstsektoren har fortsatt vært utvikling av ledelse i utviklingsprosesser og språkarbeid. I tillegg har det vært høyt fokus på spesialpedagogisk arbeid og språkutvikling som tidlig innsats. Arbeidet med gode psykososiale barnehage- og skolemiljø er godt iverksatt i enhetene og det jobbes kollektivt og godt etter de utarbeidede rutinene. Gode psykososiale miljø vil ha stor betydning for fagarbeidet i skolen.

Felles for helse og omsorg har vært utfordring med rekruttering av kompetanse. Og spesielt leger og sykepleiere. En har derfor måtte leie inn fra rekrutteringsbyrå. For å møte utfordringen har sykeheimen og hjemmetjenesten gjennomført prosjekt med søkelys på oppgavedeling og tjenestestyrt bemanningsplanlegging. Formålet har vært og brukt riktig kompetanse til riktige oppgaver, og til riktig tid. Dette har resultert i ny turnus hvor det er planlagt med mer ressurs og bedre kompetanse på helg og mer heltid for ansatte (større stillinger).

Overhalla sykeheim med 35 sengeplasser har hatt en beleggsprosent på 97% i 2023. Dette er en økning på 4%-poeng fra foregående år. Hjemmesykepleien har hatt mellom 89-97 brukere i løpet av 2023. Leverte timer har økt fra 14.000 til 14.700. Behovet for hjemmehjelp er redusert.

Ny skolen ved Hunn ble tatt i bruk fra høsten 2022 og uteområdet ble ferdigstilt og tatt i bruk våren 2023.

Kommunen begynner å ha lite byggeklare tomter ledige. Spesielt på Skage hvor etterspørselen har vært størst i de siste årene. Reguleringsplan for videre boligtomter i tilstøtende område på Skage ble behandlet og klar for videre utbygging i 2021. Det er i 2023 blitt jobbet med uavklarheter med en grunneier av tilførselsveien inn til planlagt boligfeltet. Ekspropriasjonssaken ble ferdigbehandlet i løpet av året. Arbeidet med opparbeidelse tomtefeltet vil starte i løpet av 2024.

Sykefraværet for 2023 ble totalt 10,4 %. Dette var en oppgang fra året før. Det er både på leder- og enhetsnivå fortløpende satt søkelys på oppfølging av nærværarbeidet. Bedriftshelsetjenesten har bidratt med faglig bistand i arbeidet.

Årets regnskap ble avsluttet med et *mindreforbruk* på 6,2 millioner kroner som er avsatt til disposisjonsfondet. Fondet er med det 79 millioner kroner og utgjør 17 % av sum driftsinntekter. Netto driftsresultat viser et underskudd på 9,8 millioner kroner. Korrigert for øremerkede- og selvkost ordninger blir underskuddet redusert til 4,6 millioner kroner (ordinær drift). Likviditeten er god. Langsiktig lånegjeld er 636 millioner kroner. Av dette er det 486 millioner kroner gjeld som belaster kommunekassen direkte.

Kommunens økonomiske rammebetingelser har blitt dårligere i løpet av siste årene. Omlegging av inntektssystem (kommunereform), reduserte rammer for eiendomsskatt og medfinansiering av privat skole bidrar til reduserte inntekter.

For 2023 økte skatt- og rammetilskudd med 2% sammenliknet med 2022. Dette er noe mindre enn anslaget for kommunal deflator som ble anslått til å bli 5,2% i RNB23 (Revidert nasjonalbudsjett). Men samlede frie inntekter økte med 9%. Dette knyttet i det vesentligste til bosettingsarbeidet og økt integreringstilskudd. Dette er normalt ikke en varig inntekt og det knyttets utgifter til dette arbeidet. Det ble bosatt 101 flyktninger, mot 64 foregående år. Dette gir en økning i integreringstilskudd på 23,5 millioner i forhold til 2022 og en merinntekt i forhold til revidert budsjett på 4,1 millioner kroner.

Opprinnelig budsjett hadde forutsatt 11,2 millioner kroner bruk av disposisjonsfond. Endelig regnskap viste at netto bruke ble på 5,5 millioner kroner.

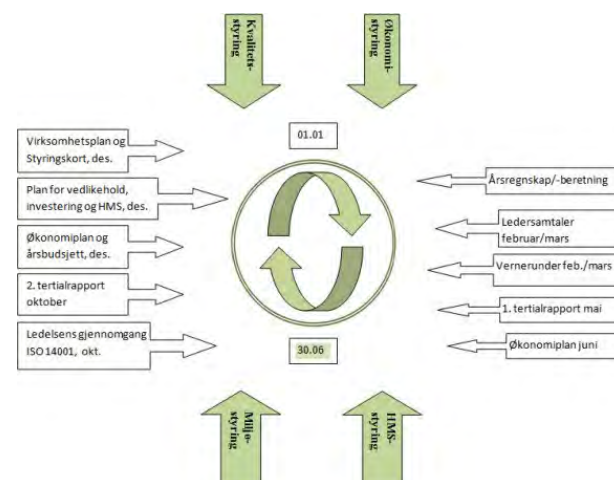
Parallelt med økte investeringsbehov og finansutgifter vil dette i kommende år gi vesentlige omstillingsbehov. Kommunene får stadig nye oppgaver fra staten. Innbyggernes alderssammensetting vil trolig utfordrer helseområdet i kommende år, og det forventes noe mindre barn en periode framover. Ved rekruttering av nye medarbeidere er en i konkurranse med flere. En bli stadig utfordret på strengere kompetansekravene innenfor tjenestene.

Alle utfordringer og endringer kommunen står ovenfor i kommende år vil kreve hyppigere omstilling av organisering og hvordan en utfører tjenestene. Utfordringene vil være løsbare, men vil kreve strengere prioritering mellom tjenestene. Arbeidet med omstilling er igangsatt i 2024, og en tar sikte på å fremme forslag til tiltak i forbindelse med behandling av revidert økonomiplan 2024-2027 juni 2024.

Godt samspill mellom politisk og administrativt nivå vil være avgjørende. Selv med endrede rammebetingelser skal Overhalla kommune også i framtiden fortsette å levere gode tjenester til innbyggerne. Overhalla vil med det fortsatt å være «positiv, frisk og framsynt».

1.2 Årshjul

Plan- og styringssystemet består av kommunens overordnede og politiske vedtatte planverk med kommuneplan som overbyggende for alle planer. Årshjulets hovedaktiviteter er Økonomi, HMS, Miljø og kvalitetsstyring. En har kontinuerlig en målsetting om at styring av enhetene skal forenkles og være effektiv, slik at politiske målsetninger og prioriteringer kan styrkes i kommende år. Kommunens oppgaver følger kommuneloven, plan- og bygningslov, øvrige lover og forskrifter, nasjonale føringer og politiske vedtak. Arbeidet med revidert av kommuneplan samfunnsdel ble fullført i 2021, og arbeidet med arealdelen forventes å bli slutført i løpet av 2024.

1.3 Administrativ organisering

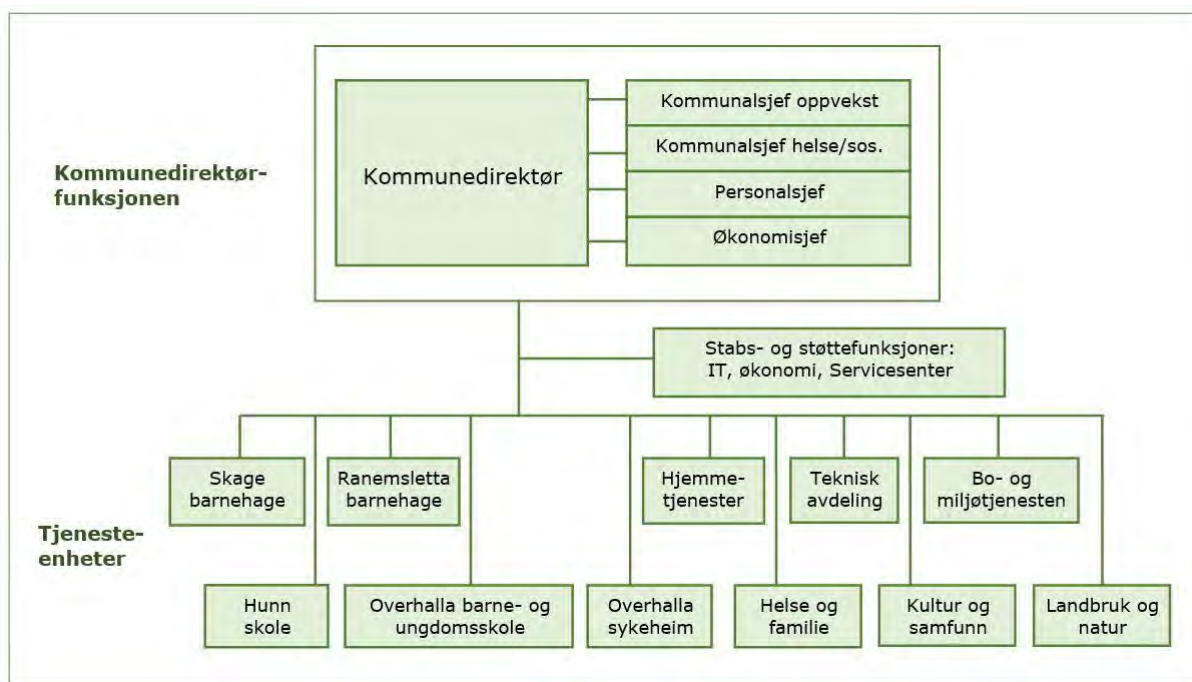
Kommunen er organisert i to hovednivåer: kommunedirektørfunksjonen og tjenesteenheter (se info om hver enhet nederst i artikkelen).

I tillegg samarbeider Overhalla kommune med andre kommuner om flere tjenester. Fra 1.1.2020 er Namsos kommune vertskommune for samarbeid om bl.a. barnevern, PPT, NAV, kommuneoverlege, legevakt, lønn og regnskap og IKT. Tidligere organisering av samarbeidsområdene gjennom Midtre Namdal samkommune (MNS) ble avviklet fra 1.1.2020.

Fra 1. juni 2021 er landbruk og natur etablert som en felles tjeneste for Overhalla kommune og Grong kommune. Overhalla kommune er vertskommune for ordningen.

Overhalla kommune har felles brann- og redningsvesen med Høylandet kommune og Grong kommune, hvor Grong kommune er vertskommune for brannmannskapene.

Det legges vekt på best mulig samhandling mellom kommunedirektørfunksjonen, stabs-/støttefunksjonene og de enkelte tjenesteenhetene.

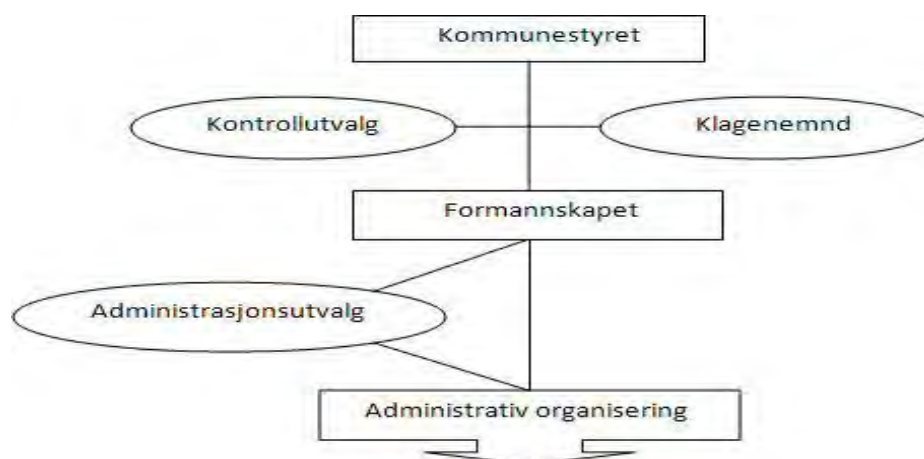

1.4 Politisk organisering

Kommunestyret med 21 medlemmer er øverste politiske organ og fatter vedtak på vegne av kommunen så langt ikke annet av lov eller delegasjonsvedtak.

Formannskapet på 7 medlemmer er driftsstyret for kommunen. I tillegg er det fast utvalg for plansaker og styringsgruppe for byggeprosjekter.

I tillegg til kontrollutvalg, klagenemnd og administrasjonsutvalg har kommunen eget eldreråd, råd for personer med funksjonsnedsettelse og ungdomsråd.

Årsberetning

2. Analyse og økonomisk resultat

2.1 Økonomisk analyse

2.1.1 Økonomi

Årsregnskapet for 2023 viser et regnskapsmessig *mindreforbruk* på 6.241.458 kroner (besparelse i forhold til revidert budsjett). Det er 2 % av kommunens budsjetterte driftsramme på 330 millioner kroner. Mindreforbruk knyttes i hovedtrekk til:

- 1,4 millioner kroner i merinntekt fra skatt- og rammetilskudd.
- 4,2 millioner kroner i merinntekt integreringstilskudd
- 0,5 millioner kroner merinntekt rentekompensasjon Husbanken
- 4,5 millioner kroner i redusert netto finansutgifter.
- 4,4 millioner kroner i overforbruk utgifter ordinær tjenesteproduksjon, korrigert for øremerkede ordninger.

I hht til (ny) kommunelov er *mindreforbruket* avsatt til disposisjonsfond uten behandling av kommunestyret.

Bevilgningsoversikt - drift (regnskap) § 5-4	Regnskap	R budsjett	Avvik
1 Rammetilskudd	182 904 522	182 595 000	309 522
2 Innteks- og formueskatt	110 311 334	109 213 000	1 098 334
3 Eiendomsskatt	11 474 284	11 500 000	-25 716
4 Andre generelle driftsinntekter	44 505 825	39 700 000	4 805 825
5 Sum generelle driftsinntekter	349 195 965	343 008 000	6 187 965
6 Sum bevilgninger drift, netto	326 048 622	330 312 430	4 263 808
7 Avskrivninger	26 553 752	26 553 752	-0
8 Sum netto driftsutgifter	352 602 374	356 866 182	4 263 808
9 Brutto driftsresultat	-3 406 409	-13 858 182	1 924 157
10 Renteinntekter	7 282 957	5 000 000	2 282 957
11 Utbytter	2 557 307	2 557 307	0
12 Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	
13 Renteutgifter	21 456 914	23 700 000	2 243 086
14 Avdrag på lån	21 358 382	21 300 000	-58 382
15 Netto finansutgifter	-32 975 033	-37 442 693	4 467 660
16 Motpost avskrivninger	26 553 752	26 553 752	-0
17 Netto driftsresultat	-9 827 690	-24 747 123	14 919 433
19/20 Netto avsetning/bruk av bunde dr fond	5 190 606	13 868 582	-8 677 976
Korrigert netto dr resultat	-4 637 084	-10 878 541	6 241 457

En har samlet mottatt 1,4 millioner kroner mer i skatt- og rammetilskudd for 2023 enn revidert-budsjettert.

	Regnskap	R budsjett	Avvik
Rammetilskudd	153 895 000	153 727 000	168 000
Inntektsutjevning	29 009 522	28 868 000	141 522
Skatt på inntekt- og formue	110 311 334	109 213 000	1 098 334
Skatt og rammetilskudd	293 215 856	291 808 000	1 407 856

Hensyntatt inntektsutjevning har en samlet en merinntekt på skatt på inntekt og formue på 1,2 millioner kroner. Rammetilskudd viser en merinntekt i forhold til revidert budsjett på 0,17 millioner kroner.

Andre generelle driftsinntekter	Regnskap	R budsjett	Avvik
Statstilskudd "digital hjemmeoppfølging".	127 500	-	127 500
Konsesjonsavgift	442 194	442 000	194
Naturressursskatt	101 992	100 000	1 992
Rentekompensasjon Husbanken	2 194 032	1 658 000	536 032
Integreringstilskudd flyktninger	41 640 107	37 500 000	4 140 107
	44 505 825	39 700 000	4 805 825

Det ble bosatt 101 flyktninger i 2023 av opprinnelig anmodet 90 (senere tilleggssanmodning på 10 som kommunen sa ja til, dvs. totalt 100). Dette bidrog til 41,6 millioner kroner i integreringstilskudd som var 4,1 millioner kroner over budsjett. Med noe økte renter i løpet av året ble rentekompensasjonen fra husbanken 536.000 kroner høyere enn forventet.

Netto finansutgifter viser en besparelse på 4,5 millioner kroner. 2,3 millioner kroner gjelder høyere renteinntekter av bankinnskudd, og renteutgiften for lån er blitt 2,2 millioner kroner lavere enn prognosen en hadde ved 1. tertial. Besparelsen knyttes til at årets låneopptak ble gjennomført på slutten av året og ble noe lavere enn opprinnelig vedtak. I tillegg har en inngått noen fastrenteavtaler som har bidratt til redusert renteutgifter.

Bevilgning drift har blitt 4,2 millioner kroner lavere enn budsjettert. I hht. til ny kommunelov skal en som tidligere ikke bokføre *netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond* i bevilgningsrammene. For øremerkede- og selvkostområder medfører dette noe avvik i forhold til budsjett. Korrigert for disponering av bundne fond, framkommer den *ordinær* bevilgninger til drift. Korrigert viser det et samlet overforbruk på 4,4 millioner kroner.

Sum bevilgninger drift, netto	Regnskap	R budsjett	Avvik	Bunde fond	Korr avvik
Politiske styringsorganer	-13 157 968	-10 381 966	2 776 002		2 776 002
Stabs- og støttefunksjoner	20 115 925	23 003 248	2 887 323	-2 336 970	550 353
Fagområde oppvekst	114 713 768	116 237 728	1 523 960	- 959 108	564 852
Fagområde helse og omsorg	104 289 065	102 957 261	-1 331 804	- 1 554 233	-2 886 037
Fagområde kultur og samfunn	25 857 560	26 928 556	1 070 996	- 978 530	92 466
Fagområde teknisk	32 302 545	30 027 465	-2 275 080	- 1 656 881	-3 931 961
Landbruk og natur	3 472 635	4 868 138	1 395 503	- 1 183 265	212 238
Skatter, rammetilskudd, renter og avdrag	-4 086 009	-3 752 000	334 009	- 8 988	325 021
Samarbeidsordninger Namsos kommune	42 541 101	40 424 000	-2 117 101		-2 117 101
Sum bevilgninger drift, netto	326 048 622	330 312 430	4 263 808	-8 677 975	-4 414 167

Politiske styringsorganer: Besparelsen på 2,8 millioner kroner som gjelder pensjonsposteringene (premieavvik, bruk av premiefond og forfalt premie. Dette er poster som gjelder hele kommunens virksomhet).

Stabs- og støttefunksjon: Netto besparelse på 2,9 millioner kroner. Korrigert for øremerkede midler *Støtte til utbygging bredbånd* er korrigert besparelse på 550.000 kroner. Av besparelse har en dekket opprinnelig bevilget tilskudd til bredbåndsstøtte på 750.000 kroner, som skulle dekkes av ordinær drift med tidligere bevilgede midler til tiltaket (fondsmidler som er overført fra tidligere år). I tillegg var det bevilget 300.000 kroner til forprosjekt Helseplattformen som ikke ble iverksatt i løpet av året. En har videre et overforbruk på diverse lisenser og anskaffelse av it utstyr for oppvekstsektoren.

Fagområde oppvekst: Samlet for oppvekst er det en besparelse på 0,6 millioner kroner når en korrigerer for øremerkede prosjekter. Dette av en total budsjetttramme på (netto) 108 millioner kroner.

Den samlede barnehagedriften, med en budsjetttramme på 40 millioner kroner viser en besparelse i forhold til budsjett på 800.000 kroner. Av besparelsen gjelder 1,1 millioner kroner tilskudd til private barnehager. Færre barn med barnehageplass i Namsos enn budsjettet er årsaken til dette. Samlet for den kommunale barnehagedriften er det bruk 0,3 millioner kroner mer enn budsjettet.

Korrigert for øremerkede ordninger viser regnskapet for kommunens grunnskoletilbud et overforbruk på 100.000 kroner. Dette av en budsjetttramme på 65,3 millioner.

Ordinær barnehagedrift (netto) er fra 2022 til 2023 redusert med 900.000 kroner (-2,4%) Årslønnsveksten var i samme periode 5,6 % for kommunal sektor og en prisvekst på 5,5%. For styrket tilbud barnehage (spesialpedagogikk) ble det en økning på 2,7 millioner kroner (129%).

Grunnskole, SFO og skoleskyss økte samlet nettoutgift fra 63,3 millioner kroner til 70,9 millioner kroner. Økningen på 7,6 millioner kroner utgjør 12%. Det vesentligste av økningen innenfor oppvekst knyttes til integreringsarbeidet.

Fagområdet helse og omsorg: Med en ramme på 103 millioner kroner viser regnskapet for 2023 et overforbruk på 1,3 millioner kroner. Korrigert for øremerkede ordninger er overforbruket 2,9 millioner kroner. Det vesentligste av overforbruket har en ved institusjon. Utfordring med å skaffe riktig kompetanse har ført til at en har måtte bruke vikarbyrå og en god del overtidsgodtgjørelse. Fagområdet har også hatt forholdsvis høyt sykefravær og har høyere vikarkostander enn hva som er budsjettet.

Netto utgiften for pleie og omsorg økte med 12 millioner kroner siste år og endelig regnskap viste en total på 103 millioner kroner. Veksten er på 12%. Korrigert for årslønnsveksten (5,6%) ble økningen 7 millioner kroner totalt for helse og omsorg.

Den største økningen ble innenfor institusjon 2,8 millioner kroner. Videre økte hjemmetjenesten med 1,4 millioner.

Jordmorsresursen økte fra 20% til 40% stilling, det ble bevilget mer resurs til legekantoret og en vesentlig prisstigning for mat ga en økning på 0,5 millioner kroner for sentralkjøkkenet. Totalt ga dette en korrigert økning innenfor Helse og familie på 2,2 millioner kroner.

Avlastningstjenesten økte med i underkant av 0,7 millioner kroner.

Kultur og samfunn: Besparelse på 1,1 millioner kroner. Korrigert for øremerkede ordninger er besparelsen 91.000 kroner. Bosetting og integrering fikk et overforbruk på 200.000 kroner som

knyttet til at det ble bosatt noe flere enn hva som var budsjettert. Dette gjenspeiler seg ved at en har mottatt noe mer i integreringstilskudd. Tilskuddet blir regnskapsført på et annet rammeråde. Det var bevilget 300.000 kroner til tiltak med «Jernbanestien». Disse er ikke benyttet og framstår som en besparelse innenfor rammeområdet.

Teknisk etat: Totalt overforbruk er på 2,3 millioner kroner før korrigering av øremerkede ordninger. Korrigert er overforbruket 3,9 millioner kroner. Avsettingen til bundne fond gjelder i hovedsak vann og avløp, samt bevilgede midler fra ENOV til enøktiltak som vil bli disponert i påfølgende år.

Det korrigert overforbrukt knyttet til Brann- og redning, Selvkostområdene, Kommunal bygningsmasse og Samferdsel. Renhold og drifts- og vedlikeholdskostnadene viser samlet et overforbruk på 1,7 millioner kroner innenfor driften av kommunale bygg. Samlet er det bruk 1 millioner kroner mer innenfor samferdsel enn budsjettert. Halve av overforbruket knyttes til juridisk bistand og erstatning i forbindelse med driftsavtaler for kommunal veg.

Innenfor flere av selvkostområdene er det ikke lengre bundne fondsmidler disponibelt. Med det viser regnskapet for 2023 et overforbruk innenfor vann, avløp og slagbehandling. I forhold til budsjett er samlet overforbruk på 0,7 millioner kroner. Regnskapsmessig er underskuddet samlet for selvkosttjenesten på 837.000 kroner og påvirker med det kommunens netto driftsresultat. Underskuddet vil bli dekket senere år når ordningene går med overskudd (gebyr høyere enn driftsutgiftene).

Netto utgifter, korrigert for årslønnsvekst og økt avskrivning viser regnskapet for 2023 en økning på 1,1 millioner kroner. Dette av en ramme eks selvkostområdene på 43,7 millioner kroner. Økningen knyttets til kommunal bygningsmasse på 980.000 kroner og brannberedskap 570.000 kroner. Samferdsel har blitt 340.000 kroner levere en 2022 til tross for vesentlige utgifter knyttet til kontraktsinngåelse.

Skatt, rammetilskudd, renter og avdrag: Korrigert besparelse på 0,3 millioner kroner som knyttes til høyere konsesjonskraftsinntekt. Totalt ble det solgt konsesjonskraft for 630.000 kroner i 2023

Landbruk og natur: Besparelse på 200.000 kroner etter korrigering for øremerkede ordninger. Besparelse knyttes i stor grad til vakanse i stillinger.

Samarbeidsordninger Namsos kommune:

	Budsj 2023	Regsk 2023	Avvik	Regsk 2022	2022->2023
IT infrastruktur	2 657 000	2 257 503	399 497	2 541 941	-11 %
Økonomiprogrammer (IT)	557 000	568 110 -	11 110	457 952	24 %
Lønn/regnskap	2 123 000	1 945 193	177 807	1 617 500	20 %
Sak arkiv Samkommunen	-	439	439	81 184	-101 %
PPT	2 346 000	2 746 804 -	400 804	2 330 025	18 %
Kommuneoverlege	546 000	166 913	379 087	409 262	-59 %
Legevakt	3 697 000	4 177 000 -	480 000	3 613 000	16 %
Pleie og omsorgsprogram (IT)	344 000	290 423	53 577	265 827	9 %
Nav	12 222 000	13 655 933 -	1 433 933	7 222 319	89 %
Barnevern	14 332 000	15 133 695 -	801 695	14 357 792	5 %
Totalt samarbeidsordninger Namsos	38 824 000	40 941 135 -	2 117 135	32 896 802	24 %

Som en ser av tabellen ovenfor er de største overforbrukene innenfor barnevern og Nav. I tillegg er det overforbruk innenfor legevakt og PPT. Sammenlikning av tall fra foregående år viser at kommunens utgifter med Nav økte med 6,4 millioner kroner (36%).

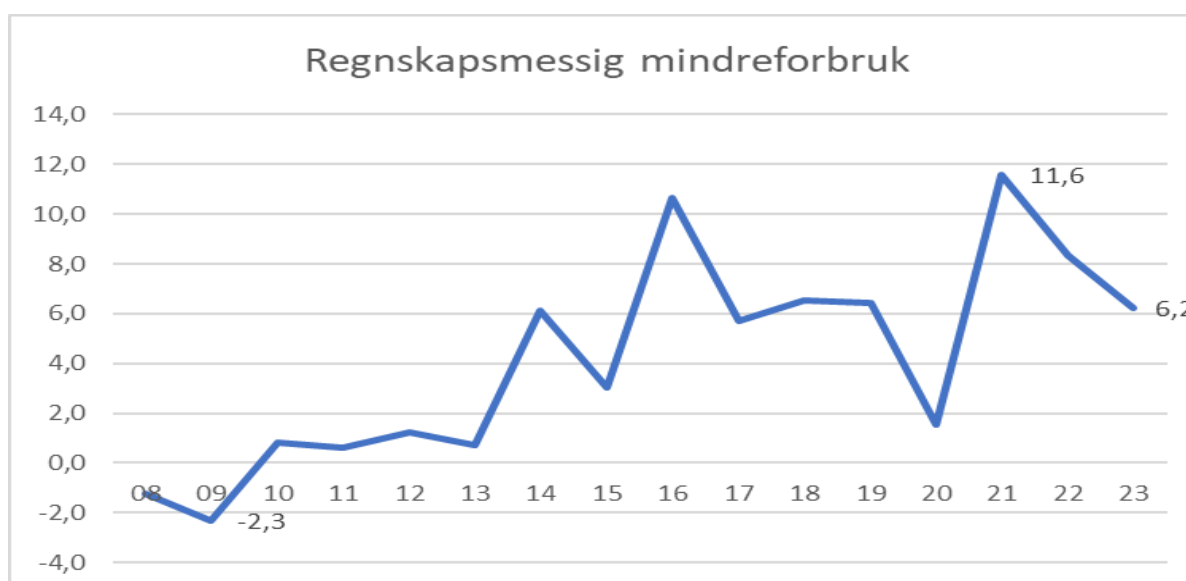
Tabellen under viser utviklingen i økonomisk sosialhjelp og bruk av kvalifiseringsordningen. (Tall i millioner kroner). Økningen har sammenheng med en omfanget av integrering to siste år.

2.1.2 Regnskapsmessig mindreforbruk (historisk)

Kommunen har siden 2010 hatt et regnskapsmessig mindreforbruk. Mindreforbruket viser hvor mye mindre kommunen netto har brukt i forhold til revidert budsjett. Mindreforbruk har stort sett vært et resultat av høyere skatteinntekter og god økonomistyring innenfor rammeområdene. Merk at kommunen i 2023 fikk et negativt netto driftsresultat tross et regnskapsmessig mindreforbruk.

(Tallen i tabellen under er i millioner kroner).

2.1.3 Utviklingstrekk driftsregnskapet

Driftsinntekter

Brukerbetaling er redusert med 0,3 millioner kroner. Redusert betaling av SFO og kommunal barnehage. Videre har en fått en økning av brukerbetaling på institusjonsopphold og legetjenester.

Salgs og leieinntektene økte med 5 millioner kroner. Salgsinntektene på Sentralkjøkkenet økte med 540.000 kroner, og det er solgt noe mer fra kantine kiosken ved sykeheimen. Økte leieinntekter på boliger med ca. 3 millioner kroner, hvorav det vesentligste er framleie av boliger. I 2022 leie en ut Barlie til Helseforetaket. Dette var en engangsinntekt på 1,2 millioner kroner som bidrar til en

reduksjon i inntekten sammenliknet mellom to siste år. Gebyr for selvkosttjenestene økte med i underkant av 2,8 million kroner.

Overføring med krav til motytelser er økt med 8 millioner kroner. Det aller vesentligste av dette knyttes til i syke- og fødselspenger. Utgjør en økning på 5,3 millioner kroner, og er totalt i 2023 på 16,8 millioner kroner. Øremerkede tilskudd til diverse prosjekter representerer en økning på i underkant av 1,3 millioner kroner. En har ellers mottatt 1,5 millioner kroner med i momskompensasjon.

Driftsinntekter (mill kr)	2019	2020	2021	2022	2023
Brukerbetalinger	18	16	17	17	16
Andre salgs- og leieinntekter	26	27	29	33	38
Overføringer med krav til motytelse	44	51	47	48	57
Rammetilskudd	155	164	164	173	183
Andre statlige overføringer	11	8	9	20	44
Andre overføringer	-	-	-	-	-
Skatt på inntekt og formue	93	92	104	114	110
Eiendomsskatt	11	13	11	11	11
Andre direkte og indirekte skatter	0	0	1	1	1
Sum driftsinntekter	359	371	382	418	460

Skatt og rammetilskudd økte tilsammen med 6,2 millioner kroner i forhold til foregående år. Dette er en økning på 2%. Kommunal lønns- og prisvekst har i (kommunal deflator) er beregnet til 5,2% fra 2022 til 2023.

Driftsutgifter

Kommunes lønnsutgift økte med 11% i løpet av siste år som er en økning på 22,6 millioner fra 2022. Isolert har fastlønn økt med 8,8 %. Kommunen har ved utgangen av 2023 321 årsverk. Dette er en økning fra 2022 på 10 årsverk. Vikarutgiften og overtidsgodtgjørelse er brutto 21,9 millioner i 2023 som er 2,2 million høyere enn året før. Korrigert for refusjoner er nettoutgiften 5 millioner kroner.

I tillegg økte posten for kvalifiseringstilskudd som følge økning i antall bosatte flyktninger med 6,1 millioner kroner og utgjør for 2023 8,8 millioner kroner.

Pensjonsutgiften økte med 1,6 millioner kroner siste år (7,6%) og var på 23,4 millioner kroner eks. arbeidsgiveravgiften.

Driftsutgifter	2019	2 020	2 021	2 022	2 023
Lønnsutgifter	180	182	185	198	221
Sosiale utgifter	32	27	29	32	35
Kjøp av varer og tjenester	97	100	107	121	139
Overføringer og tilskudd til andre	24	27	33	31	42
Avskrivninger	16	16	16	22	27
Sum driftsutgifter	349	353	371	404	464

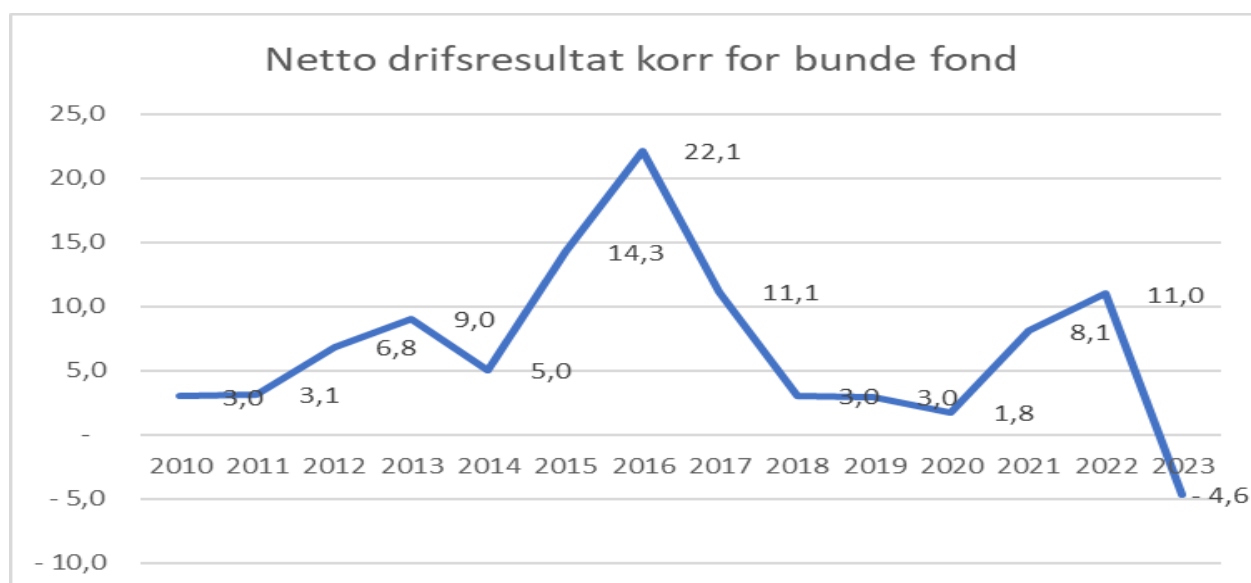
Kjøp av varer og tjenester økte med 19 millioner kroner. Her er det mange faktorer som påvirker. Økt bosetting bidrar med 6,4 millioner kroner. Lisenser har økt med 1,1 millioner og en har kjøpt vesentlig mer tjenester som erstatter egen tjenesteproduksjon.

Finansutgifter

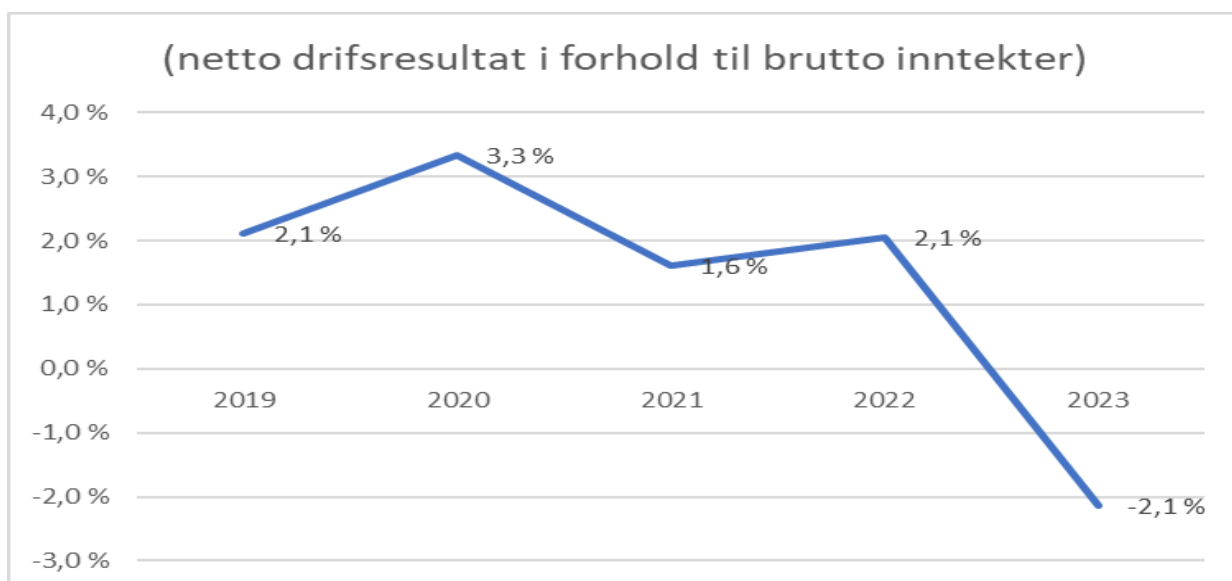
Netto finansutgifter har økt med 5,8 millioner kroner. Økt rente på innskudd og utbytte fra Nte bidrog med en inntektsøkning på 3,6 millioner kroner. Finansutgiften økte også noe som følge av økte rente, men i hovedsak økt låneopptak. Samlet utgjorde økningen 9,4 millioner.

2.1.4 Netto driftsresultat

Netto driftsresultat viser hva kommunen har til rådighet for å dekke overføringer til investeringsregnskapet og avsetninger til fond (styrking av egenkapital). Det var budsjettert med et underskudd på 25 millioner kroner. Endelig resultat viste at underskuddet ble redusert til i underkant av 10 millioner kroner. Korrigert for øremerkede ordninger (Bundne driftsfond) ble endelig underskudd 4,6 millioner kroner. Tabellen under viser resultatet fra 2010 (tall i mill. kr) og 2023 er med det første året med underskudd. Gode skatteinntekter har vært en viktig faktor for årene med store overskudd. Siste års regnskap viser at inntektene har økt mindre enn utgiftene (ordinær og finans).

Ofte bruk nøkkeltall for å vurdere kommuneøkonomien er *netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter*. Grafen under viser ukorrigert tall og ble for 2023 -2%. Anbefalt nivå er 1,75% som skal sikre at en har en økonomi som følger blant annet inflasjon og i tillegg bygge opp reserver som skal kunne brukes når en for årlig svingninger i økonomien.

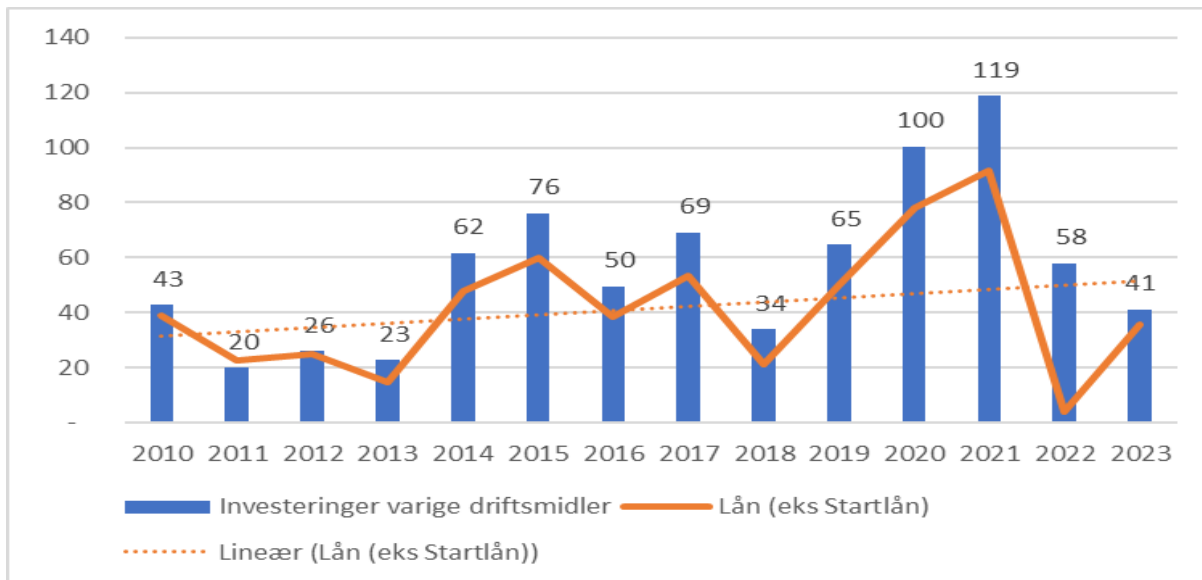

2.1.5 Investeringer

Det er investert for 42,7 millioner kroner i 2023 som er finansiert med 35,7 millioner kroner i bruk av lån, 6,1 millioner i tilskudd og momskompensasjon. I tillegg er det solgt driftsmidler for 803.000 kroner. Sammenliknet med revidert budsjett er det en besparelse på 23,7 millioner kroner som knyttes til framdriften i investeringsprosjekter. Vann og avløpsprosjekter utgjør 11,5 millioner kroner. Men i tillegg er det en del besparelse med bygging og kjøp av kommunale utleieboliger samt Gimle.

Bevilgningsoversikt - invest. (regnskap) § 5-5	Regnskap 2023	Rev budsjett 2023	Avvik
1 Investeringer i varige driftsmidler	41 148 128	64 912 000	23 763 872
2 Tilskudd til andres investeringer	684 767	669 000	-15 767
3 Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	844 439	844 000	-439
4 Utlån av egne midler	0	0	0
5 Avdrag på lån	0	0	0
6 Sum investeringsutgifter	42 677 334	66 425 000	23 747 666
7 Kompensasjon for merverdiavgift	1 872 661	4 148 000	2 275 339
8 Tilskudd fra andre	4 232 345	5 663 000	1 430 655
9 Salg av varige driftsmidler	803 000	2 503 000	1 700 000
10 Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0
11 Utdeling fra selskaper	0	0	0
12 Mottatte avdrag på utlån av egne midler	0	0	0
13 Bruk av lån	35 725 328	54 267 000	18 541 672
14 Sum investeringsinntekter	42 633 334	66 581 000	23 947 666
15 Videreutlån	17 704 746	15 000 000	-2 704 746
16 Bruk av lån til videreutlån	17 704 746	15 000 000	-2 704 746
17 Avdrag på lån til videreutlån	0	2 800 000	-2 800 000
18 Mottatte avdrag på videreutlån	3 031 785	2 800 000	231 785
19 Netto utgifter videreutlån	3 031 785	0	3 031 785
20 Overføring fra drift	-844 000	-844 000	0
21 Avsetninger til bundne investeringsfond	3 031 785	0	3 031 785
22 Bruk av bundne investeringsfond	0	0	0
23 Avsetninger til ubundet investeringsfond	800 000	1 000 000	200 000
24 Bruk av ubundet investeringsfond	0	0	0
25 Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0
26 Sum overføring fra drift og netto avsetninger	2 987 785	156 000	3 231 785
27 Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)	0	0	0

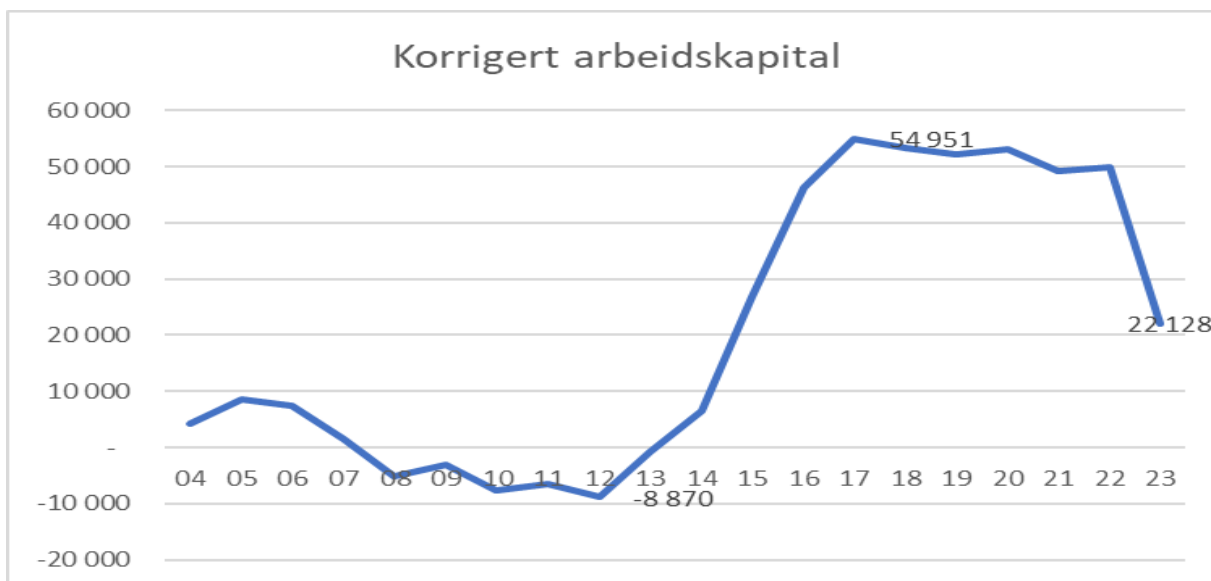
I tillegg til en målrettet styrking av kommunens økonomi har en hatt en offensiv investeringsplan. Siden 2010 er det investert for i underkant av 790 millioner kroner som er finansiert med 580 (74%) millioner kroner i bruk av lån. Investeringen knyttes til alle typer tiltak som vann og avløp, samferdsel og kommunale bygg.

2.2 Balansen

2.2.1 Likviditet

Som følge av den beviste prioriteringen med styrking av fond har likviditeten blitt meget god. Utviklingen i arbeidskapitalen viser at kommunens betalingsevne har bedret seg vesentlig fra 2012. Men har siste år gått noe tilbake. For å fremskaffe den reelle betalingsevnen har en korrigert omløpsmidlene og den kortsiktige gjelden for premieavvik og ubrukte lånemidler. I tillegg har kommunen hatt ubrukte lånemidler som skal brukes til finansiering av prosjekter. Bundne fond som er øremerkede midler, er fortrinnsvis tenkt brukt i påfølgende år. I tillegg til å gi uttrykk for likviditeten viser også utviklingen i arbeidskapital soliditeten i kommunens økonomi.

2.2.2 Fond

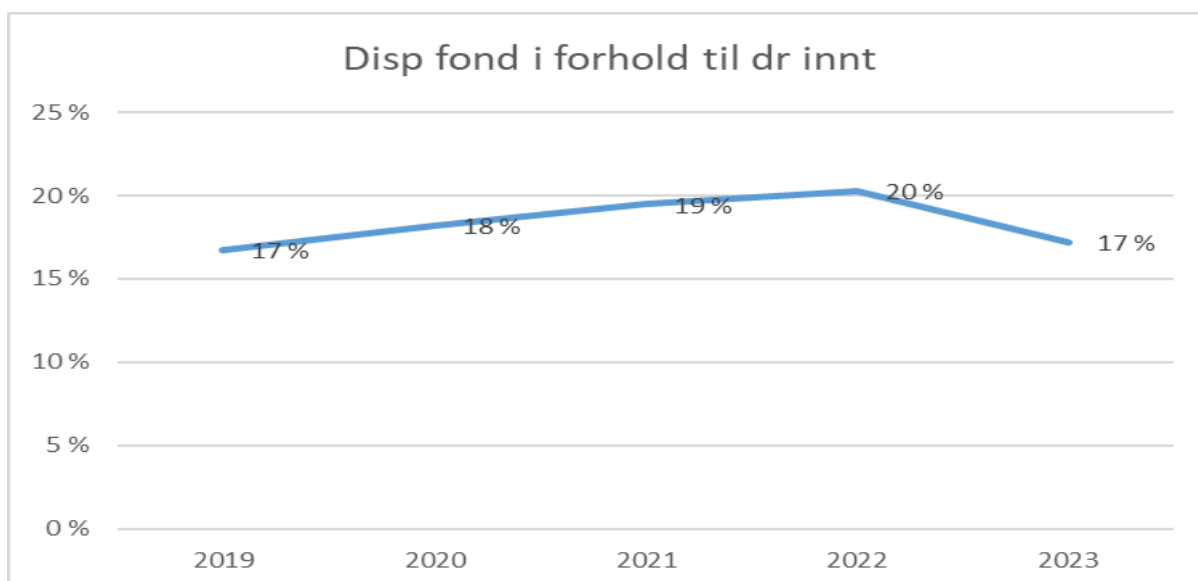
Totalt har kommunen en fondsbeholdning på 99 millioner ved utgangen av 2023. Herav 79 millioner kroner i disposisjonsfond.

(Tall i mill. kr)	2 019	2 020	2 021	2 022	2 023
Disposisjonsfond	60,1	67,5	74,5	84,5	79,0
Bundne driftsfond	14,0	24,6	22,7	20,3	15,1
Ubundne investeringsfond	7,5	7,1	8,6	1,4	2,2
Bundne investeringsfond					3,0
	82	99	106	106	99

Selvkostfondene innenfor vann, avløp, feiing, slambehandling og renovasjon samlet 0,4 millioner kroner ved utgangen av 2023. I tillegg har et underskudd innenfor vann og avløp som bør dekkes inn i påfølgende år. Netto har en derfor ved utgangen av 2023 et samlet underskudd på 0,6 millioner kroner.

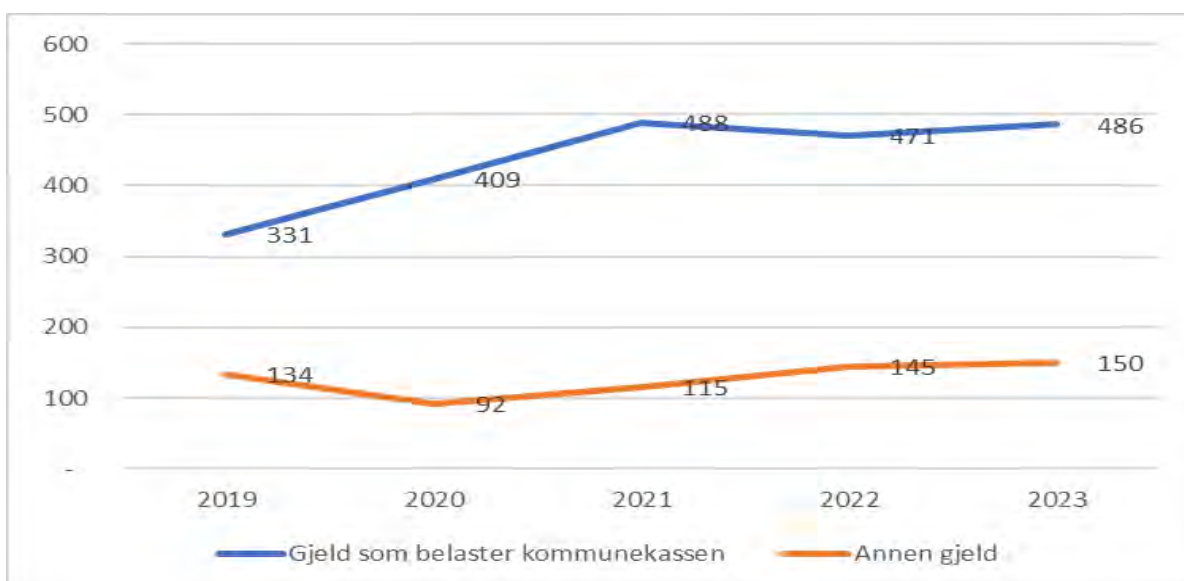
(tall i kr 1000)	2019	2 020	2 021	2022	2023
Overskudd vannavgift	3 642	3 678	3 346	2 207	-
Overskudd avløp	1 473	1 489	1 379	811	-
Slambehandling	84	-	-	-	84
Feiervesen	259	326	265	253	263
Renovasjonsordningen	83	48	-	-	75
	5 541	5 541	4 990	3 271	422
Underskudd Slambehandling	-	24	24	13	-
Underskudd renovasjon			54	167	0
Underskudd avløp					259
Underskudd vann					757
Underskudd	-	24	78	180	1 017
<i>Netto beholdning</i>	<i>5 541</i>	<i>5 518</i>	<i>4 912</i>	<i>3 091</i>	<i>-594</i>

Disposisjonsfondet i % av brutto driftsinntekter er for 2023 17 %. Anbefalt bør nøkkeltall være mellom 5 og 10 % for å ha en sunn og bærekraftig økonomi. Reduksjonen knyttes både til økt netto driftsinntekter (integreringstilskudd) og den reelle reduksjon i fondet på 5,5 millioner kroner.

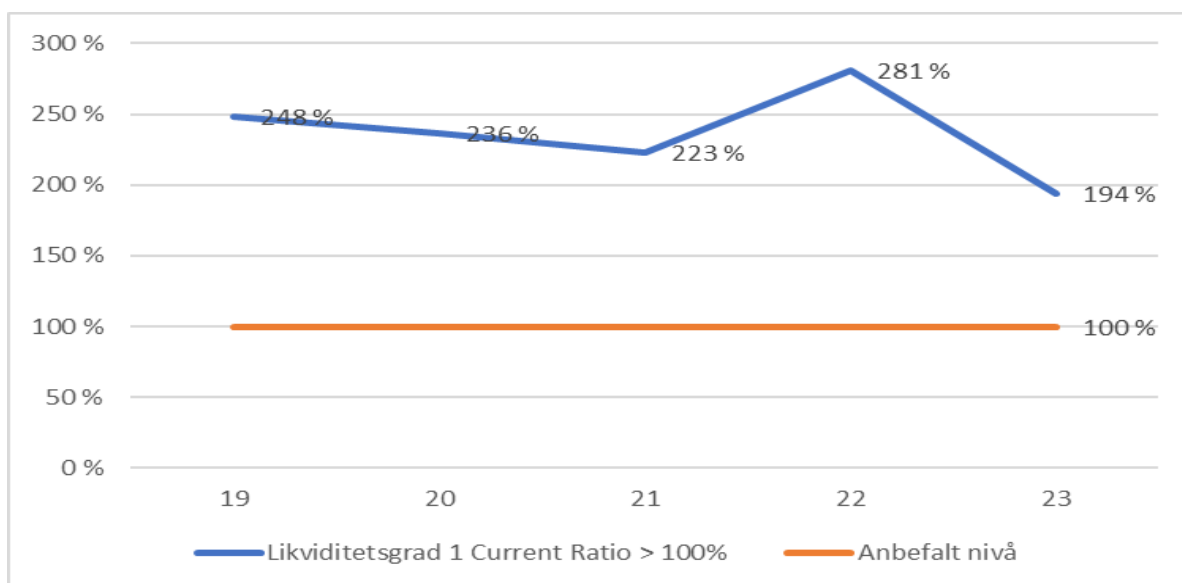
2.2.3 Lånegjeld

Kommunens langsiktige gjeld har vært økende i senere år og var ved utgangen av 2023 636 millioner kroner. En del av den kommunale gjelden er selvfinansierende. En mottar rentekompensasjon fra Husbanken, renter og avdrag for videreutlån (Startlån) og en vil til tider ha lånemidler som ikke er disponert (ubrukte lånemidler). Korrigert for dette viser gjelden som belaster kommunekassa. Ved utgangen av 2023 var den 486 millioner kroner.

2.3 Likviditetsanalyse

Likviditetsgrad 1 viser omløpsmidler i forhold til kortsiktig gjeld og synliggjør soliditeten til kommunen (vi har korrigert for ubrukte lånemidler og bundne fond/øremerkede ordninger). Nøkkeltallet er sammenliknbart mellom årene da det ikke påvirkes av lønn- og prisveksten. Det anbefales at nøkkeltallet bør være over 100 %. (Omløpsmidlene er høyere enn den kortsiktige gjelden)

2.4 Finansielle måltall

Nøkkeltall	Anbefalt nivå	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Regnskap 2022	Budsjett 2023	Regnskap 2023
Netto driftsresultat i % av driftsinntekter	Min 1,75%	3,30 %	2 %	2 %	-2 %	-2 %
Disposisjonsfond i % av driftsinntekter	Min 5 – 10%	18 %	19 %	20 %	9 %	17 %
Netto finansutgifter i % av driftsinntekter	Maks 2-3 %	5 %	6 %	7 %	9 %	7 %
Netto lånegjeld i % av driftsinntekter	Maks 50 – 60%	110 %	147 %	131 %	148 %	117 %
Avvik fra budsjett (bevilgning, drift)	Maks 0,5 – 1 %	0,60 %	5 %	0,80 %	0,00 %	1,30 %

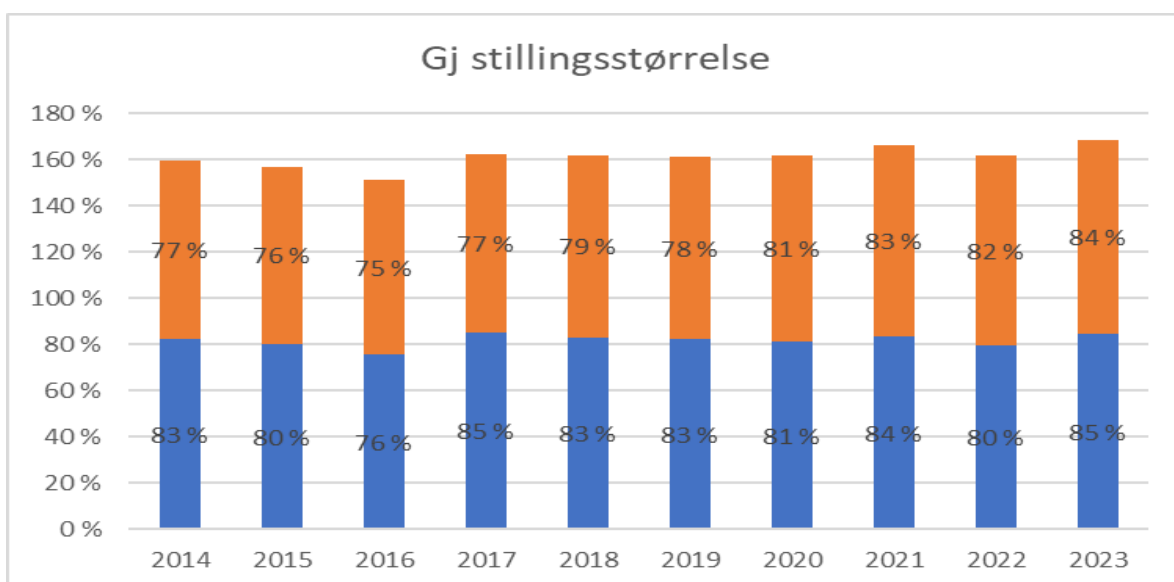
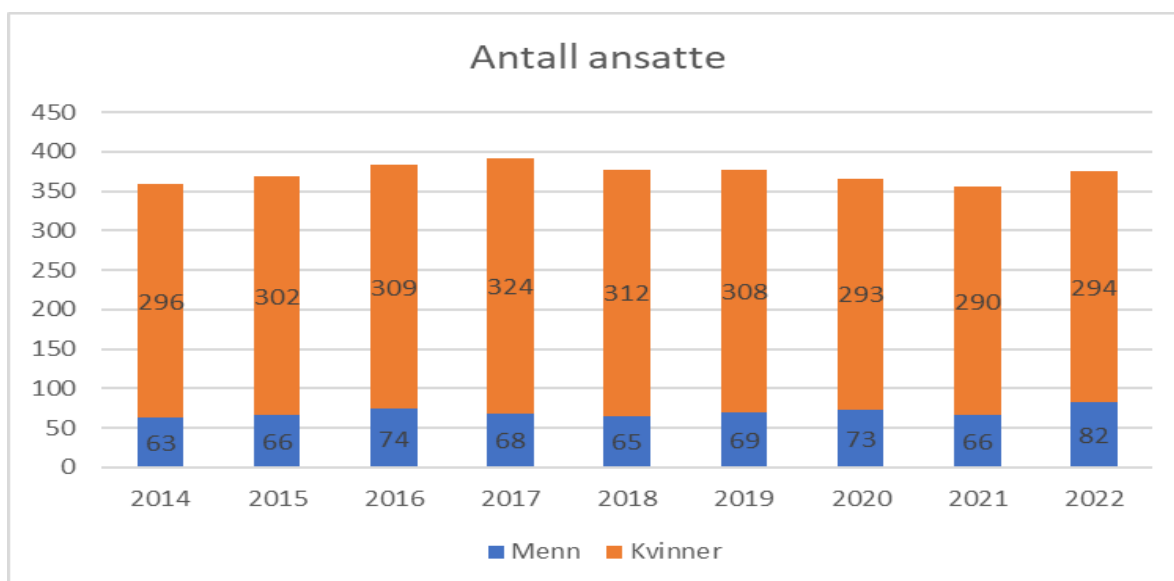
3. Redegjørelse for andre forhold

3.1 Likestilling og mangfold i kommunen

I henhold til likestillingsloven plikter alle kommuner å jobbe aktivt, målrettet og planmessig for likestilling mellom kjønnene innenfor virksomheten. Overhalla kommunes arbeidsplasser skal kjennetegnes av inkluderende og med like muligheter uavhengig av seksuell orientering, funksjonsnivå, kjønn og etnisitet.

Kommunens arbeidsgiverpolitiske reglementer / relevante planer er utformet for å bidra til å skape likestilling og motvirke diskriminering jf. diskrimineringsloven og diskriminerings- og tilgjengelighetsloven (f.eks. Etske retningslinjer, Arbeids- og ansettelsesreglement, Lønnsstrategiplan, Handlingsprogram for Helse, miljø og sikkerhet m.fl.). Disse styringsdokumenter praktiseres fortløpende og blir gjennomgått og repetert i ledersamlinger etc. Helse og omsorg har i 2023 vært med i et KS-prosjektet «Tjenesterettet bemanningsplanlegging». Prosjektet har fremme heltidskulturen.

Per desember 2023 hadde en 321 årsverk med fastlønn. De faste stillingene fordeler seg med 20 % menn og 80 % kvinner. 54% av de kvinnelige ansatte har per desember 100% stilling og 59 % av de mannlige ansatte.

3.2 Etikk

I enhver organisasjon møtes etiske utfordringer både i møte med personlige holdninger og ferdigheter, ulike valgsituasjoner, organisasjonskultur og innen ledelse. Etikk er systematisk refleksjon over hvordan ting kan være, hva som er rett og galt, godt og ondt, rettferdig og urettferdig i ulike situasjoner.

Etikk handler også om å bli enige om et sett av verdier, hvordan verdien skal komme til syne i praksis og om å forstå konsekvenser av handling. Det er de faktiske handlingene hos ansatte og folkevalgte som danner grunnlaget for kommunens omdømme hos innbyggerne. Det har høy prioritet å sikre høy etisk standard i virksomheten. Kommunestyret har tidligere vedtatt Etske retningslinjer for Overhalla kommune. Det er en klar holdning at høy etisk standard skal prege alle organisasjonsnivå og tjenesteområder av den kommunale virksomheten. Temaet er viet økende oppmerksomhet de senere år både i form av konkrete tiltak som er planlagt / iverksatt fra sentraladministrasjonen og

slike som er initiert og gjennomført innenfor de ulike tjenesteområder og tjenesteenheter. Etikk er også sentral i folkevalgtopplæringen.

3.3 Diskriminering

Alle kommunale bygg utformes etter krav om universell utforming og er tilgjengelig for alle.

Diskriminering er et viktig element i opplæringen i skolene i mange fagplaner og fag.

Holdningsskapende arbeid gjøres også gjennom kommunens deltagelse i «MOT».

3.4 Internkontroll

I hht til kommuneloven skal kommunedirektørene minst en gang i året rapportere til kommunestyret om internkontrollen. Internkontrollen skal sikre at lover og forskrifter følges, være systematisk og tilpasset virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold.

Kommunen har flere overordnede reglementer, rutiner og retningslinjer som er styrende for virksomheten. Kommuneplan, delegasjonsreglement - og videredelegering til enhetene, oversikt over organisering, etiske retningslinjer, diverse arbeids- og personal reglement, økonomi og finans reglement, årshjul osv...

Med utgangspunkt i overordnede styringsdokumenter er det utarbeidet detaljert rutinebeskrivelser innfor de ulike tjenesteområdene. Dokumenter og rutinebeskrivelser er i all hovedsak lagt i kvalitetssystemet Compilo. Dette er et godt hjelpemiddel for å beskrive hvordan arbeidsoppgavene skal utføres.

Internkontrollen har som formål å gjennomføre en risikobasert kontroll på at det er etablert gode rutiner og arbeidsprosesser på viktige områder, at disse etterleves og at avvik og feil avdekkes og håndteres. Risiko analyser er et viktig redskap for å sikre bedre kontroll av tjenestene og blir stadig oftere brukt i den daglige driften for å sikre en bedre kvalitet. En har egen prosedyre for risikovurdering, akseptabel risiko og risikohåndtering. På overordnet nivå har en «helhetlig ROS» analyse. Den er behandlet politisk. I kvalitetssystemet innehar også et avvikssystem. Systemet sikrer at avvik blir fulgt opp på riktig nivå og lukket. Dette er et godt evalueringsverktøy for hvor internkontrollen ikke fungerer og danner grunnlag for å endre rutinene.

For Overhalla som andre kommuner vil det blir svært viktig å ha fokus gode rutinger for håndtering av datasikkerhet og ivaretagelse av personsikkerhet. Bedrifter og kommuner blir oftere utsatt for dataangrep og det er viktig å kunne ha en organisasjon som er forbered på slike angrep.

Kommunedirektøren har bestandig hatt fokus på internkontroll, men ser at det vil være større behov for å få det dokumenter via blant annet mer risikoanalyser på alle nivå.

3.5 Oversikt statlig tilsyn Overhalla kommune 2023

Statlige tilsyn rapporteres til kommunestyret (jfr. KL §25-2) som del av årsrapporten for det år hvor resultat av tilsynet er mottatt.

Tilsyn gjelder	Tilsynsmyndighet	Type tilsyn	Resultat	Saksmappe	Dato mottatt
Tilsyn Konovatnet fellesvannverk UV-anlegg	Mattilsynet	Systemrettet - inspeksjon	Avvik. Krav om å gjennomføre tiltak som sikrer bedre kontroll med UV, samt oppdatere farekartlegging.	2022/2933	29.03.2023
Forvaltningskontroll landbruksforvaltningen	Statsforvalter	Systemrettet - inspeksjon	Skog: 2 avvik og 3 merknader. Jordbruk: 3 avvik og 2 merknader.	2023/1388	12.06.2023

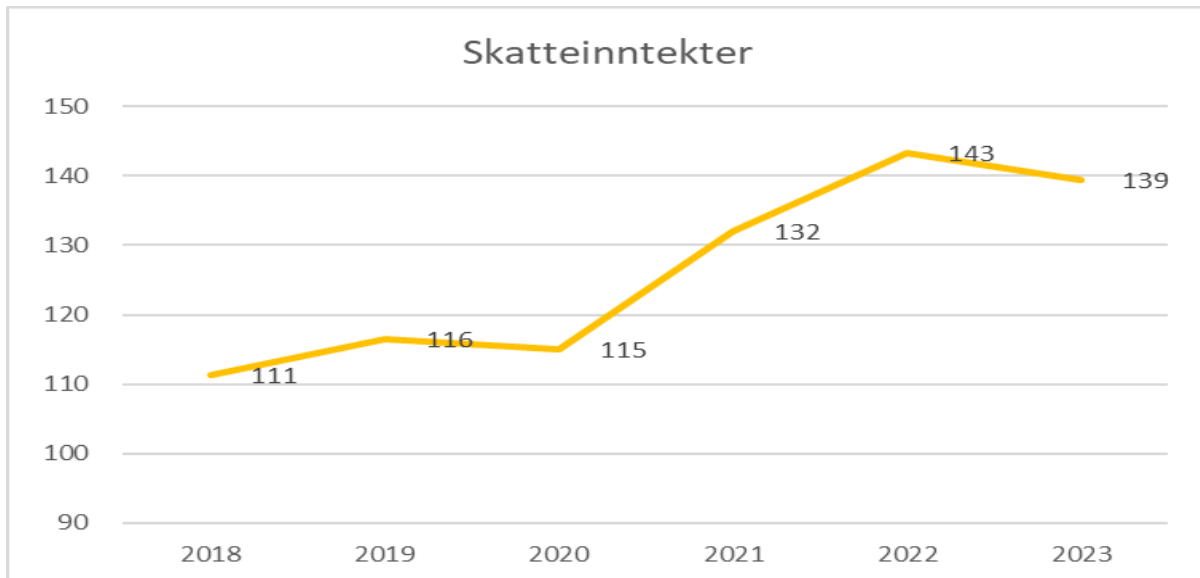
			Alle avvik er lukket. Tilsyn avsluttet.		
--	--	--	--	--	--

3.6 Fortolkning av statlig styringssignal og forventet utvikling i rammebetingelser

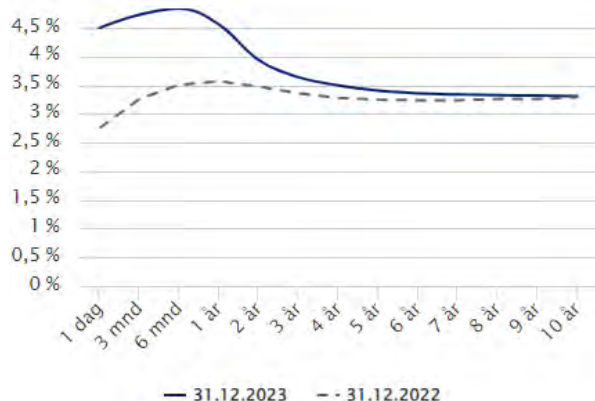
Det kommunale selvstyret er en viktig verdi i det norske samfunnet. Den statlige styringen av kommunene og fylkeskommunene skal baseres på rammestyring, veiledning og dialog. Fra Staten er det kommunisert at inntektssystemet skal bidra til sterke og levende lokalsamfunn, likeverdig tjenestetilbud, tilrettelegging for kommunereform og mer rettferdig fordeling av tilskudd. Omlegging av inntektssystemet i forbindelse med kommunereformen og trekk for medfinansiering av privat skole har redusert kommunens inntekter uten at en har fått tilsvarende reduksjoner på utgiftssiden.

Våren 2024 vil det bli fremmet forslag til nytt inntektssystem som har vært på høring. Forslaget som er presentert kan føre til en større reduksjon i overføringene. For Overhalla er det spesielt endring i regionale og distrikts kriteriene en kan bli rammet av.

En har i senere år hatt en bra vekst i skatteinntektene som har bidratt godt i kommunens økonomi og muligheten til å styrke egenkapitalen. Lønnsvekst og sysselsetting har bidratt til veksten, men også overgangsordninger for utbyttebeskatning. Det er nok liten sannsynlighet for at veksten fortsatt til tross for at sysselsettingen er opprettholdt. Som en har vært inne på tidligere år med vesentlig merskatteinntekt har det vært å betrakte som ettårig.

8.4 Den norske rentekurven

Rente nivået har i flere år vært historisk lavt. Som følge av forventet økt inflasjon har sentralbanken økt rentene gradvis siste år. Ifølge den norske rentekurven er siste anslag høyere enn for et år siden. Men det forventes at en har nådd toppen. I et 10 års perspektiv forventes den å legge seg i underkant av 3,5%. En vil med de signalene ikke komme ned på det lave rentenivået en har hatt i de foregående årene med rente på rundt 2%.

Stor etterspørsel etter arbeidskraft har gitt høye lønnsoppgjør i senere år. Vesentlig økt pris på drivstoff, elektrisitet, matvarer osv., sammen med forventet renteøkning kan bidra til et lønnsoppgjør som blir noe høyere enn tidligere oppgjør. En kommune vil i stor grad bli kompensert for lønnsvekst via rammetilskuddet.

Siste året har en erfart at det blir mer og mer krevende å få riktig kompetanse innenfor enkelte yrkesgrupper. Dette er også en nasjonal utfordring. For Overhalla gjelder dette i første omgang sykepleiere og leger. Siste året har en måttet bruke bemanningsbyrå for å skaffe til veie riktig kompetanse innenfor helse og omsorg, og det er mye som tyder på at en i nærmeste tid også må videreføre disse. Det er åpenbart at dette bidrar til en høyere kostnad med tjenesteproduksjon. I tillegg har det vært utfordrende å skaffe ingeniør kompetanse innenfor tekniske tjenester.

En registrerer at stadig mer av de statlige øremerkede overføringene blir innlemmet i kommunens rammer. Dette er i utgangspunktet positivt for selvstyre og lokal demokratiet. Men det kommer også mer og mer lovbestemmelser om krav til tjenestene. Det er innført bemanningsnormer både for grunnskole og barnehage som sikrer kvalitet. Lover og regler har senere år bidratt til å sikre rettighetene til brukerne av kommunale tjenester, og det er bra. I tillegg opplever en at brukerne også er mer bevisst sine rettigheter. Det oppleves med det at en går i retning av et «rettighetssamfunn». Dette er resurskrevende og legger beslag på en god del av tilgjengelige rammer.

I enkelte nasjonale satsninger som skal bidra til bedre tjenester for innbyggerne, hvor staten i utgangspunktet skal dekke utgiften via økte rammeoverføringer faller noe av den økonomiske risikoen på kommune. Eksempel kan være delvis gratis SFO. Kommunen fikk dekket inntektsbortfallet. Men opplever at etterspørselen etter slike plasser har økt vesentlig. Opprinnelig bemanning blir for lav. Staten kompenserte for økte sosialhjelpssatser, men det de fleste kommuner opplever er at antall mottakere har økt.

Muligheten for å kreve inn eiendomsskatt er også betydelig redusert. Eiendomsskatt av *verker og bruk* er i ferd med å bli fastet ut. Promillen for bolig og fritidseiendommer er redusert fra 7 til 4 fra 2021. I tillegg ble grunnlaget for beskatningen for bolig og fritidseiendommer redusert med 30% fra 2020.

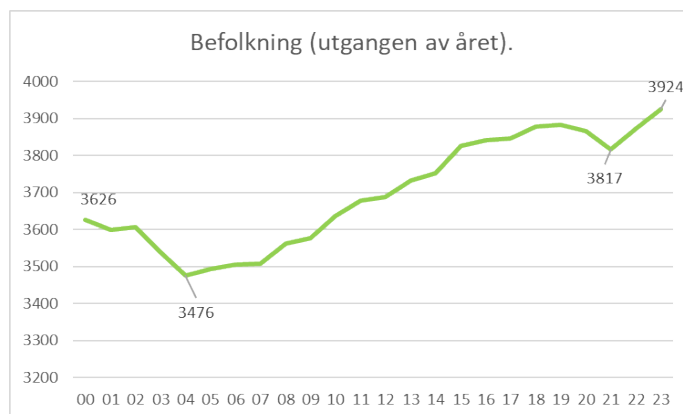
Det er i vedtatt økonomiplan for 2024-2027 tatt høyde for kjente sentrale endringer. Planen er vedtatt i økonomisk balanse med bruk av fond.

Årsrapport

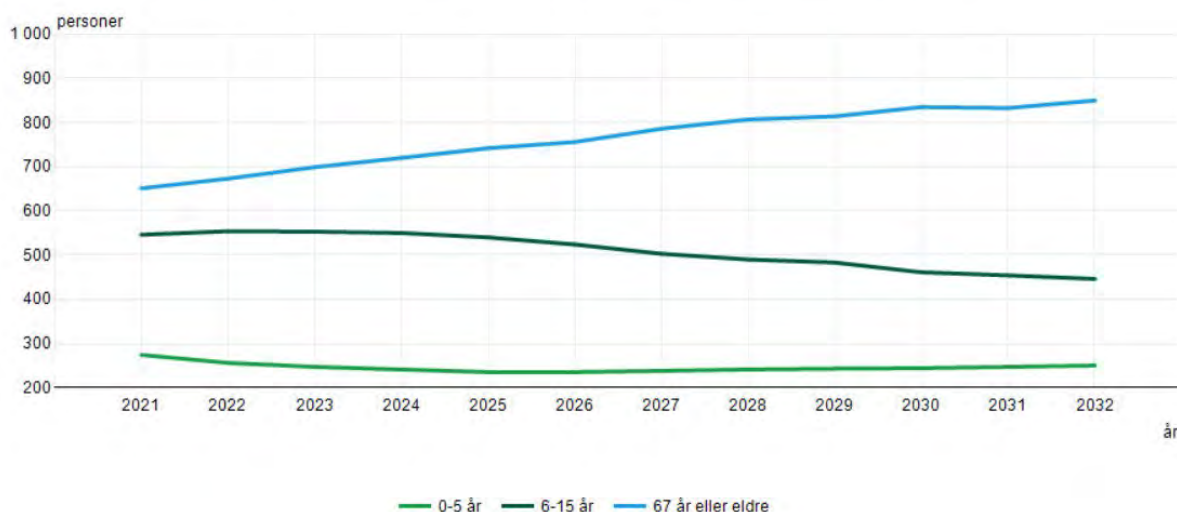
4. Innbyggerne

Overhalla har i perioden 2004 til 2020 hatt en årlig økning. Siste år, 2023 ble det en vekst på 51 innbyggere. Negativt fødselsoverskudd på 2, herav 43 fødsler (42 i 2022). Netto innvandring er positivt med 54 personer. Innenlandsk utflytting viser at det er 205 som har flyttet til kommunen, mens 179 har flyttet ut.

Middelsprognosen for befolkningsutvikling utarbeidet av Statistisk sentralbyrå viser at det fortsatt forventes en vekst i kommende år. Prognosen viser en vekst fram til 2032 på 73 innbyggere (1%). 199 av veksten vil være innbyggere over 67 år. For barn og unge i aldere 0-15 år forventes det en nedgang på 124. Dette er den gruppen hvor det er den største usikkerhet med prognosetallene.

12882: Framskrevet folkemengde 1. januar, etter alder og år. Overhalla, Hovedalternativet (MMMM).

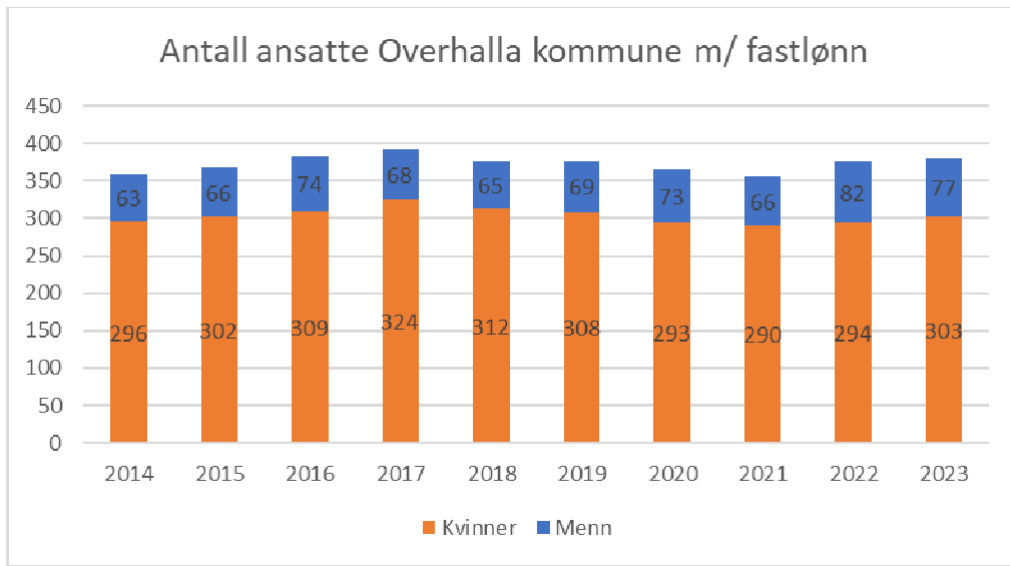

Kilde: Statistisk sentralbyrå

5. Medarbeiderne

5.1 Ansatte

Ved utgangen av 2022 hadde en 380 ansatte som er fordelt på 321 årsverk. 80 % av ansatte er kvinner som hadde gjennomsnittlig stillingsstørrelse på 84%. For menn var gjennomsnittlig stillingsstørrelse 85%.

5.2 Nærværstatistikk / sykefravær

Tabell: Sykefraværsprosent 2016-2023

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Overhalla kommune	9,5	8,8	8,5	10,2	9	9	9,7	10,4

Tabell: Sykefravær fordelt på egenmelding og sykemelding av ulik varighet

Overhalla kommune	Egenmelding	Sykem. 1-3 dg	Sykem. 4-16 dg	Sykem. 17-56 dg	Sykem. > 56dg	Totalt
2016	1,2	0,0	0,7	1,6	6,0	9,5
2017	1,3	0,1	0,6	1,3	5,5	8,8
2018	1,5	0,1	0,7	1,6	4,6	8,5
2019	1,3	0,2	0,5	1,4	6,8	10,2
2020	1,5	0,2	0,7	1,3	6,3	9
2021	1,6	0,1	0,6	1,4	5,3	9
2022	2,1	0,1	0,9	1,3	5,4	9,7
2023	1,4	0,1	0,8	1,0	7,1	10,4

Tabell: Sykefravær turnuspersonale i %

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023

Overhalla kommune	11,3	10,9	10,3	13,0	13	11,2	12,1	14,9
-------------------	------	------	------	------	----	------	------	------

Tabell: Sykefravær etter kjønn i %

Overhalla kommune	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Kvinner	10,7	10	9,2	11,1	9,6	10,2	10,3	10,9
Menn	4,4	3,8	5,6	6,7	6,1	4,3	7,4	8,3

Sykefraværsprosenten er samlet sett for kommunen i 2023 på 10,4%, økning fra året før.

Kommunen har i 2023 videreført nærværskonseptet med arbeidsmetoder og oppfølgingstiltak som bl.a. har som målsetting å øke nærværet og fremme arbeidsmiljøet. Et satsingsområde har vært å videreutvikle samspeillet mellom partene på arbeidsplassene.

5.3 Tillitsvalgte

Samarbeidet med tillitsvalgte anses som god. Fagforbundet har hovedtillitsvalgt i 60 % stilling, Utdanningsforbundet 26 % og Sykepleieforbundet 15%. I tillegg er Fellesorganisasjonen representert. Tillitsvalgte deltar på enhetsledersamlingene, informasjons- og drøftingsmøter med ledelsen, lønnsforhandlinger og ansettelse.

6. Fagsjef oppvekst

6.1 Utviklingsfokus i barnehager og skoler i 2023

Året 2023 har vært preget av **mottak av flyktninger i barnehage og skole**. Da man fikk varsel tidlig i 2022 om at man kunne forvente en strøm av flyktninger på grunn av krigen i Ukraina, startet forberedelse til mottak av barn og unge på flukt. Det var utfordrende å planlegge for noe man egentlig ikke helt visste hvordan ville utarte for Overhalla. Det tok noe tid før de første flyktingene kom og kunne starte i barnehage og skole. Høsten 2022 var mange i gang og det har krevd stor omstilling for ansatte og ledere over tid. I tillegg til Ukrainske flyktninger har det kommet kvoteflyktninger. Det kom flyktninger kontinuerlig i løpet av 2023 og etter hvert er det etablert et system for hvordan man på best mulig måte tar imot og gir et godt tilbud til nye barn og elever. Det har vært og er fortsatt stort behov for kompetanseheving innenfor arbeid med minoritetsspråklige i barnehage og skole. Vi er godt i gang med videreutdanning og trenger fortsatt at noen flere tar utdanning innenfor feltet. I tillegg har vi vært heldige og fått rekruttert noen ansatte med minoritetsspråklig bakgrunn som kan dekke noe av behovet for språkassistenter.

Vi er godt i gang med felles rutiner for minoritetsspråklig (MSP) opplæring i skolen. I tillegg er det etablert rutiner for MSP i barnehage og skole, som handler mer om hvordan man tar imot og sikrer en god oppstart og god dialog med foresatte.

Det er etablert **innføringsklasser ved OBUS**, der alle nyankomne starter i velkomstklasser for raskes og best mulig lære seg norsk. De er i velkomstklassen inntil de er på et norsk nivå som er godt nok for

å gå i ordinær klasse. Organisering i norskopplæringen for MSP-elever er dermed endret betraktelig både for Hunn skole og OBUS. Elever som er tilknyttet Hunn skole går også ved OBUS, men flyttes tilbake til Hunn når norskkunnskapen er god nok. Dette syns vi fungerer godt, da man har samlet ressurser og kompetanse på et sted for å få til et best mulig tilbud.

Det er først nå at man har hatt så mange minoritetspråklige og har mulighet for å tenke annen organisering. Det krever kompetanse på feltet og i tillegg rom til å tenke nytt.

Vi trenger i tillegg å utarbeide rutiner for helhetsarbeidet med barn og unge minoriteter som kommer til Overhalla. Dette arbeidet er bo- og integreringstjenesten i gang med i samhandling med oppvekst og helse. Det er viktig å klare å se integreringsarbeidet i et tverrfaglige helhetsperspektiv og da er det sentralt å bygge strukturer for avklare ulike forventninger. Får vi til det får vil til å arbeide bedre sammen med hver familie. Det er viktig at oppvekst, bo- og integreringstjenesten, samt helse samhandler godt på dette feltet.

Felles hovedfokus for barnehage og skole har fortsatt vært utvikling av **ledelse i utviklingsprosesser** og **språkarbeid** også dette året. I tillegg har det vært høyt fokus på **spesialpedagogisk arbeid** og **språkutvikling som tidlig innsats**. Det også som tidligere prioritet. Vi har ingen ekstra ressurs i dette arbeidet pr nå. Arbeidet med **gode psykososiale barnehage- og skolemiljø** er godt implementert i enhetene og det jobbes kollektivt og godt etter de utarbeidede rutine. Gode psykososiale miljø vil ha stor betydning for fagarbeidet i skolen.

Vi har felles rutiner ved observasjoner som krever handling ihht lovverk både i barnehage og skole. I tillegg til arbeidet med gode psykososiale miljø kreves det godt systematisk arbeid over tid for å gi best mulig tilbud til barn og elever med spesielle behov. Det spesialpedagogiske arbeidet i barnehage og skole er derfor satt i system og man jobber for å få en god samhandling med alle aktører i dette arbeidet. Det er utarbeidet rutiner og arbeidet med endring av praksis til en mer helhetlig og kollektiv satsing for barnehage og skole. Det er tidligere utarbeidet overgangsrutiner som skal ivareta samhandling bedre. Disse rutine og praksisen er under revidering, da man ser at man ikke har oppnådd de mål man hadde til hensikt å nå. Man ser at det fortsatt er behov for evalueringer og drøftinger i fellesskap om hva som er det beste for barn/elev. Det vil ta tid før man kan vente å se resultater av denne endringen.

Det er behov for å se på praksis omkring utøvelse av det spesialpedagogiske arbeidet.

Kompetanseløftet for **spesialpedagogikk og inkluderende praksis** har vært i fokus i 2023. Hvordan vi organiserer oss og hvordan bruker vi ressursene i et systematisk og godt planlagt kunnskapsbasert arbeid til det beste for hvert enkelt barn skal være hovedprioritet videre i 2024 og 2025.

Forebyggende plan og et bedre tverrfaglig arbeid for Overhalla kommune er det jobbet godt med. Det har vært stort og bredt engasjement i arbeidet. Det er etablert faste samhandlingsmøter med de som arbeider med barn og unge. Første utkast av forebyggende plan ble lagt fram i kommunestyret i desember 2022. Da ble den lagt ut på høring og det videre arbeidet fortsatte i 2023. Overhallas endelige plan ble vedtatt i juni 2023. Etter hvert skal planen utvikles i takt med arbeidet i pedagogisk psykologisk tjeneste og barnevernstjenesten for Midtre Namdal. PPT og barnevern er felles for 3 kommuner og det er sentralt å knytte dette arbeidet sammen med arbeidet i Overhalla for best mulig samhandling omkring det forebyggende arbeidet.

Skolene har hatt høyt fokus på **språkopplæring** over tid. Vi har hatt tett og godt samarbeid med Skrivesenteret (NTNU) i Trondheim i noen år. Det er ingen i koordinatrorolle da det ikke er ressurser til det i dag. Det har tatt tid å etablere systemet og struktur, men nå endelig begynner vi å se resultater av dette arbeidet. Språkarbeidet ble «restartet» i 2021 da man så man ikke oppnådde forventet resultater. Vi skal videre ha fokus på forankring og bredde i arbeidet.

Språksatsingen er en del av vårt DEKOM-arbeid (desentralisert kompetanseheving skole). Her følger det med statlige kompetansemidler. I tillegg til samarbeidet med Skrivesenteret er Overhalla med i et regionalt samarbeid, også gjennom DEKOM, sammen med Flatanger, Namsos, PPT og Nord Universitet. Det har vært økonomisk mulig å gjennomføre dette arbeidet på grunn av de statlige midlene.

Videreføring av både språksatsingen og satsingsområdene i DEKOM vil fortsatt være en prioritet i nettverket da man ser stor nytte av det.

REKOM (regional kompetanseheving i barnehage) er et regionalt samarbeid med MNR kommunene om barnehage. Når det gjelder barnehager har MNR en samarbeidsavtale med Dronning Mauds Minne Høyskole i Trondheim (DMMH). For 2020-2023 har fokus vært utvikling av ledelse. *Ledelse av utviklingsprosesser i barnehagen*. Overhalla har i tillegg brukt kunnskapen man har innhentet til endring av organiseringen i barnehagene. Vi bruker også våre statlig tildelte regionale midler blant annet til veiledning i den forbindelse. En av barnehagene har endret organisering/struktur og ser positiv gevinst av det allerede.

1 av skolelederne tar nå skolelederutdanning. 3 har skolelederutdanning. 4 av våre 4 barnehageledere har styrerutdanning. Det er nyttig og nødvendig for våre barnehager og skoler å ha god kompetanse i ledelsen. De har da blant annet et bedre grunnlag for å lede enhetene i utviklingsprosesser. Storparten av lederne tar utdanningen «Veiledning og av pedagogiske utvikling i barnehager og skoler» ved Nord Universitet. En barnehage er ikke representert. Vi arbeider i team med case's sammen på oppvekst, for å dele erfaringer, få og gi råd og tips mellom lederne. Det er nyttig for alle. Det er krevende å være leder i barnehage og skole og da ønsker vi gjennom dette å bidra til å styrke hverandre.

Uteområdet ved Hunn skole ble ferdigstilt høsten 2023. Man kan trygt si at det har hatt flere positive effekter.

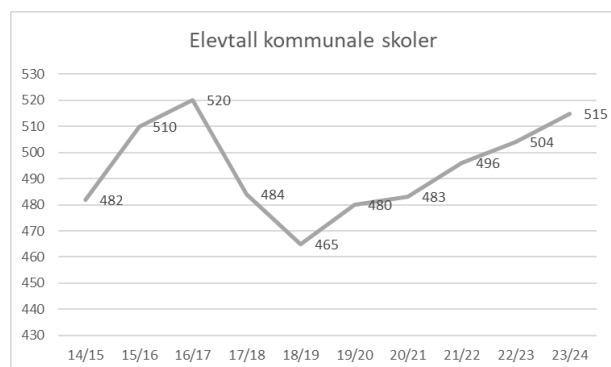
6.2 Grunnskole

Elevtall grunnskole

Kommunen hadde fra 2000 årsskifte og fram til 2012 en vesentlig nedgang i elevtallet. I ettertid og fram til i dag har en hatt en årlig vekst. Grunnskolene i Overhalla har inklusive private til sammen 575 elever ved utgangen av 2023. Montessori er uendret og har totalt 60 elever. Obus økte med 13, mens Hunn fikk en reduksjon på 2.

Kompetanse grunnskole

I 2015 kom det et krav om at alle som underviser i grunnskole skulle ha relevant utdanning med minimum 30 studiepoeng i norsk, samisk, norsk tegnspråk, matematikk eller engelsk for barnetrinnet og 60 studiepoeng i samme fag på ungdomstrinnet. Kravet gir tilbakevirkende kraft, dvs. at det er en god del ansatte lærere som ikke oppfyller kravet. Det gjennomføres årlig videreutdanning av egne ansatte for å kunne oppfylle kravet.

Andel undervisning gitt av undervisningspersonale med godkjent utdanning har vært økt, men fikk en tilbakegang sist år og er med det på 94%.

Ressurser i grunnskole

Høsten 2018 ble normen for øvre grense av hvor mange elever per lærer en skal ha i grunnskolen. 16 elever pr lærer i 1.-4., og 21 elever per lærer på 5.-10. Høsten 2019 ble normen skjerpet ytterligere med 15 og 20 elever pr elev på henholdsvis 1.-4. og 5.-10. trinn. Tall fra Utdanningsdirektoratet viser at Overhalla tilfredstilte lovkravet i 2023.

Samme tall fra Utdanningsdirektoratet viser kommunens private grunnskole.

Samlet for kommunens to grunnskoler har antall lærertimer gått noe ned siste år. I 2015/2016 var Overhalla på nasjonalt nivå med 58 timer pr elev. Dette før etablering av privat grunnskole. 2023 tall pr elev viser at Overhalla har prioritert å bruke mer enn både gjennomsnittet i fylke og landet.

(kommunale skoler)	20/21	21/22	22/23	23/24
Lærertimer som gis til undervisning (Kommunale grunnsk)	35 184	37 025	38476	37 917
Antall elever kommunale skoler	483	496	504	515
Undervisningstimer totalt per elev (Kommunal)	73	75	76	74
Undervisningstimer totalt per elev Trøndelag	62	62	61	62
Undervisningstimer totalt per elev Nasjonalt	62	63	62	70

En sammenlikning av driftsutgiften pr elev viser at Overhalla har prioritert å bruke mer enn gjennomsnittet i fylket og nasjonalt. Ca 80 % av driftsutgiftene disponeres til lønn.

	2023	
Grunnskole	144 923	80 %
Skolelokaler	29 967	17 %
Skoleskyss	5 340	3 %
Grunnskole, skolelokaler og skoleskyss	180 230	

	2019	2020	2021	2022	2023
Driftsutgifter per elev (Kommunal)	137 838	135 770	144 924	150 298	180 230
Driftsutgifter per elev (Trøndelag)	127 888	126 470	134 894	141 197	157 485
Driftsutgifter per elev (Nasjonalt)	126 221	123 907	133 120	140 538	153 327

Spesialundervisning:

Elever som ikke får tilfredsstillende utbytte av opplæringen, har rett på spesialundervisning. PP-tjenesten utreder og gir råd om tilråding til skolen om elever har behov for slik undervisning. Slik undervisning vil ofte være ressurskrevende og det vil være viktig at en får til en god organisering.

Tall for 2022/2024 viser en økning i andel elever som mottar spesialundervisning. Nasjonalt og gjennomsnittet i Trøndelag viser også en økning.

	19/20	20/21	22/23	23/24
Andel som får spesialundervisning (Overhalla)	9,4	7,7	8,7	9,7
Andel som får spesialundervisning (Trøndelag)	7,9	7,9	8,2	8,6
Andel som får spesialundervisning (Nasjonalt)	7,7	7,8	7,8	8,0

Læringsresultater

Årets nasjonale prøver for ungdomstrinnet (8. trinn) viser at en fikk en forbedring i samtlige fag. Resultatet blir publisert på en skale med et gjennomsnitt på 50 skalapoeng og standardavvik på 10.

Nasjonale prøver ungdomstrinnet (8. trinn)	21/22	22/23	23/24	røn
Engelsk	4			
Lesing				
Regning				

Grunnskolepoeng er et mål for det samlede læringsutbytte for elever som sluttvurderes med karakterer. Poengene benyttes som kriterium for opptak til videregående skole. Grunnskolepoeng er gjennomsnittet av avsluttende karakterer.

Siste års tall viser en bedring.

Grunnskolepoeng 10. trinn (Alle eierformer)	20/21	22/23	23/24	Privat
Overhalla kommune	42,6	41,9	42,7	46,0
Trøndelag fylke	42,7	42,8	42,1	42,2
Nasjonalt	43,3	43,4	42,4	44,9

Skolefritidsordningen

I Overhalla har hatt en lavere andel av 6-9 åringer som benytter seg av SFO tilbudet i kommunale skoler. Det er gradvis innført modrasjonordning for ordningen som har bidratt til økt etterspørsel. En forventer at økningen vil fortsette i 2024.

Innbyggere 6-9 år i kommunal SFO (%)	2021	2022	2023
Overhalla	53	49	59
Nasjonalt	56	60	67
Trøndelag / Nord-Trøndelag	60	63	67

6.3 Barnehage

Antall

For 2023 har det vært 159 barn i kommunale barnehager og 45 i den private barnehagen (telletidspunktet er 15. desember). Barn under 3 år krever dobbelt så stor bemanning som de over. For å få sammenliknbare tall regner en de minste som 2. Omregnet antall barn viser at en i 2023 hadde totalt 281 Overhallinger med barnehageplass, hvorav 8 hadde tilbud i Namsos. Dette er en økning fra året før.

Netto kostanden ble redusert noe siste år som påvirkes noe av at en har finansiert en større andel av barnehagedriften med bruk av flyktningefond. (økning 1 mill. kroner).

Antall barn i barnehage Overhalla	2020	2021	2022	2023
Omregnet antall barn privat bhg Overhalla	58	46	45	55
Omregnet antall barn kommunal bhg	254	219	203	218
Omregnet antall barn privat bhg Namsos	8	20	22	8
Totalt	320	285	270	281
Netto kostnad ordinær barnehage (mill)	35,7	38,0	37,5	36,6
Per barn (kr 1000)	112	133	139	130

Nasjonalt rapporteres det om synkende årskull som gir færre barn i barnehager. Flere har heltidsplass. Antall barnehager reduseres, men blitt stadig større.

Kompetanse i barnehage

Høsten 2018 ble pedagognormen i barnehagene skjerpet inn. Det ble krav om at det minimum skulle være en pedagogisk leder per 7 barn under tre år, og 14 for de over. Tall fra *barnehagefakte.no* viser at alle barnehagene i kommunen har vært godt innenfor kravet.

Nasjonalt oppfyller 65% av barnehagen normen, mot 85% i Trøndelag.

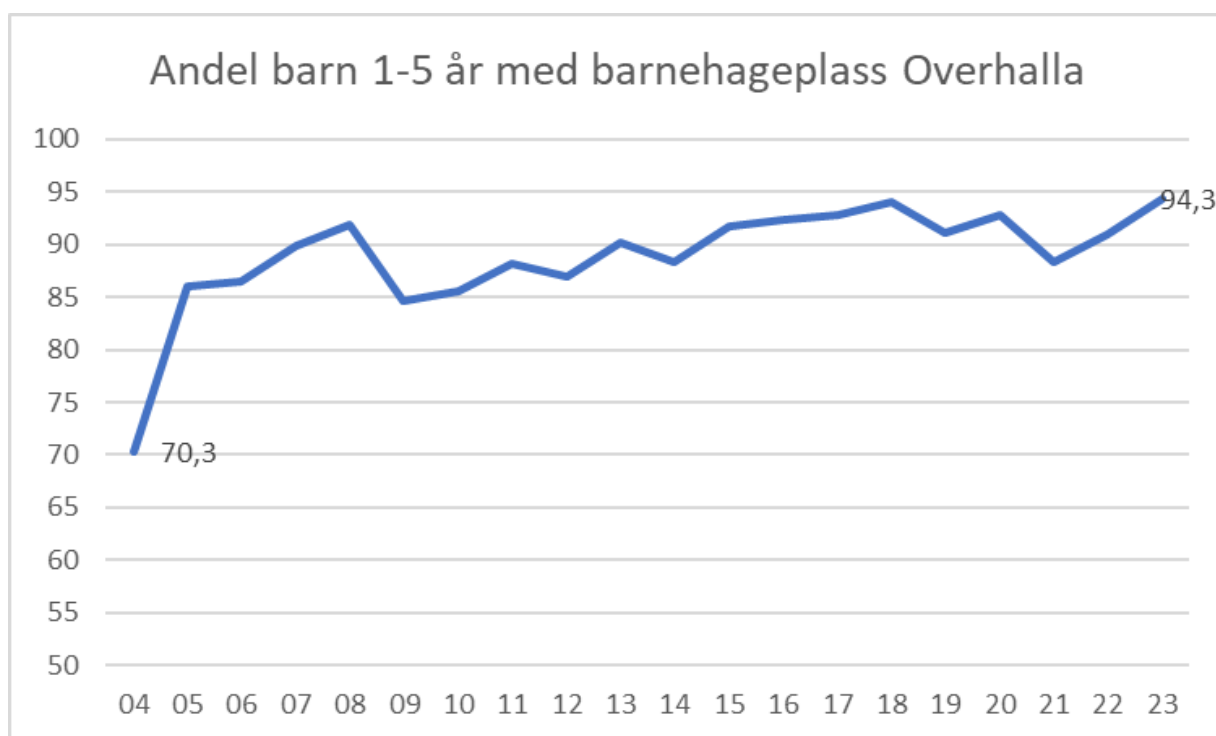
Ressurser i barnehage

I tillegg til pedagognormen er det en bemanningsnorm som stiller krav til at en har en bemanning som tilsvarer minimum en ansatt per tre barn under tre år, og en ansatt per seks barn over tre år. I Overhalla har en prioritert å ha en høyere bemanning en minimumskravet. Noe knyttes til lang åpningstid av hele barnehagene. Overhalla har også en høyere bemanning enn gjennomsnittet for kommunale barnehager i fylket og nasjonalt.

Barn per ansatt	2020	2021	2022	2023
Ranemsletta	4,9	4,7	4,8	5,4
Skage	4,9	4,4	4,7	5,4
Moamarka			-	
Gammelstua	4,9	4,7	4,7	5,6
Overhalla gj snitt kommunal bhg	4,9	4,6	4,7	5,4
Landsgj snitt kommunal bht	5,7	5,6	5,7	5,6
Fylkesgj snitt kommunale bhg	5,6	5,6	5,6	5,6

Dekningsgrad

Med en statlig målsetting om fullbarnehagedekning og flere arbeidsaktive med større stillinger, har andel barn i aldre 1-5 år med barnehageplass vært økende siste 15-20 årene. Nasjonalt var det 93,8% som hadde barnehage plass og 96% i fylket.

7. Fagsjef helse og omsorg

7.1 Organisering og ledelse

Helse og omsorg er organisert i 4 enheter, helse og familie (29 årsverk), bo –og miljøtjenesten (24 årsverk), hjemmetjenesten (25 årsverk) og sykeheimen (42 årsverk).

DRIFT

REKRUTTERINGSPROBLEMER

Helse og omsorg har store problemer med rekruttering.

Det har vært spesielt vanskelig med rekruttering av leger, sykepleiere og spesialsykepleiere. 2023 var første året kommunen måtte leie inn sykepleiere fra et rekrutteringsbyrå.

KOMPETANSEHEVING (jfr. kompetanseløftet og kompetanseplan)

Kommunen mottok kr 202 000,- i kompetansetilskudd som ble brukt til følgende kompetanseheving:

- Veiledning av 8 lærlinger
- Fagskoleutdanning innen helse og rus (2 helsefagarbeidere)
- Videreutdanning psykisk helsearbeid og rus (2 sykepleiere)
- Grunnutdanning fagskole (2 assistenter)
- ABC-kurs

VEILEDNING

Ansatte utfører en omfattende veiledningsjobb i tillegg til ordinære arbeidsoppgaver. I løpet av året har de gitt veiledning til følgende;

- 14 sykepleiestudenter
- 4 vernepleierstudenter
- 1 «menn i helse»
- 1 helserekruitt
- 8 Lærlinger
- 6 elever i praksis fra videregående skole

KAD (kommunal akutt døgnetenhet) og USKP (utskrivningsklare pasienter i sykehus)

Kommunene skal sørge for tilbud om øyeblikkelig hjelp døgnoophold til innbyggerne (KAD). Statistikken under viser mindre bruk av KAD-plasser i forhold til 2022.

USKP har en økning i forhold til 2022 og en stor økning i forhold til tidligere. Årsaken til denne økningen er at det er vanskeligere å skrive ut pasienter på korttidsavdelingen til heimen.

Akuttavdelingen	2019	2020	2021	2022	2023
KAD	30	31	18	27	13
DAGBEHANDLING				37	25
USKP	0	0	3	17	22

AVVIK

Det er rapportert 928 avvik i helse og omsorg i løpet av året, de fleste avvik har lav alvorlighetsgrad.

PROSJEKTER

Viser under pågående utviklingsprosjekter innen alle enhetene.

COS-P, foreldreveiledning 2021-2024, helsestasjon og barnehagene

Mottok kr. 185 000.

Dette er et prosjekt som gjennomføres i kommunens barnehager med støtte fra prosjektleder i helsestasjon. Alle involverte ansatte er utdannet innen foreldreveiledning. Foreldregruppen som har fått veiledningen gir gode tilbakemeldinger

1. Utendørsterapi 2021-2024, rus -og psykisk helsetjeneste

Mottok kr. 400 000. Målgruppen er unge 13-24 år. Tilbud en dag pr uke

Utendørsterapien skal forebygge og behandle rusutfordringer og psykiske plager hos målgruppen og er opptatt av mestring, mening og relasjon.

To ansatte er utdannet utendørsterapeuter i tillegg til at det er rekruttert en erfaringsterapeut fra brukergruppen.

2. Digital hjemmeoppfølging av kronikere 2022-2025, legekantoret

Mottok kr. 1 500 000.

Dette er et spredningsprosjekt ledet av helsedirektoratet. Det er en kommune pr. helsefelleskap, til sammen nitten kommuner fra hele landet som deltar. Overhalla deltar for helsefelleskapet i Nord Trøndelag. Alle kommunene er pålagt å ta med en kommune hver og ett sykehus, for å sikre større spredning. Namsos kommune og sykehuset Namsos deltar sammen med Overhalla.

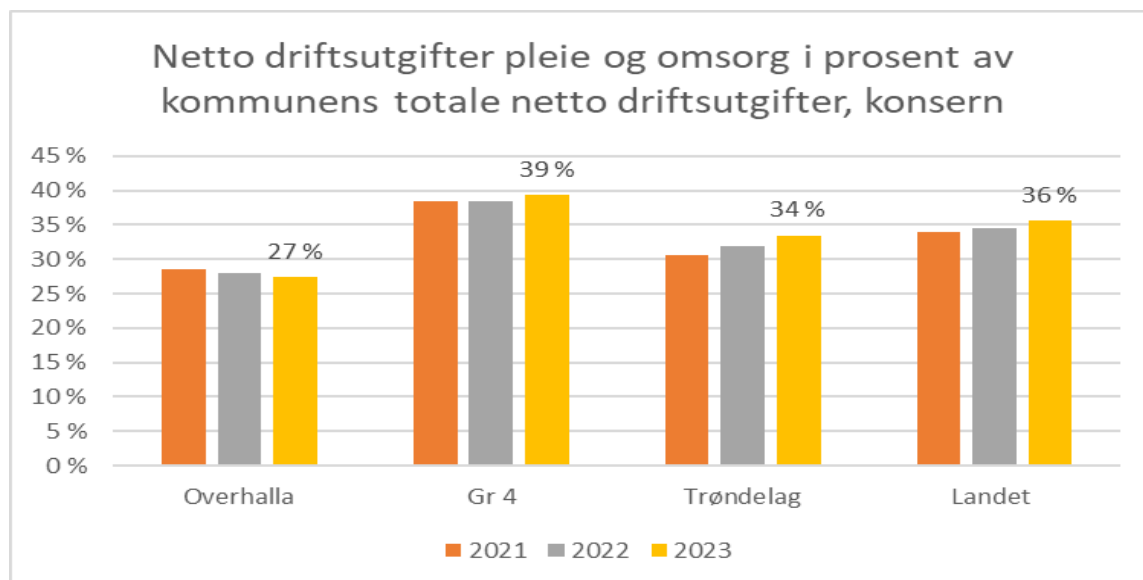
3. Oppgavedeling og tjenestestyrt bemanningsplanlegging

Mottok kr. 500 000.

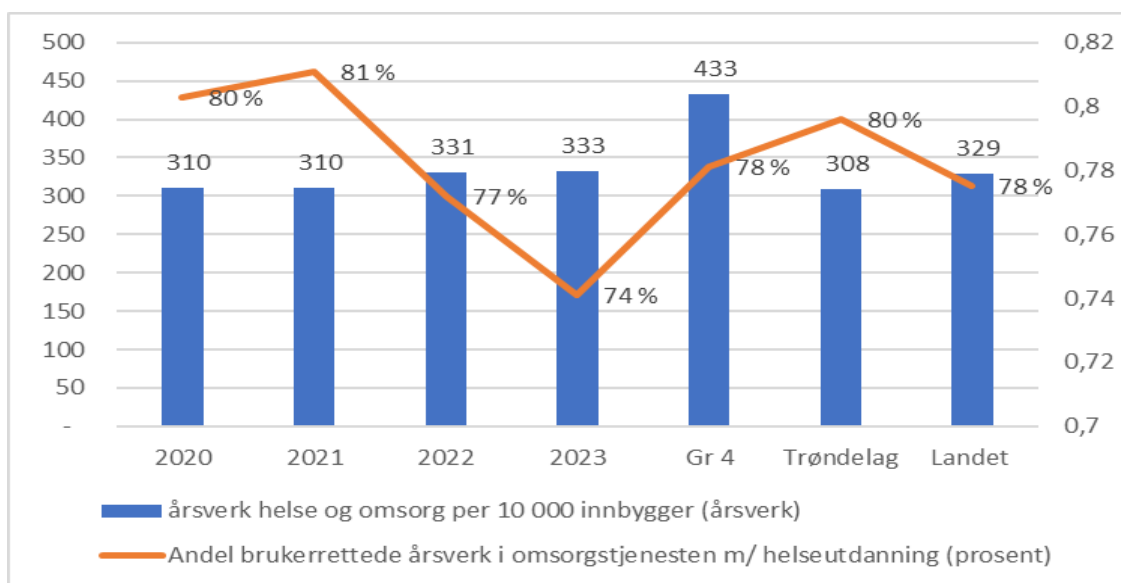
Dette prosjektet foregår først og fremst i sykeheimen og hjemmetjenesten. Dette er organisasjonsendring i tillegg til ny oppgavedeling. Ny oppgavedeling bidrar til at en bruker kompetansen mer riktig.

Deltok på et prosjekt initiert av KS våren 2023, der vi fikk innføring i tjenestestyrt bemanningsplanlegging. I den forbindelse ble det gjennomført en kartlegging av bemanningsplanen for pleie og omsorg, der vi fikk innsikt i hvor dårlig kontinuitet/kompetanse vi hadde spesielt på helg. Ny årsturnus ble planlagt med mer helgetid, som bidrar til mer heltid og kompetanse på helg.

7.2 KOSTRA tall helse og omsorg

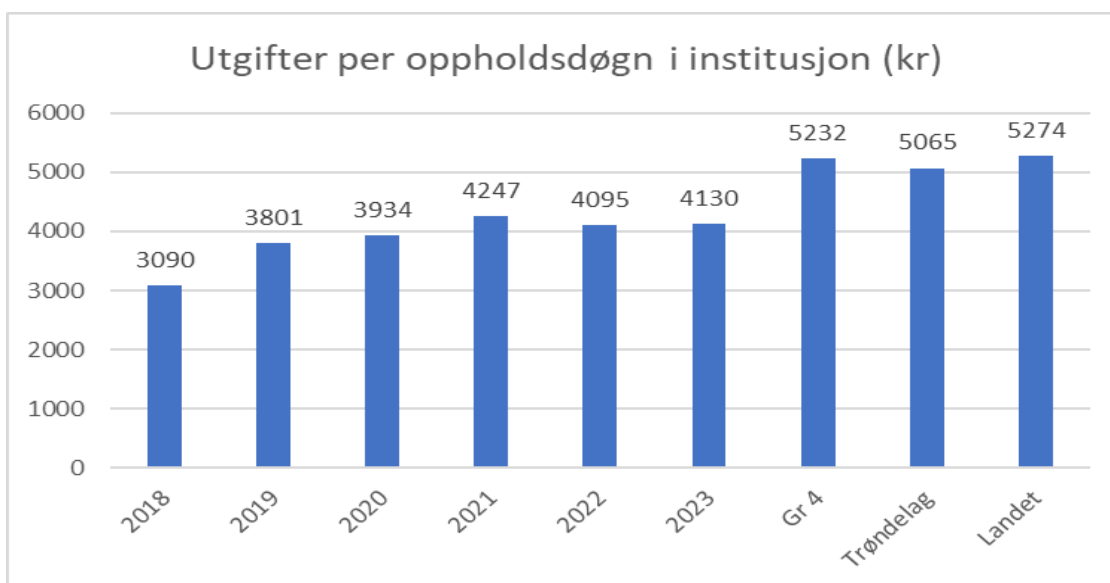

Overhalla er den kommunen som bruker minst andel til pleie og omsorg av det samlede årsbudsjettet i sammenlikning med kommunegruppene og landet. Forskjellen kan skyldes både demografiske forskjeller og omfanget av tjenestene.

Når det gjelder andelen årsverk innen helse og omsorg, har Overhalla en lavere andel enn sammenlignbar KOSTRA gruppe 4, men høyere andel enn gjennomsnittet i Trøndelag.

Overhalla har vært kommunen med høyeste andel ansatte med helseutdanning (orange linje). Men to siste år viser en reduksjon.

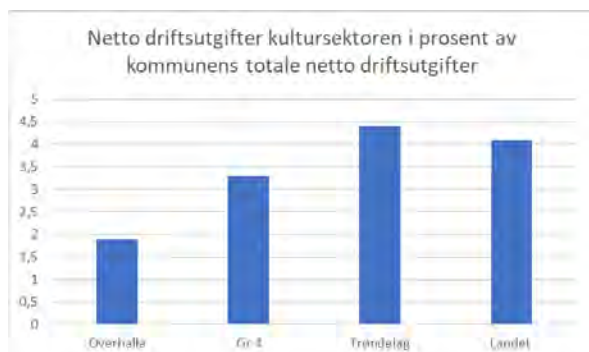

En institusjonsplass kostet i 2023 ca. 4130 kroner pr døgn. Dette gir en årlig kostnad på 1.507.000 kroner per bruker.

8. Kultur og samfunn

1,9 % av kommunens netto driftsutgifter er brukt til kultursektoren i 2023 som er en økning fra året før. Snittet i Trøndelag og landet er på henholdsvis 4,4 og 4,1 %.

Pr innbygger har Overhalla lavest utgifter på kultursektoren. Det ble for 2023 brukt 1735 kroner per innbygger. Dette er lavere enn hos de en har valgt å sammenlikne seg med. Mye av kulturtilbudet i kommunen er tuftet på frivillighet og fremkommer sådan ikke som en kommunal kostand. I tillegg mottar kommune en god del tilskudd til slike aktiviteter som ikke kommer frem av netto tall.

8.1 Tjenestene Kultur og samfunn (netto tall)

(tall i kr 1000)	2020	2021	2022	2023
Aktivering av innbyggere	0	0	-406	0
Aktivering eldre og funksjonshemmede	0			
Annet barne- og ungdomsarbeid	1	0	22	0
Annet kulturvern	30	30	30	30
Folkebibliotek	705	643	765	842
Friluftsliv	151	151	155	151
Grendehus og kulturlokaler	0			
Idrett	391	498	399	409
Kulturminnevern	-1	-62	-105	1
Kultursjef - Andre kulturaktiviteter	1102	931	735	854
Kulturskole	1443	1425	1442	1722
Kunstformidling	1	1	0	
Museer	105	107	111	119
Tilskudd kulturarbeid	40	18	31	31
Ungdomsbase	380	394	427	434
	4 348	4 136	3 606	4 593
Voksenopplæring	-569	-122	436	860
Sosial rådgivning flyktninger	-440	23	-376	-652
Flyktningemottak mindreårige Skage boas	0			
Netto driftsutgifter kultur og samfunn	3 339	4 037	3 666	4 801

8.2 Folkebibliotek

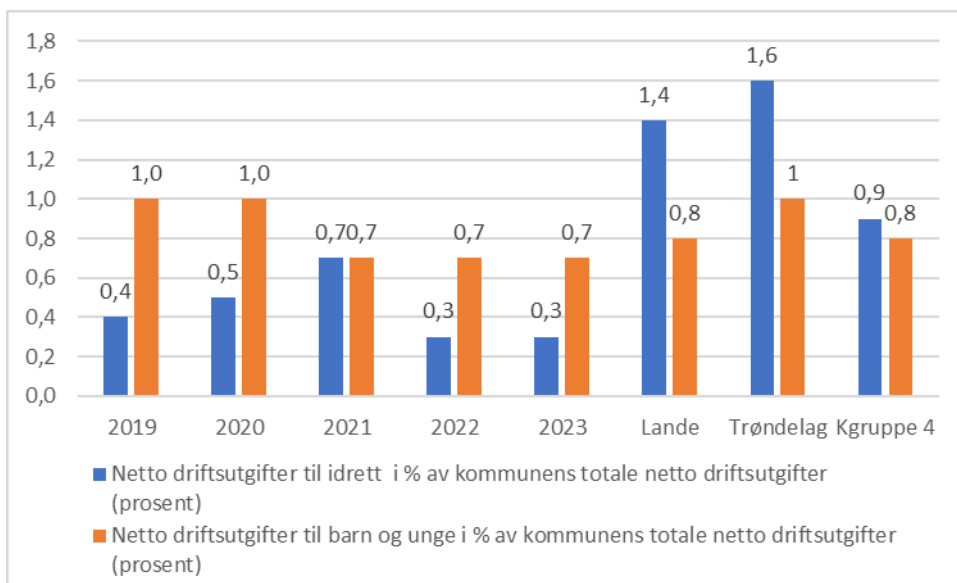
Antall besøk i folkebiblioteket per innbygger viser at Overhalla ligger en god del over de en har sammenliknet seg med. Dette kan trolig knyttes til at kommunens bibliotek er brukt mye av skolen.

Besøk i folkebibliotek per innbygger (antall)				
	Overhalla	Gr 2/4	Trøndelag	Landet
2023	10,1	4,0	4,5	3,8
2022	10,2	4,0	4,5	3,8
2021	7,9	3,9	4,1	3,0
2020	7,4	3,9	3,1	2,7
2019	11,4	4,0	6,0	4,6

8.3 Ungdomstiltak, idrett, m.m.

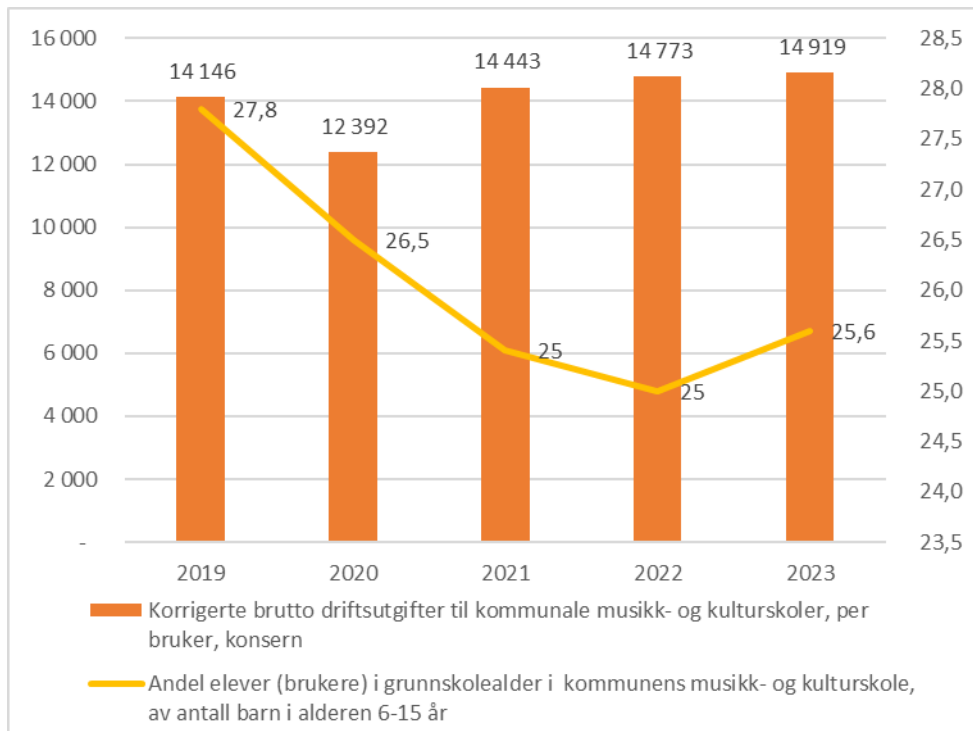
Overhalla brukte 0,3% av netto driftsutgifter til idrett i 2023. Sammenliknet med gjennomsnittene i KOSTRA- gruppe 4, Trøndelag og landet er dette noe lavere i Overhalla.

Det er brukt 0,7% av netto driftsutgifter til aktivisering av barn og unge per innbygger i alderen 6-15 år i 2023. Dette er noe lavere enn sammenlikningen, men avviket er ikke vesentlig.

8.4 Kommunale musikk- og kulturskoler

Andel av 6-15 åringer som har benyttet seg av kulturskoletilbudet har vært forholdsvis stabilt over mange år, og er på 26% ved utgangen av 2023. Ressursbruken har også vært forholdsvis stabil, men 2020 viser en reduksjon som kan knyttes til korona med redusert tilbud og statlig tilskudd. For 2023 ble det det bruk i underkant av 15.000 kroner netto per elev ved kulturskolen.

8.5 Bosetting og integreringstjenesten (BIT).

Overhalla kommune bosatte 101 flyktninger i 2023 i tillegg til at det ble bosatt 64 foregående år, så er det for tiden stor aktivitet innenfor bosetningsområdet. Totalt har en da hatt 180 flyktninger innenfor integreringsordningen (bosatte som ikke har vært i kommunen mer enn 5 år, og som en mottar integreringstilskudd for). En er videre anmodet om å bosette 60 i 2024.

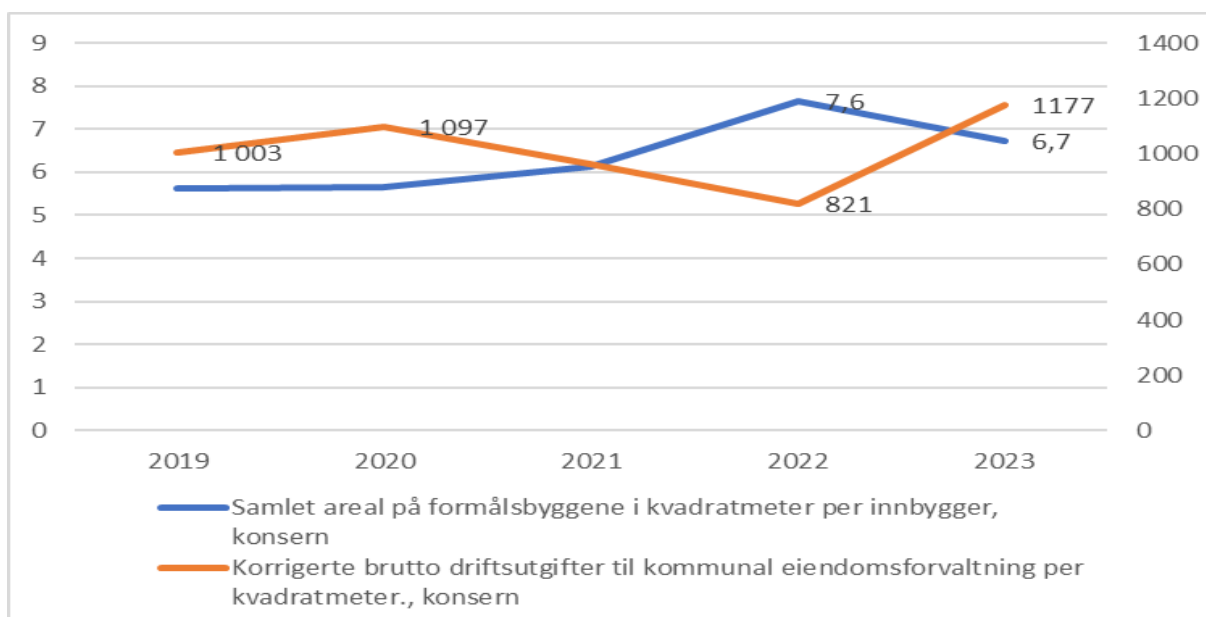
Bosetting og integreringstjenesten hadde ved utgangen av 2023 8 årsverk som har jobbet direkte med bosetting og integrering.

	2019	2020	2021	2022	2023
Brutto utgift inkl lønn	6 837	5 563	6 251	10 343	29 485
Framleie boliger	-63	-9	0	-395	-2 831
Refusjoner	-2 336	-2 395	-1 328	-1 867	-5 781
	4 438	3 159	4 923	8 081	20 873
Bruk av flyktningefond	-4 890	-4 216	-5 060	-8 024	-20 624
Avvik i forhold til budsjett	-452	-1 057	-137	57	249

9. Teknisk sjef

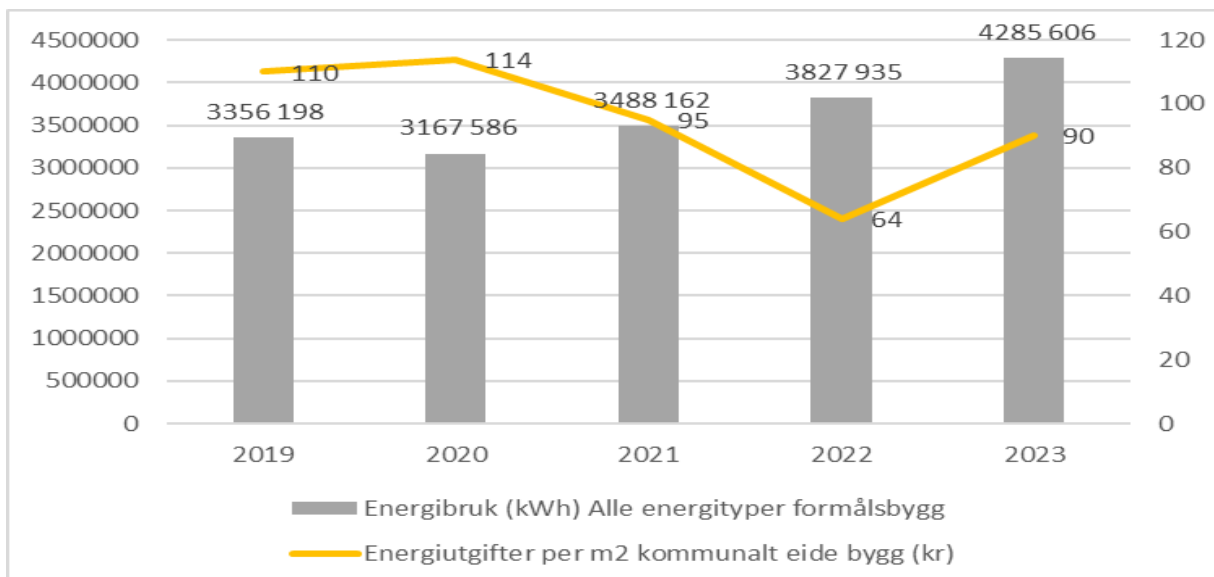
9.1 Eiendomsforvaltning

Dekningsgraden for formålsbygg i m² per innbygger viser at Overhalla har disponert forholdsvis store arealer på bygningssiden. Med en målsetting om mer energieffektive bygg har nøkkeltallet blitt redusert en del i senere år. Noe kan knyttes til økt folketall. Sammenliknet med landsgjennomsnittet og fylket bruker Overhalla noe mindre til formålsbygg i m² per innbygger.

Produktiviteten per m² viser at stort areal, gamle nedskrevne bygg har gitt en lav driftskostnad pr kvadratmeter. Redusert areal har gitt en økning i m² kostnaden. Total er det brukt 31 millioner kroner til formålet i 2023.

Redusert energiforbruk har vært et av kommunens overordnede mål i de senere år. Energikostnad pr m² påvirkes av pris og forbruk. Alternativ oppvarming og utetemperatur vil også ha innvirkning. Totalt strømforbruk (kWh) viser at en har fått en reduksjon senere år, men økte siste år. Kvadratmeter formålsbygg ble redusert 11% er ved utgangen av 2023 og er 26.000.

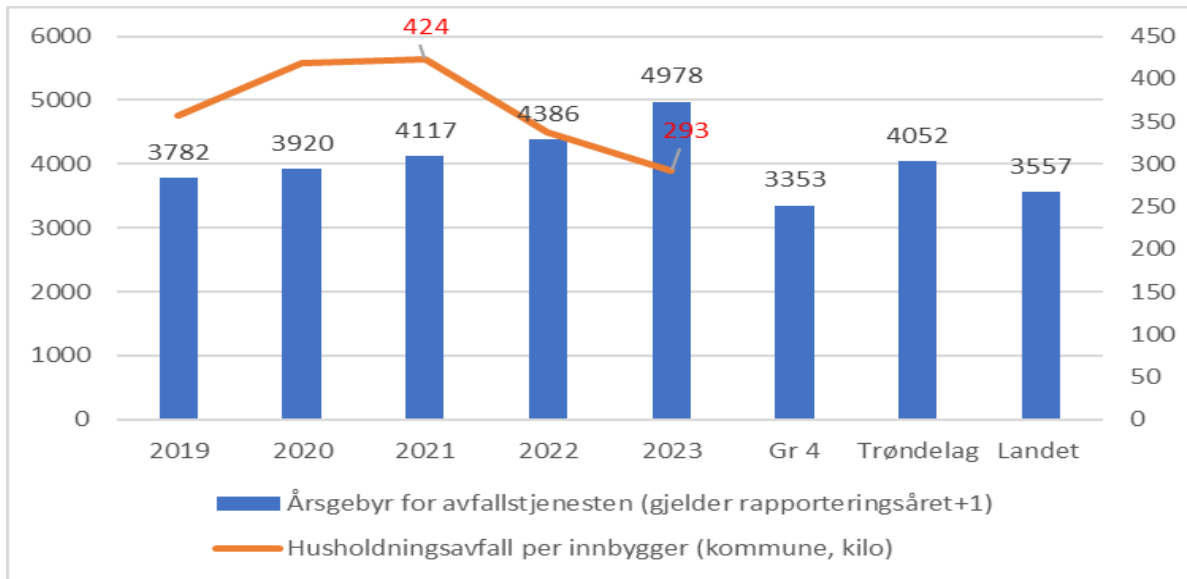
9.2 Kommuneplanens arealdel / kartverk / leke og rekreasjonsareal

Overhalla har innsynsmulighet i kartverk via kommunens Internettside. Overhalla har en høy andel når det gjelder leke- og rekreasjonsareal.

9.3 Avfall og renovasjon

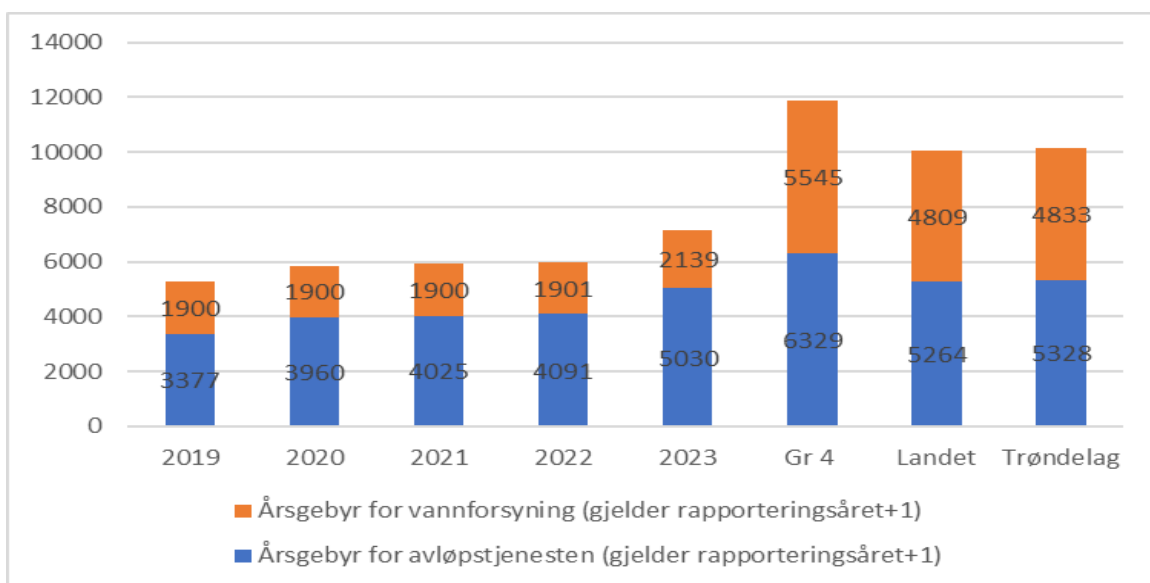
Overhalla har hatt en selvkostgrad på 100 % i 2023. Årsgebyret økte med 13% siste året. Dette knyttes både til en økning oss MNA og at en ikke har brukt av selvkostfond.

Gebyret i Overhalla er noe høyere enn de vi har sammenliknet oss med. Noe av årsaken kan være at gebyret for Overhalla inkluderer alt av levering av husholdningsavfall, mens andre kommunen kan ha tilleggskostnader for enkelte typer tjenester. Husholdningene leverte i gjennomsnitt 293 kg avfall i 2023 som er en reduksjon fra året før. Selvkostfondet for renovasjon var i 2022 disponert i sin helhet, og en fikk et fremførbart underskudd på 167.000 kroner. Dette er i 2023 dekket inn og fondet er ved utgangen av året 75.000 kroner.

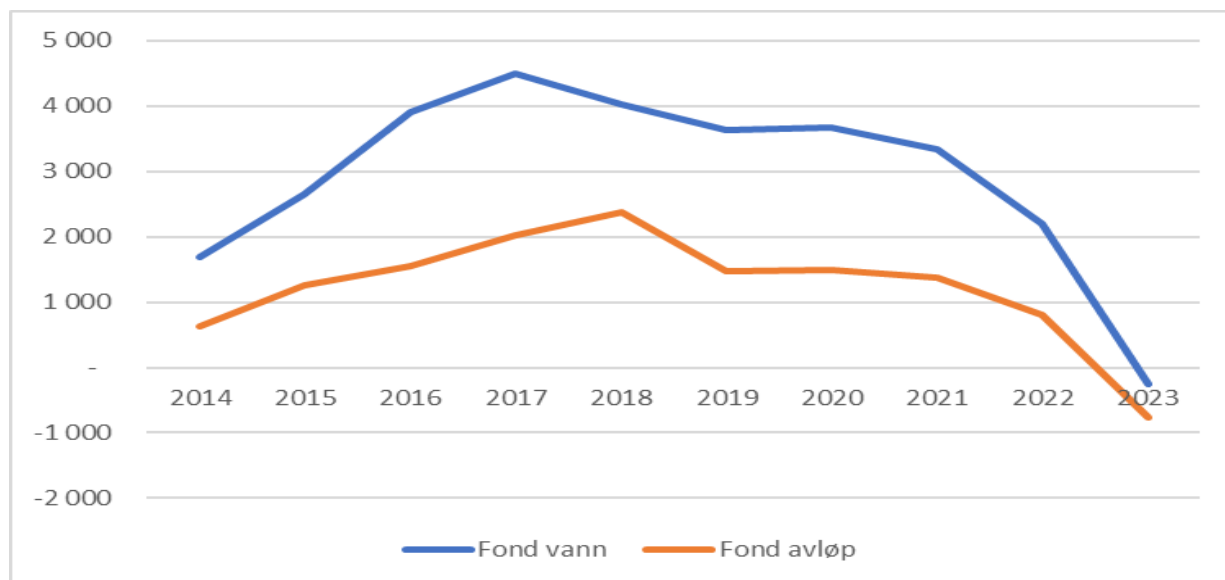

9.4 Vann og avløp

Årsavgiftene for vann og avløp har for Overhalla vært forholdsvis stabile i senere år og en er noe lavere enn de en har sammenliknet seg med.

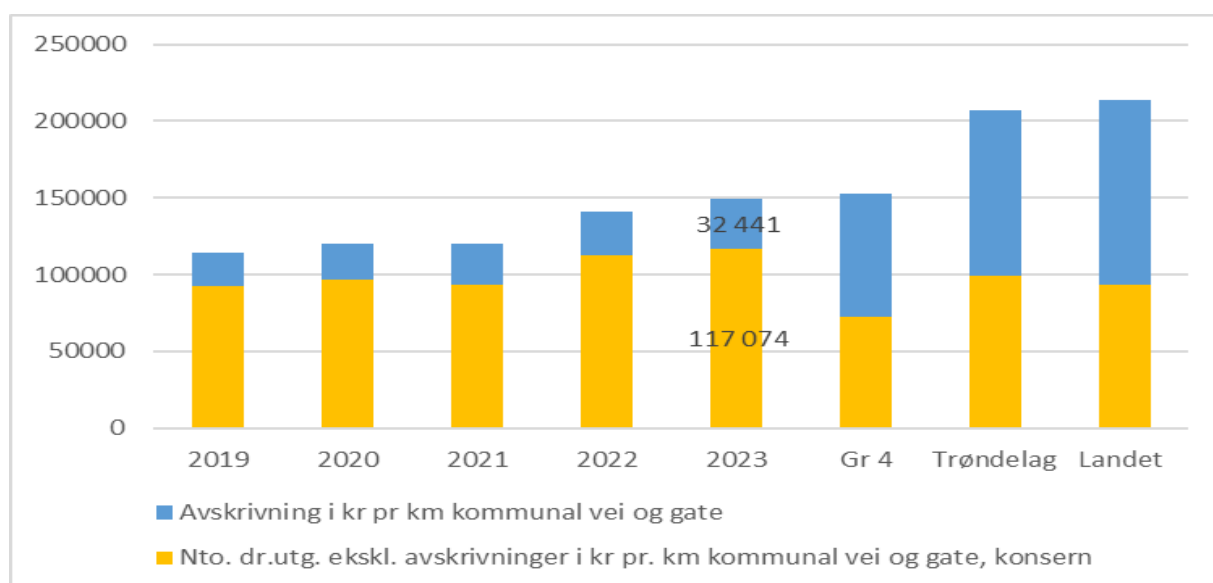

Selvkostfond for vann og avløp var i en periode negative. En valgte å øke gebyrene slik at en fikk styrket fondene. Det er i tiltaksplanen for vann og avløp forutsatt en del større investeringer i kommende år. Det var med grunnlag i det forutsatt at fondene skal disponeres når kapitalkostnadene øker og gebyret skal kunne holdes på samme nivå som i dag. Ved utgangen av 2023 har man et samlet underskudd for vann og avløp på ca. 1 million kroner.

9.5 Samferdsel

Overhalla har samlet forholdsvis lave kostnader pr km kommunal vei. For 2023 er det bruk 150.000 mot gjennomsnittet i Trøndelag hvor det er brukt 207.000 og landsgjennomsnittet er på 213.000.

10. Landbruk og natur

Antall jordbruksbedrifter er i senere år blitt redusert. Men siste år viser en stagnering.

Jordbruksbedrifter er en eller flere landbrukseiendommer som blir drevet under en ledelse, med felles bruk av produksjonsmidler og er uavhengig av kommunegrenser.

	2019	2020	2021	2022	2023
Netto driftsutgifter til landbruksforvaltning og landbruksbasert næringsutvikling i prosent av totale netto driftsutgifter (prosent)	0,9	1,1	1,0	0,9	0,9
Landbrukseiendommer (antall)	270	265	265	267	267
Jordbruksbedrifter (antall)	124	123	121	113	113
Omdisponering av dyrka jord til andre formål enn landbruk (dekar)	5,9	1,5	0,0	8,0	0,0
Omdisponering av dyrkbar jord til andre formål enn landbruk (dekar)	4,6	0,0	184,0	0,0	0,0
Godkjent nydyrka areal (dekar)	763	354	306	0	15

11. NTE fond Nærings og samfunnsutvikling

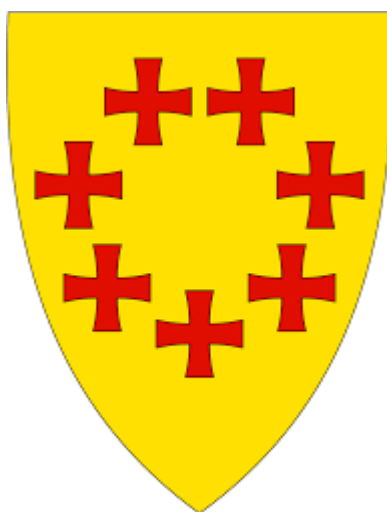
Ved utgangen av 2023 var det totalt avsatt 2,7 millioner kroner på fondene. 2,4 million kroner er bundet opp i reservefondet for det årlig avsettes 30% av overskuddet fra NTE. I tillegg til dette er 20% av overskuddet øremerket «Namdalstrategien» (eller inntil 324.000 kroner). En framskrivning av fondet viser at samlet er fondene positivt. Når det gjelder utbytte knyttes de stor usikkerhet til tallene.

	R 2019	R 2020	R 2021	R 2022	R 2023	B 2024	B 2025	B 2026
Utbytte NTE AS (tall i kroner 1000) Prosjekt 1660								
Aksjeutbytte	-2 784	-1 752	-1 538	-2 071	-2 464	-2 500	-2 500	-2 500
Namdalstrategien (Namdal regionråd (20%))	557	350	308	324	324	325	500	500
Avsetning til Nærings- og samfunnsutvikling 50%	2 227	876	769	1 125	1 401	1 425	1 250	1 250
Avsetning Reservefond/Bufferkapital 30%		526	461	621	739	750	750	750
	0	0	0	0	0	0	0	0
Nærings- og samfunnsutviklingsfond								
Avsetning til Nærings- og samfunnsutvikling 50% (prosjekt 1687)	2 227	876	769	1 125	1 401	1 425	1 250	1 250
Skogmo industripark		-300	-300	-300	-300	-300	0	0
Næringsutviklingstiltak ksak 72/22								
Klimapartnere		-50						
Namdal regionråd (adminstrasjon)			-250	-250	-250	-250	-250	-250
Bredbåndsutbygging			-1 500	-1 500	-750	-1 500	0	0
Jernbanesti			-332	-332	-332	-332		
Visit Namdal		-135	-140	-140	-150	-140	-140	-140
Sum disponering		-485	-2 522	-2 522	-1 782	-2 522	-390	-390
Årets netto avsetning		391	-1 753	-1 397	-381	-1 097	860	860
Fond 31/12 (tall i kroner 1000)								
Nte fondet Nærings og samfunnsutvikling	2 227	2 618	2 165	768	387	-710	150	1 010
Nte fond reservefond/ bufferkapital	0	526	987	1 608	2 347	3 097	3 847	4 597
	2 227	3 144	3 152	2 376	2 734	2 387	3 997	5 607

11. «Flyktningefondet»

En fikk i 2023 en bra økning i antall bosettinger. Kommunen ble anmodet om 90, bosatt 101
Flyktningefondet er ved utgangen av året 12 millioner kroner.

Overhalla kommune

Årsregnskap 2023

INNHALDSFORTEGNELSE

Innhold

Bevilgningsoversikt – drift.....	3
Bevilgninger drift, netto.....	4
Bevilgningsoversikt – investering.....	4
Investering i varige driftsmidler.....	5
Økonomisk oversikt – drift.....	6
Balanseregnskap.....	7
Oversikt over samlet budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner – drift.....	8
Oversikt over samlet budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner – investering.....	8
Regnskapsprinsipper og vurderingsregler.....	9
Organisering av kommunens virksomhet (regnskapsenheter).....	9
Note 1 Endring i arbeidskapital.....	10
Note 2 Kapitalkonto.....	10
Note 3 Vesentlige endringer i regnskapsprinsipp.....	12
Note 4 Anleggsmidler.....	12
Note 5 Aksjer og andeler.....	13
Note 6 Utlån.....	13
Note 7 Markedsbaserte finansielle omløpsmidler og derivater.....	13
Note 8 Rentesikring.....	14
Note 9 Langsiktig gjeld.....	14
Note 10 Avdrag på lån.....	15
Note 11 Pensjonsforpliktelser.....	15
Note 12 Kommunens garantiansvar.....	17
Note 13 Bundne fond.....	18
Note 14 Selvkostområder.....	18
Note 15 Salg av finansielle anleggsmidler.....	19
Note 16 Ytelser til ledende personer.....	19
Note 17 Godtgjørelse til revisor.....	19
Note 18 Avfallsvirksomheten.....	19
Note 19 Usikre forpliktelser.....	20
Note 20 Skatteutgifter.....	20
Note 21 Spesifikasjon av vesentlige poster og transaksjoner.....	20
Note 22 Korrigert netto driftsresultat.....	21
Note 23 Investeringsprosjekter.....	21
Note 24 Bruk av lån til videreutlån.....	21

Bevilgninger drift, netto

Bevilgningsoversikt – investering

Bevilgningsoversikt - invest. (regnskap) § 5-5	Noter	Regnskap 2023	Rev budsjett 2023	Budsjett 2023	Regnskap 2022
1 Investeringer i varige driftsmidler	23,4	41 148 128	64 912 000	69 827 000	57 643 553
2 Tilskudd til andres investeringer		684 767	669 000	700 000	16 110
3 Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	5	844 439	844 000	815 000	767 840
4 Utlån av egne midler		0	0	0	0
5 Avdrag på lån		0	0	0	0
6 Sum investeringsutgifter		42 677 334	66 425 000	71 342 000	58 427 503
7 Kompensasjon for merverdiavgift		1 872 661	4 148 000	7 710 000	8 912 220
8 Tilskudd fra andre		4 232 345	5 663 000	12 838 000	37 123 159
9 Salg av varige driftsmidler	4	803 000	2 503 000	2 550 000	444 842
10 Salg av finansielle anleggsmidler		0	0	0	0
11 Utdeling fra selskaper		0	0	0	0
12 Mottatte avdrag på utlån av egne midler		0	0	0	0
13 Bruk av lån		35 725 328	54 267 000	48 429 000	3 844 132
14 Sum investeringsinntekter	1	42 633 334	66 581 000	71 527 000	50 324 353
15 Videreutlån	6	17 704 746	15 000 000	15 000 000	10 936 500
16 Bruk av lån til videreutlån	24	17 704 746	15 000 000	15 000 000	10 936 500
17 Avdrag på lån til videreutlån	10	0	2 800 000	2 800 000	3 819 913
18 Mottatte avdrag på videreutlån		3 031 785	2 800 000	2 800 000	3 819 913
19 Netto utgifter videreutlån		3 031 785	0	0	0
20 Overføring fra drift		-844 000	-844 000	-815 000	-903 150
21 Avsetninger til bundne investeringsfond		3 031 785	0	0	0
22 Bruk av bundne investeringsfond		0	0	0	0
23 Avsetninger til ubundet investeringsfond		800 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
24 Bruk av ubundet investeringsfond				0	-8 200 000
25 Dekning av tidligere års udekket beløp		0	0	0	0
26 Sum overføring fra drift og netto avsetninger		2 987 785	156 000	185 000	-8 103 150
27 Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)		0	0	0	0

Investering i varige driftsmidler

Investeringsutgifter	Regnskap 2023	Rev budsjett 2023	Budsjett 2023	Regnskap 2022
Utbygging Namsgløtt - Ferjemannsvegen 12	0	0	0	630 093
Hunn skole 2020-2022	22 100	500 000	5 625 000	45 434 846
Skisseprosjekt Gimle 2018	-209 928	0	20 000 000	732 212
Overbygg pumpestasjoner	0	200 000	200 000	223 411
Overvannstiltak fra boligfelt i Skageåsen og Hunnaåsen KSAK 60/18	143 870	1 350 000	1 350 000	84 092
Tilbakeføring moms kompensasjon 6 mannsbolig Skage	0	250 000	250 000	0
Nytt Membranfilter Rigg B 2020	0	0	0	823 040
Ny vannledning over Bertnem bru	101 000	126 000	0	21 000
Flasnes Trykkøkingsanlegg KSAK 7/20 og 28/22	0	0	0	482 680
Pumpestasjon avløp	1 254 569	5 600 000	4 500 000	269 600
Utskifting av avløpsledninger	242 859	300 000	300 000	173 505
VA bil EL 2021-2022	0	0	0	587 092
Ledningsnett Beite på Skage 202x	0	0	400 000	0
Barlia Utvikling av området 202x	136 700	500 000	0	0
Innkjøp av Elbiler (Årlig Prosjekt)	371 500	372 000	400 000	305 000
Kjøp av boliger - Årlig prosjekt	0	3 000 000	20 000 000	1 743 670
Reinbakkan FA1 (overføring av justeringsrett)	32 220	0	0	32 220
Ny Veg skage Industriområde 2020	0	0	0	305 064
Parkeringsplass Svalia 21/22 - KSAK 54/21	0	0	0	552 621
Saksbehandlingssystem for SAK-BYGGESAK-UTVALG	0	0	0	1 013 256
Biblioteksystem - utlånsadminstrasjon	0	0	150 000	0
Kostdatasystem for sentralkjøkken	0	0	0	161 250
Oppgradering vann og avløp Hunn Sentrum 2021-2022 KSAK 53/21	112 262	1 300 000	1 300 000	308 124
Utbygging kommunalt vann Ryggahøgda - Hammerkorsen KSAK 46-	285 163	1 500 000	0	46 000
Grunnerverv Hunnaåsen og opparbeidelse	8 734 104	10 000 000	9 500 000	53 460
Atrium Overhalla Helsesenter 2020	0	0	0	78 495
Ny Bassengduk Svømmehall KSAK 6/22	0	0	0	106 000
Utbygging av kommunalt vann til Reinbjør KSAK 49/21	668 862	500 000	500 000	136 902
Kjøp av Ranemsvegen 5	0	0	0	2 153 670
Ombygging Helsesenter 2023 - Vaskesentral (KSAK 20/23)	535 742	600 000	0	0
Portabel vannmåler og GPS - Vann og avløp(SAK 22/1708)	0	0	0	103 759
Utvidet vanntilførsel Bjørnes industriområde(KSAK 43/23)	334 312	1 700 000	100 000	30 000
Utvidelse av Skjørlandsvegen	0	0	0	0
Utskiftning av ledninger over kulvert - Myrevla/FV7054.	25 977	300 000	0	70 001
VA - Utskiftning av vann og avløpsledninger ved Overhalla Montes	753 518	800 000	0	585
Uteområde Hunn Skole	7 007 452	7 300 000	0	291 595
Rengjøringsmaskin for store arealer	0	0	0	131 250
Nyasfaltering Kornsilovegen	0	0	0	408 664
Nøddaggregat Administrasjonsbygget	5 250	0	1 500 000	0
Innkjøp Gressklipper	0	475 000	475 000	0
Ombygging takkonstruksjon Ranemsletta Bhg	110 238	314 000	314 000	0
Renovering Grovin 1, 2 utleieboliger	392 425	1 500 000	1 500 000	0
Takheiser helsesenteret	506 662	750 000	750 000	0
Digitalisering kommunalt plansaksregister	247 647	275 000	275 000	0
Utskiftning av vannledning (årlig prosjekt)	216 449	0	438 000	0
Tremannsboliger Elgstien Skogmo (KSAK 7/23)	10 933 779	11 000 000	0	0
Trollstua ombygging 2023	460 412	500 000	0	0
Reinbakkan 21 - Rekrutteringsbolig 2023 KSAK 18/2023	1 789 584	1 780 000	0	0
Vann,avløp,overvann Hunnaåsen Boligfelt	0	2 000 000	0	0
Navkontor 2023	28 563	0	0	0
Gimle 2022-	1 004 121	2 000 000	0	0
Tremmansbolig Skogvegen 1 Krabbstumarka (Brikeseli)	4 317 943	5 500 000	0	0
Salg eiendom Moamarka barnehage	18 975	0	0	0
Kjøp av tomt Ranemsletta 2023 KSAK 47-23 (Makebytte)	0	500 000	0	0
Kloakkpumpe Overhalla Helsesenter 2023	222 151	150 000	0	0
Ny kjøkkengryte Overhalla sentralkjøkken 2023	302 636	370 000	0	0
Boliger Krabbstuvegen 39 og skogvegen 19	39 011	0	0	0
Flyfotografering og kartliggning 2021-2022	0	0	0	150 397
ENØK Utleieboliger ENOVA 2023-2024 DRIFT	0	1 600 000	0	0
Investeringer i varige driftsmidler	41 148 128	64 912 000	69 827 000	57 643 553
Tilskudd til andres investeringer	684 767	669 000	700 000	16 110
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper				
Egenkapitaltilskudd KLP	844 439	844 000	815 000	767 840

Balanseregnskap

Oversikt - balanse		Regnskap 2023	Regnskap 2022
EIENDELER			
A. Anleggsmidler	4	1 335 843 201	1 266 382 375
I. Varige driftsmidler		734 422 870	721 267 119
1. Faste eiendommer og anlegg		717 577 350	702 742 790
2. Utstyr, maskiner og transportmidler		16 845 520	18 524 329
II. Finansielle anleggsmidler		98 431 789	82 902 185
1. Aksjer og andeler	5	39 796 664	38 944 225
3. Utlån	6	58 635 125	43 957 960
IV. Pensjonsmidler	11	502 988 542	462 213 071
B. Omløpsmidler	1	188 334 657	198 314 576
I. Bankinnskudd og kontanter		102 133 832	135 558 051
III. Kortsiktige fordringer		86 200 825	62 756 525
1. Kundefordringer		30 067 680	29 641 862
3. Premieavvik		56 133 145	33 114 663
Sum eiendeler		1 524 177 858	1 464 696 952
EGENKAPITAL OG GJELD			
C. Egenkapital		330 801 257	326 745 215
1. Disposisjonsfond		79 041 959	84 523 043
2. Bundne driftsfond	13	15 091 610	20 282 216
II. Egenkapital investering		5 270 697	1 438 912
1. Ubundet investeringsfond		2 238 912	1 438 912
2. Bundne investeringsfond		3 031 785	0
III. Annen egenkapital		231 396 991	220 501 045
1. Kapitalkonto	2	234 417 109	223 521 163
2. Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen drift	3	-3 020 118	-3 020 118
D. Langsiktig gjeld	8,9	1 125 256 513	1 079 111 707
1. Gjeld til kredittinstitusjoner	10	635 790 114	616 138 496
II. Pensjonsforpliktelse	11	489 466 399	462 973 211
I. Kortsiktig gjeld	19	68 120 088	58 840 029
1. Leverandørgjeld		19 061 010	13 685 172
4. Annen kortsiktig gjeld		49 059 078	45 154 858
Sum egenkapital og gjeld		1 524 177 858	1 464 696 952
F. Memoriakonti		0	0
I. Ubrukte lånemidler		23 830 419	36 250 493
II. Andre memoriakonti		2 286 804	1 450 218
III. Motkonto for memoriakontiene		-26 117 223	-37 700 710

Oversikt over samlet budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner – drift

§ 5-9.Oversikt over samlet budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner - drift	
1.Netto driftsresultat	-9 827 689
2.Avsetninger til bundne driftsfond	10 594 727
3.Bruk av bundne driftsfond	-15 785 333
4.Overføring til investering i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	844 000
5.Avsetninger til disposisjonsfond i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	38 555 000
6.Bruk av disposisjonsfond i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	-50 277 541
7.Budsjettert dekning av tidligere års merforbruk	0
8.Årets budsjettavvik (mer- eller mindreforbruk før strykninger)	6 241 458
12. Strykning bruk av disposisjonsfond	-6 241 458
13.Mer- eller mindreforbruk etter strykninger	0
18.Fremført til inndecking i senere år (merforbruk).	0
	0

Oversikt over samlet budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner – investering

§ 5-9.Oversikt over samlet budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner - investering	
1.Sum utgifter og inntekter eksklusive bruk av lån	50 442 289
2.Avsetninger til bundne investeringsfond	3 031 785
3.Bruk av bundne investeringsfond	-
4.Budsjettert bruk av lån	69 267 000
5.Overføring fra drift i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	844 000
6.Avsetninger til ubundet investeringsfond i henhold til årsbudsjettet og fullmakte	1 000 000
7.Bruk av ubundet investeringsfond i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	-
8.Dekning av tidligere års udekket beløp	
9.Årets budsjettavvik (udekket eller udisponert beløp før strykninger)	-15 636 926
10.Strykning av avsetninger til ubundet investeringsfond	200 000
11.Strykning av bruk av lån	15 836 926
12.Strykning av overføring fra drift	0
13.Strykning av bruk av ubundet investeringsfond	0
14.Udekket eller udisponert beløp etter strykninger	
15.Avsetning av udisponert beløp etter strykninger til ubundet investeringsfond	
16.Fremført til inndecking i senere år (udekket beløp).	0
	15 636 926

Regnskapsprinsipper og vurderingsregler

Kommuneregnskapet er finansielt orientert, og skal vise alle økonomiske midler som er tilgjengelige i året, og anvendelsen av disse. Inntekter og utgifter skal tidsmessig plasseres i det året som følger av anordningsprinsippet. Anordningsprinsippet betyr at alle kjente utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger i løpet av året som vedrører kommunens virksomhet skal fremgå av drifts- eller investeringsregnskapet i året enten de er betalt eller ikke. Regnskapet er avlagt i henhold til god kommunal regnskapsskikk, herunder kommunale regnskapsstandarder (KRS) utgitt av Foreningen for god kommunal regnskapsskikk (GKRS).

Organisering av kommunens virksomhet (regnskapsenheter)

Note 1 Endring i arbeidskapital

Balanseregnskapet :	31.12.2023	01.01.2023	Endring
2.1 Omløpsmidler	188 334 657	198 314 576	
2.3 Kortsiktig gjeld	-68 120 088	-58 840 029	
Arbeidskapital	120 214 569	139 474 547	

Drifts- og investeringsregnskapet :**Driftsregnskapet**

Sum driftsinntekter

Sum driftsutgifter

Netto finansutgifter

Netto driftsresultat**Investeringsregnskapet**

Sum investeringsutgifter

Sum investeringsinntekter

Netto utgifter videreutlån

Netto utgifter i investeringsr

Endring ubrukte lånem

Endring i regnsk

Endring**Di**

Note 2 Kapitalkonto

Årets endring i kapitalkonto

	01.01.2023	31.12.2023	Endring
Anleggsmidler	1266382375	1335843201	69460825,75
Langsiktig gjeld	1079111707	1125256513	46144805,66
Ubrukte lånemidler	36250492,88	23830418,98	-12420073,9
Endring i regnskapsprinsipper som påvirker langsiktig gjeld			0
Endring i regnskapsprinsipper som påvirker anleggsmidler			0
Kapitalkonto	223521160,6	234417106,8	10895946,19

Overhalla kommune - Årsregnskap 2023

Saldo kapitalkonto 1.1.2023	223 521 163
Økning av kapitalkonto (kreditposter):	
Aktivering fast eiendom, anlegg, utstyr, maskiner og transportmidler	41 115 911
Reversert nedskrivning eiendom, anlegg, utstyr, maskiner og transportmidler	0
Kjøp av aksjer/andeler	300
Reversert nedskrivning aksjer/andeler	8 000
Utlån	17 744 746
Avdrag på eksterne lån	21 358 382
Endring pensjonsforpliktelser (reduksjon)	
Endring pensjonsmidler SPK	4 652 610
Endring pensjonsmidler KLP	36 122 861
Endring pensjonsmidler andre selskap	
Reversert oppskrivning utenlandslån	
Aktivert egenkapitalinnskudd KLP	844 139
Reduksjon av kapitalkonto (debitposter):	
Salg av fast eiendom, anlegg, utstyr, maskiner og transportmidler	628 825
Avskrivning: Eiendom, anlegg, utstyr, maskiner og transportmidler	26 553 752
Nedskrivning: Eiendom, anlegg, utstyr, maskiner og transportmidler	777 583
Salg aksjer/andeler	0
Nedskrivning aksjer/andeler	0
Avdrag på utlån	3 036 885
Avskrivning på utlån	30 696
Bruk av lånemidler	53 430 074
Endring pensjonsforpliktelser (økning)	26 493 188
Endring pensjonsmidler SPK	
Endring pensjonsmidler KLP	
Endring pensjonsmidler andre selskap	
Urealisert kurstap (oppskrivning) utenlandslån	
Saldo kapitalkonto 31.12.2023	234 417 109

Note 5 Aksjer og andeler

Selskapets navn	Henvisning balansen	Eierandel i selskapet	Eventuell markedsverdi	Balanseført verdi 31.12.2023	Balanseført verdi 01.01.2023
Kapitalinnskudd KLP	22141001	Ubetydelig	kr -	13 541 836	12 697 697
Namdal rehabilitering IKS	22166004	8 %		71 430	71 430
Eierandel MNA 2015-2018 10%	22166005	10 %		300 898	300 898
Konsek Trøndelag IKS	22166006	1/124		25 000	25 000
Museet Midt IKS	22166007	2,78 %		25 000	25 000
Revisjon Midt-Norge SA	22166008	0,87 %		30 000	30 000
Kommunekraft AS	22170003	Ubetydelig		1 000	1 000
Overhalla Realinvest AS	22170015	76,3		6 100 000	6 100 000
NAMAS Vekst AS	22170018	20 %		25 000	25 000
Oil Trøndersk Mat og Drikke AS	22170028	Ubetydelig		5 000	5 000
RIANGALLERIET SA	22170029	N/A		84 000	84 000
Melamartnan SA	22170033	Ubetydelig		1 000	1 000
Overhalla Frivilligsentral SA (Org.nr 982250382) - Andelsinnskudd	22170034	Ubetydelig		200	200
NTE 2,6% av 750 mill	22170035	2,61 %		19 575 000	19 575 000
Visit Namdalen SA	22170036	Ubetydelig		3 000	3 000
**Trøndelag Reiseliv AS	22170038	Ubetydelig		8 000	0
Andel Boligbyggelaget Midt SA - Rekrutteringsbolig Reinbakken 21 KSAK 18/2023	22170037	Ubetydelig		300	0
Sum			kr -	kr 39 796 664	kr 38 944 225

Note 6 Utlån

Utlånt til	Utestående 31.12.2023	Utestående 01.01.2023	Tap på hovedstol	Tap på løpte renter mv.	Samlet tap
Utlån finansiert med innlån					
Boligsosiale formål (startlån)	kr 58 382 231	kr 43 660 749	kr 1 533	kr -	kr 1 533
Sum lånefinansierte utlån	kr 58 382 231	kr 43 660 749	kr 1 533	kr -	kr 1 533
Utlån finansiert med egne midler					
Sosiallån	kr 252 894	kr 297 211	kr 79 217	kr -	kr 79 217
Sum egenfinansierte utlån	kr 252 894	kr 297 211	kr 79 217	kr -	kr 79 217
Sum	kr 58 635 125	kr 43 957 960	kr 80 750	kr -	kr 80 750

Note 7 Markedsbaserte finansielle omløpsmidler og derivater

Overhalla kommune har ikke hatt markedsbaserte finansielle omløpsmidler og derivater i sitt regnskap i 2023

Note 8 Rentesikring

Renteutgiftene på kommunens lånegjeld sikres i samsvar med gjeldende reglement for finans- og gjeldsforvaltningen.

Langsiktig gjeld med fast rente (tall i mill. kr)

Lån nr.	Volum (mill.)	Siste forfall	Rente-binding til	Betaler	Finans-reglementet
20080379	5,1	08.03.2052	08.03.2052	0,18	§ 7
20080728	14,8	22.06.2049	22.06.2049	0,58	§ 7
20110684	1,5	15.12.2031	15.12.2031	0,18	§ 7
20120023	14,0	15.01.2052	15.01.2052	0,49	§ 7
20140153	74,0	20.03.2054	20.03.2054		§ 7
20150343	28,9	16.07.2036	16.07.2036		§ 7
20180608	27,5	18.12.2048	18.12.2048	1,10	§ 7
20210255	65,1	17.06.2041	17.06.2041	12,89	§ 7
20210294	62,1	02.09.2041	02.09.2041	3,45	§ 7
201000182	30,4	26.03.2040	26.03.2040		§ 7
83175032730	14,5	15.04.2042	15.04.2042		§ 7
83175458126	75,3	24.08.2046	24.08.2046		§ 7
83175611714	50,8	03.04.2039	03.04.2039	3,17	§ 7
83176313709	26,0	08.12.2043	08.12.2043		§ 7

Note 9 Langsiktig gjeld

Lånesaldo 31.12.2023 (mill. kr)	Kommune-kassen	Konsolidert årsregnskap	Gj.snittlig løpetid (år)	Gj.snittlig rente
Lån til egne investeringer	525	0	22	3,5
Lån til andres investeringer (Vann og avløp)	49	0	0	0
Lån til innfrielse av kausjoner	0	0	0	0
Lån til videreutlån	61	0	0	0
Sum bokført langsiktig gjeld	635	0		
<i>Herav finansielle leieavtaler</i>	0	0		
Lån som forfaller i 2024	0	0		
Herav lån som må refinansieres	0	0		

Fordeling av langsiktig gjeld etter rentebetingelser	Langs.gjeld 31.12.2023	Gj.sn. rente
Langsiktig gjeld med fast rente :	389	3,08 %
Langsiktig gjeld med flytende rente :	246	4,81 %

Note 10 Avdrag på lån

Note 11 Pensjonsforpliktelser

Generelt om pensjonsordningene i kommunen

Kommunen har kollektive pensjonsordninger i Kommunal Landspensjonskasse (KLP) og Statens pensjonskasse (SPK) som sikrer ytelsesbasert pensjon for de ansatte.

Premiefond

Premiefondet er et fond for tilbakeført premie og overskudd. Eventuelle midler på premiefondet kan bare brukes til fremtidig premiebetaling. Premiefondet fremgår ikke av kommuneregnskapet, men bruk av fondet reduserer faktisk betalte pensjonspremier.

	2023	2022
Innestående på premiefond 01.01.	20062697	19993324
Tilført premiefondet i løpet av året	2641862	8467767
Bruk av premiefondet i løpet av året	2709728	8398394
Innestående på premiefond 31.12.	19994831	20062697

Overhalla kommune - Årsregnskap 2023

Regnskapsføring av pensjon

Etter § 3-5 og § 3-6 i budsjet- og regnskapsforskriften skal driftsregnskapet belastes med pensjonskostnader som er beregnet ut fra langsiktige forutsetninger om avkastning, lønnsvekst og G-regulering. Pensjonskostnadene beregnes på en annen måte enn pensjonspremien som betales til pensjonsordningen, og det vil derfor normalt være forskjell mellom disse to størrelsene. Forskjellen mellom betalt pensjonspremie og beregnet pensjonskostnad betegnes premieavvik, og skal inntekts- eller utgiftsføres i driftsregnskapet. Premieavviket tilbakeføres igjen neste år/med 1/7 per år for premieavvik oppstått i 2014 eller senere, med 1/10 per år for premieavvik oppstått fra 2011 til 2013 og med 1/15 per år for premieavvik oppstått fra 2002 til 2010.

Dersom kommunen har endret amortiseringsperiode i regnskapsåret, skal virkningen av denne endringen opplyses om dersom den er vesentlig for å vurdere økonomisk utvikling og stilling.

Regnskapsføringen av pensjon innebærer et unntak fra de grunnleggende prinsippene for kommuneregnskapet om at alle kjente utgifter og inntekter i året skal tas med i årsregnskapet for vedkommende år (kl § 14-6, 2. ledd nr c). Regnskapsføringen av premieavvik og amortisering av premieavvik har hatt innvirkning på netto driftsresultat i 2023 ved at regnskapsførte pensjonsutgifter er kr. 56,1 mill kr. lavere enn faktisk betalte pensjonspremier.

Bestemmelsene innebærer også at beregnede pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser er oppført i balansen som henholdsvis anleggsmidler og langsiktig gjeld.

Regnskapsføring av pensjon

Etter § 3-5 og § 3-6 i budsjet- og regnskapsforskriften skal driftsregnskapet belastes med pensjonskostnader som er beregnet ut fra langsiktige forutsetninger om avkastning, lønnsvekst og G-regulering. Pensjonskostnadene beregnes på en annen måte enn pensjonspremien som betales til pensjonsordningen, og det vil derfor normalt være forskjell mellom disse to størrelsene. Forskjellen mellom betalt pensjonspremie og beregnet pensjonskostnad betegnes premieavvik, og skal inntekts- eller utgiftsføres i driftsregnskapet. Premieavviket tilbakeføres igjen neste år/med 1/7 per år for premieavvik oppstått i 2014 eller senere, med 1/10 per år for premieavvik oppstått fra 2011 til 2013 og med 1/15 per år for premieavvik oppstått fra 2002 til 2010.

Dersom kommunen har endret amortiseringsperiode i regnskapsåret, skal virkningen av denne endringen opplyses om dersom den er vesentlig for å vurdere økonomisk utvikling og stilling.

Regnskapsføringen av pensjon innebærer et unntak fra de grunnleggende prinsippene for kommuneregnskapet om at alle kjente utgifter og inntekter i året skal tas med i årsregnskapet for vedkommende år (kl § 14-6, 2. ledd nr c). Regnskapsføringen av premieavvik og amortisering av premieavvik har hatt innvirkning på netto driftsresultat i 20x1 ved at regnskapsførte pensjonsutgifter er kr. 7,7 mill. lavere enn faktisk betalte pensjonspremier.

Bestemmelsene innebærer også at beregnede pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser er oppført i balansen som henholdsvis anleggsmidler og langsiktig gjeld.

Økonomiske forutsetninger for beregning av pensjonskostnaden	KLP	SPK	Andre
Forventet avkastning pensjonsmidler	4,00 %	3,50 %	
Diskonteringsrente	3,50 %	3,50 %	
Forventet årlig lønnsvekst	2,48 %	2,48 %	
Forventet årlig G- og pensjonsregulering	2,48 %	2,48 %	

Spesifikasjon av samlet pensjonskostnad, premieavvik pensjonsforpliktelser og estimatavvik

Pensjonskostnad og premieavvik	2023	2022
Årets pensjonsopptjening, nåverdi	21 237	20061
Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	16 708	13614
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-18 645	-15355
Adminstrasjonskostnad	1 028	930
A Beregnet netto pensjonskostnad (inkl. adm)	20 328	19 250
B Innbetalt pensjonspremie (inkl. adm.kostnader)	48 723	26976
C Årets premieavvik (B-A)	28 395	7 726

Pensjonsutgifter i drifts- og investeringsregnskapet	2023	2022
B Forfalt pensjonspremie (inkl. adm.kostnader)	48 723	26 976
C Årets premieavvik	-28 395	-7 726
D Amortisering av tidligere års premieavvik	6 491	5 669
E Brutto pensjonsutgift etter premieavvik og amortisering (SUM B:D)	26 819	24 919
G Pensjonstrekk ansatte	3 842	3 520
Årets regnskapsførte pensjonsutgift (F-G)	22 977	21 399

Akkumulert premieavvik	2023	2022
Sum gjenstående premieavvik tidligere år (pr. 01.01.)	31 471	29 414
Årets premieavvik	28 395	7 726
Sum amortisert premieavvik dette året	-6 491	-5 669
Akkumulert premieavvik pr. 31.12	53 376	31 471
Arbeidsgiveravgift av akkumulert premieavvik	2 722	1646
Sum akkumulert premieavvik inkl. arb.g.avgift	56 098	33 117

Overhalla kommune - Årsregnskap 2023

Pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser	2023	2022
Brutto pensjonsforpliktelse pr. 01.01.	462 936	428 673
Estimatavvik (ført direkte mot egenkapitalen)	5 194	16 318
Virkning av planendringer (ført direkte mot egenkapitalen)		
Årets pensjonsopptjening	21 237	20 061
Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	16 708	13 614
Utbetalinger	-17 286	-15 729
Brutto pensjonsforpliktelse pr. 31.12.	488 789	462 937
Brutto pensjonsmidler pr. 01.01.	462 213	432 830
Estimatavvik (ført direkte mot egenkapitalen)	-8 278	3 711
Virkningen av planendringer (ført direkte mot egenkapitalen)		
Innbetalt pensjonspremie (inkl. adm.)	48 723	26 976
Administrasjonskostnad/rentegaranti	-1 028	-930
Utbetalinger	-17 286	-15 729
Forventet avkastning	18 645	15 355
Brutto pensjonsmidler pr. 31.12.	502 989	462 213
Netto pensjonsforpliktelse pr. 31.12.	-14 199	724
Arbeidsgiveravgift av netto pensjonsforpliktelse	677	37

Spesifikasjon av pensjonsforpliktelser og -midler per pensjonsordning

Det avsettes kun arbeidsgiveravgift for pensjonsordninger med netto underdekning, dvs. at pensjonsforpliktelsene overstiger pensjonsmidlene. Nedenfor vises pensjonsforpliktelser, pensjonsmidler og avsatt arbeidsgiveravgift per pensjonsordning.

Netto pensjonsforpliktelse per ordning 31.12.2023	KLP felles	KLP sykepl.	KLP folkev.	SPK	Sum
Brutto pensjonsforpliktelse	353 182 569	90 687 959	3 499 598	41 419 296	488 789 422
Brutto pensjonsmidler	375 114 028	95 275 102	4 454 155	28 145 257	502 988 542
<i>Netto pensjonsforpliktelse (+)/netto pensjonsmidler (-)</i>	-21 931 459	-4 587 143	-954 557	13 274 039	-14 199 120
Arbeidsgiveravgift av netto pensjonsforpliktelse	0	0	0	676 976	676 976
Sum bokført netto pensjonsforpliktelse	-21 931 459	-4 587 143	-954 557	13 951 015	-13 522 144

Note 12 Kommunens garantiansvar

Note 13 Bundne fond

Bundne fond	Beholdning 01.01.2023	Avsetninger	Bruk av fond	Beholdning 31.12.2023
Bundne driftsfond				
Selvkostfond	kr 3 270 521	kr 170 524	kr 3 018 565	kr 422 480
Øremerka statstilskudd- spesifisør	kr 4 374 001	kr 2 957 069	kr 3 867 624	kr 3 463 446
Næringsfond/Kraftfond (NTE FOND)	kr 2 376 394	kr 2 139 989	kr 1 782 000	kr 2 734 383
Gavefond	kr 1 276 820	kr 141 346	kr 19 225	kr 1 398 941
Øvrige bundne driftsfond	kr 8 984 480	kr 5 182 999	kr 7 095 119	kr 7 072 360
Sum	kr 20 282 216	kr 10 591 927	kr 15 782 533	kr 15 091 610
Bundne investeringsfond				
Ekstraordinære avdrag	kr -	kr 3 031 785	kr -	kr 3 031 785
Sum	kr -	kr 3 031 785	kr -	kr 3 031 785

Note 14 Selvkostområder

	Resultat 2023					Balansen 2023	
	Inntekter	Kostnader	Over(+)/ underskudd (-)	Årets deknings- grad i % ¹⁾	Vedtatt deknings- grad i %	Avsetn(+)/ bruk av (-) selvkostfond	Selvkostfond/ fremførbart underskudd pr. 31.12 ²⁾
Renovasjon	8 566 845	8 323 968	242 878	102,9 %	100,0 %	75 490	75 490
Slam	1 143 815	1 047 018	96 797	109,2 %	100,0 %	84 234	84 234
Vann	4 752 387	7 218 339	-2 465 952	65,8 %	0,0 %	-2 206 622	0
Avløp	6 957 617	8 525 795	-1 568 178	81,6 %	0,0 %	-810 972	0
Feiing	713 487	703 659	9 829	101,4 %	0,0 %	9 829	262 756
Kart og oppmåling	184 158	1 052 143	-867 985	17,5 %	0,0 %	0	0
Plan- og byggesak	485 642	909 375	-423 734	53,4 %	0,0 %	38 172	523 143
SFO	1 536 177	3 327 240	-1 791 063	46,2 %	0,0 %	0	0
Praktisk bistand i hjemmet ³⁾	299 940	1 681 223	-1 381 283	17,8 %	0,0 %	0	0

	Resultat 2022					Balansen 2022	
	Inntekter	Kostnader	Over(+)/ underskudd (-)	Årets deknings- grad i % ¹⁾	Vedtatt deknings- grad i %	Avsetn(+)/ bruk av (-) selvkostfond	Selvkostfond/ fremførbart underskudd pr. 31.12 ²⁾
Renovasjon	7 170 728	7 307 875	-137 147	98,1 %	100,0 %	0	0
Slam	999 015	963 561	35 454	103,7 %	100,0 %	0	-167 387
Vann	4 674 769	6 117 415	-1 442 646	76,4 %	0,0 %	0	-12 563
Avløp	5 295 314	5 863 479	-568 165	90,3 %	0,0 %	-1 442 645	2 206 622
Feiing	805 142	817 210	-12 068	98,5 %	0,0 %	-568 165	810 972
Kart og oppmåling	234 973	445 898	-210 925	52,7 %	0,0 %	-12 068	252 927
Plan- og byggesak	489 170	1 711 047	-1 221 877	28,6 %	0,0 %	0	0
SFO	360 015	1 029 751	-669 736	53,2 %	0,0 %	0	0
SFO	2 166 818	4 072 525	-1 905 707	53,2 %	0,0 %	0	0
Praktisk bistand i hjemmet ³⁾	436 346	1 886 109	-1 449 763	23,1 %	0,0 %	0	0

1) Årets dekningsgrad før ev.avsetning/bruk av dekningsgradsfond.

2) Dekningsgradsfondene er bundne driftsfond. Disse kan kun benyttes til dekning av framtidige driftsutgifter på tilhørende selvkostområde. Dekningsgradsfond må benyttes innen en 3-5 års periode. På områder med pålagt selvkost (renovasjon), eller hvor kommunestyret forut for inntektsåret har fattet prinsippvedtak om egenbetaling ut fra selvkost, kan kommunen ha fremførbart underskudd. 3-5 års perioden kan fravikes hvis det er særegne forhold i kommunen og det er gjort vedtak i kommunestyret hvor disse særegne forholdene blir synliggjort.

3) For hjemmehjelpstjenesten er selvkost pr. time beregnet til kr 400. Brukerne betaler mindre for tjenesten pr. time enn beregnet selvkost. Totalt brukte timer 3462

Note 15 Salg av finansielle anleggsmidler

Note 16 Ytelser til ledende personer

Ytelser til ledende personer	Lønn og annen godtgjørelse	Godtgjørelse for andre verv	Tilleggs-godtgjørelse	Natural-ytelser
Kommunedirektør	1 087 000	0	0	0
Ordfører	885 000	0	0	0

Note 17 Godtgjørelse til revisor

Kommunens revisor er Revisjon Midt-Norge SA

Godtgjørelse til revisor	Kommune-kassen
Revisjon	845002,5
Rådgivning	0
Samlet godtgjørelse	845002,5

Note 18 Avfallsvirksomheten

Husholdningsavfall	2023	OVERHALLA
Husholdningsavfall	Etterkalkyle	8,53 %

KOSTRA 23 - Tall i hele 1000	Husholdningsavfall	OVERHALLA
Direkte driftsutgifter, internt til egne innbyggere	85 881	7 324
Direkte driftsutgifter, ekstern produksjon	0	0
Henførbare indirekte driftsutgifter	237	20
Kalkulatoriske rentekostnader, internt til egne innbyggere	2 507	214
Kalkulatoriske rentekostnader, ekstern produksjon	0	0
Kalkulatoriske avskrivninger, internt til egne innbyggere	7 913	675
Kalkulatoriske avskrivninger, ekstern produksjon	0	0
Andre inntekter	4 400	375
Gebyrgrunnlag (A1+A2+B+C1+C2+D1+D2-E)	92 138	7 858
Gebyrinntekter	93 681	7 990
Årets selvkostresultat (G-F)	1 543	132
Avregning selvkost fra ekstern tjenesteproduksjon tidligere regnskapsår		0
Årets resultat som skal disponeres (H1+H2)	1 543	132
Avsetning til selvkostfond og dekning av fremført underskudd	1 543	132
Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd	0	0
Kontrollsum (subsidiert) (H-I+J)	0	0
Saldo selvkostfond per 1.1. i rapporteringsåret	6 893	588
Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd	329	28
Saldo selvkostfond per 31.12. i rapporteringsåret (L+M+I-J)	8 765	748
Årets finansielle dekningsgrad i % (G/F)*100	102 %	102 %
Årets selvkostgrad i % (G/(F+I-J))*100	100 %	100 %
Kalkylerente (5-årig swaprente + 0,5%)	4,30 %	

OVERHALLA
7 989 552

Overhalla kommune - Årsregnskap 2023

Slamtømming	2023	OVERHALLA
Slamtømming	Etterkalkyle	9,26 %

KOSTRA 23 - Tall i hele 1000	Slamtømming	OVERHALLA
Direkte driftsutgifter, internt til egne innbyggere	18 890	1 750
Direkte driftsutgifter, ekstern produksjon	0	0
Henførbare indirekte driftsutgifter	63	6
Kalkulatoriske rentekostnader, internt til egne innbyggere	36	3
Kalkulatoriske rentekostnader, ekstern produksjon	0	0
Kalkulatoriske avskrivninger, internt til egne innbyggere	187	17
Kalkulatoriske avskrivninger, ekstern produksjon	0	0
Andre inntekter	22	2
Gebyrgrunnlag (A1+A2+B+C1+C2+D1+D2-E)	19 154	1 774
Gebyrinntekter	21 640	2 004
Årets selvkostresultat (G-F)	2 486	230
Avregning selvkost fra ekstern tjenesteproduksjon tidligere regnskapsår		0
Årets resultat som skal disponeres (H1+H2)	2 486	230
Avsetning til selvkostfond og dekning av fremført underskudd	2 486	230
Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd	0	0
Kontrollsum (subsidiert) (H-I+J)	0	0
Saldo selvkostfond per 1.1. i rapporteringsåret	1 311	121
Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd	110	10
Saldo selvkostfond per 31.12. i rapporteringsåret (L+M+I-J)	3 906	362
Årets finansielle dekningsgrad i % (G/F)*100	113 %	113 %
Årets selvkostgrad i % (G/(F+I-J))*100	100 %	100 %

OVERHALLA
2 004 421

Note 19 Usikre forpliktelser

Usikre forpliktelser

En er ikke kjent med at det er vesentlige usikre forpliktelser som ikke er regnskapsført ved årskifte.

Betingede eiendeler

En er ikke kjent med at det ved årskifte er sannsynlig overvekt for at kommunen vil motta oppgjør knyttet til vesentlige eiendeler som vil få virkning i driftsregnskapet og balansen.

Hendelser etter balansedagen

En er ikke kjent med at det har oppstått forhold etter balansedagen som ville fått regnskapsmessig konsekvenser, eller som skulle det skulle vært opplyst om i noten.

Note 20 Skatteutgifter

Overhalla kommune har for 2023 ikke hatt skattepliktige inntekter.

Note 21 Spesifikasjon av vesentlige poster og transaksjoner

Overhalla kommune har en eierpost i Nord Trøndelag Elektrisitetsverk på 2,61%.

Selskapet har i 2023 utbetalt utbytte til eierkommunene. Av dette mottok Overhalla kommune 2 463 996 kroner. 20% av dette utbyttet er overført til Interkommunalt politisk råd Namdal (Namdal regionråd i dagligtale) og resten av satt av til bundet driftsfond. Dette gjøres med bakgrunn i vedtak fattet i formannskapssak 36/20(16.03.2020) og KSAK 59/20(27.10.2020)

Note 22 Korrigert netto driftsresultat

Note 23 Investeringsprosjekter

Investering i Anleggsmidler (Tall i hele 1000 eks mva.kompensasjon og tilskudd)	Kostnadsramme (Låneopptak)	Regnskapsførte utgifter 2015-2022	Regnskapsførte utgifter 2023	Prognose/ totalt (Lånebehov)
Hunn Skole 2020-2023 og Paviljong	97 880	134 388	22	102 812
Aktivitetsområder/nærmiljøanlegg v/Hunn Skole	3 500	-	292	3 650
Barlia Utvikling av området	2 000	2	137	2 000
3 mannsboliger krabbstuvegen 39 og Skogegen 19	12 000	-	39	7 750
3-mannsbolig Skogvegen 1 Krabbstumarka	5 500	-	4 318	4 850
Skisseprosjekt Gimle*	40 000	210	1 004	40 000
Opparbeidelse Hunnaåsen (Kun samferdsel, selvkost)	13 500	-	-	13 500

*Gimler viser kostnader som er påløpt etter siste vedtatte forprosjekt i sak fra juni 2022

Driftsprosjekter finansiert med Disp.fond (Tall i hele 1000)	Kostnadsramme	Regnskap 2015-2022 (Kostnader)	Regnskap 2023 (Kostnader)	Prognose totalt
Reguleringsplan Ranemsletta sentrum	1 300	1 495	-	1 700
Kommuneplanens samfunns og arealdel	2 000	1 508	-	2 000
Reguleringsplanarbeid Gang og sykkelveg Overhalla Namsos	980	1028		1100

Note 24 Bruk av lån til videreutlån

Det er i regnskapet 2023 budsjettet med utlån på 15 millioner kroner. Som følge av forskyvning mellom år hvor lånevedtaket er gjort et år og utbetaling kan komme påfølgende år har det for 2023 blitt betalt ut 2,7 millioner kroner mer enn budsjett.

Det ble foretatt et låneopptak i Husbanken på 15 millioner kroner i hht til vedtak. I tillegg hadde en 8 millioner kroner i ubrukte lånmidler som var overført fra 2022. Har med det kun lån ut midler Husbankens midler til formålet.

Til kommunestyret

Kontrollutvalgets uttalelse om årsregnskap og årsberetning for 2023

Kontrollutvalget har i møte 19.04.2024, behandlet kommunens årsregnskap og årsberetning for 2023. Årsregnskapet viser et netto driftsresultat på minus kr 9 827 689.- og er gjort opp i balanse.

I revisjonsberetning, datert 10.04.24, bekrefter revisor at regnskapet og årsberetningen er avlagt i tråd med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk.

Kontrollutvalget har fått muntlige orienteringer fra administrasjonen og fra oppdragsansvarlig regnskapsrevisor. De svarte på spørsmål fra utvalgets medlemmer under behandling av saken.

Kontrollutvalget har vært løpende orientert om revisors arbeid gjennom året og i forbindelse med årsoppgjøret. Kontrollutvalget har ikke blitt kjent med forhold som har betydning for kommunestyrets godkjenning av årsregnskap og årsberetning for 2023.

Kontrollutvalget anbefaler på denne bakgrunnen at kommunens årsregnskap og årsberetning for 2023 godkjennes.

Kontrollutvalget/s/

24.04.2024

Kopi: Formannskapet

Til kommunestyret i Overhalla kommune

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskap for Overhalla kommune som viser et negativt netto driftsresultat på kr 9.827.690. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2023, bevilgningsoversikter drift og investering, økonomisk oversikt drift og oversikt over samlet budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner, for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening

- oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav, og
- gir årsregnskapet i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til kommunekassen per 31. desember 2023, og av resultatet for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med kommunelovens regler og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge og International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av kommunen slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Årsberetningen og annen øvrig informasjon

Kommunedirektøren er ansvarlig for informasjonen i årsberetningen og den øvrige informasjonen som er publisert sammen med årsregnskapet. Øvrig informasjon omfatter den lovbestemte årsberetningen og annen informasjon i kommunens årsrapport. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker verken informasjonen i årsberetningen eller annen øvrig informasjon.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese årsberetningen og annen øvrig informasjon. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom årsberetningen, annen øvrig informasjon og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i årsberetningen og annen øvrig informasjon ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom årsberetningen og annen øvrig informasjon fremstår som vesentlig feil. Vi uttaler oss om årsberetning datert 02.04.2024 og har ingenting å rapportere i så henseende.

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsberetningen

- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav og
- at opplysningene om økonomi i årsberetningen stemmer overens med årsregnskapet.

Vi henviser for øvrig til avsnittet «Uttalelse om redegjørelse for vesentlige budsjettavvik» under uttalelse om øvrige lovmessige krav.

Revisjon Midt-Norge SA

Brugata 2
7715 Steinkjer

✉ post@revisjonmidt norge.no
☎ 907 30 300

www.revisjonmidt norge.no

Kontonummer: 4270.18.38658
Org.nr: 919 902 310 MVA

Dokumentet er signert digitalt av:

- MONICA NORDVIK LARSEN, 10.04.2024

Forseglet av

Posten Norge

Kommunedirektørens ansvar for årsregnskapet

Kommunedirektøren er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med kommunelovens bestemmelser og god kommunal regnskapsskikk i Norge. Kommunedirektøren er også ansvarlig for slik intern kontroll som vedkommende finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til:

www.nkrf.no/revisjonsberetninger – revisjonsberetning nr. 1

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av kommunens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Uttalelse om redegjørelse for vesentlige budsjettavvik

Vi har utført et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet, i forbindelse med Overhalla kommunes redegjørelse for vesentlige budsjettavvik, enten det skyldes beløpsmessige avvik eller avvik fra kommunestyrets premisser for bruken av bevilgningene.

Konklusjon

Basert på de utførte handlingene og innhentet bevis er vi ikke blitt kjent med forhold som gir grunn til å tro at årsberetningen ikke gir dekkende opplysninger om budsjettavvik.

Se www.nkrf.no/revisjonsberetninger – revisjonsberetning nr. 1

Brekstad, 10. april 2024

Monica Nordvik Larsen
Oppdragsansvarlig revisor
Statsautorisert revisor

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi: Kontrollutvalget
Formannskapet
Kommunedirektør

Revisjon Midt-Norge SA

Brugata 2
7715 Steinkjer

✉ post@revisjonmidt norge.no
☎ 907 30 300

www.revisjonmidt norge.no

Kontonummer: 4270.18.38658
Org.nr: 919 902 310 MVA

Dokumentet er signert digitalt av:

- MONICA NORDVIK LARSEN, 10.04.2024

Forseglet av

Posten Norge

Referatsaker april 24

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Overhalla kommune

Møtedato

19.04.2024

Saknr

11/24

Saksbehandler Einar Sandlund

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 24/272 - 3

Forslag til vedtak

Referatene ta stil orientering

Vedlegg

Folkehelseprofil-2024-Overhalla

Møteleder bør spørre om det er noen som motsetter seg at det treffes vedtak

Styremedlemmet er klart inhabil

Ledelsen i organisasjonen vil trolig ikke være inhabile

Veiledning eller rådgivning

Administrasjonen bør ikke lage forslaget til vedtak

En kommune kan ikke slås konkurs

Ny opplæringslov - Informasjon og veiledning

Reglene om inhabilitet i forvaltningsloven gjelder fullt ut

Ny lov om kommunenes ansvar på det boligsosiale feltet

Kommuner må ikke skape trøbbel for egne selskaper

IKA Rep.skap innkalling 22.04.24

Saksopplysninger

Det kan bli fremlagt ytterligere referater i møtet

Vurdering

Referatene anbefales tatt til orientering

Overhalla

Folkehelseprofilen er et bidrag til kommunens arbeid med å skaffe oversikt over helsetilstanden i befolkningen og faktorer som påvirker denne, jamfør lov om folkehelsearbeid. Også andre informasjonskilder må benyttes i oversiktsarbeidet, se figuren nedenfor.

Statistikken er hentet fra Kommunehelsestatistikkbank per februar 2024.

Utgitt av
Folkehelseinstituttet
Postboks 222 Skøyen
0213 Oslo
E-post: kommunehelse@fhi.no

Redaksjon:
Gun Peggy Knudsen, ansvarlig redaktør
Else Karin Grøholt, fagredaktør
Fagredaksjon for folkehelseprofiler
Idékilde: Public Health England
Illustrasjoner: FHI og Fete Typser

Bokmål

Batch 0503241925.0903241211.0503241925.0903241211.11/03/2024 9:01

Nettside:
www.fhi.no/folkehelseprofiler

Noen trekk ved kommunens folkehelse

Eldres helse er temaet for folkehelseprofilen 2024. Temaet gjenspeiles i indikatorer og figurer.

Indikatorerne som presenteres i profilen er valgt med tanke på helsefremmende og forebyggende arbeid, men er også begrenset av hvilke data som er tilgjengelige på kommunenivå. All statistikk må tolkes i lys av annen kunnskap om lokale forhold.

Befolkning

- Andelen unge eldre (65-79 år) i kommunen er ikke signifikant forskjellig fra landsnivået. Finn tall for andelen over 80 år på side 4. Les mer om eldre og Eldres helse på midtsidene.
- I aldersgruppen 75 år og eldre er andelen som bor alene høyere enn i landet som helhet.

Oppvekst og levekår

- Andelen som bor i husholdninger med vedvarende lav inntekt, er lavere enn i landet som helhet. Vedvarende lav husholdningsinntekt vil si at den gjennomsnittlige inntekten i en treårsperiode er under 60 prosent av median husholdningsinntekt i Norge.
- Andelen som bor i husholdninger med høy gjeld, er lavere enn i landet som helhet. Høy gjeld vil si en gjeld tre ganger høyere enn samlet husholdningsinntekt.

Miljø, skader og ulykker

- Andelen ungdomsskoleelever som opplever at det er trygt å ferdes i nærområdet på kveldstid, er ikke signifikant forskjellig fra landsnivået. Tallene er hentet fra Ungdata-undersøkelsen.

Helserelatert atferd

- Andelen 17-åringer som oppgir at de trener sjeldnere enn ukentlig er ikke signifikant forskjellig fra landsnivået, vurdert etter resultater fra nettbasert sesjon 1 for gutter og jenter.

Helsetilstand

- Det er utilstrekkelig tallgrunnlag for å vise statistikk på sosiale helseforskjeller i kommunen, målt som forskjell i forventet levealder mellom utdanningsgrupper.

Lengre liv – flere eldre

Levealderen øker, og vi forventer en betydelig økning i antallet og andelen eldre i befolkningen fram mot 2050. Denne økningen er noe kommunene bør planlegge for.

Økningen i forventet levealder gjør at flere vil leve til de er godt over 90 år. Gruppen eldre vil øke i størrelse, og flere vil leve med en eller flere kroniske sykdommer. Dagens aldersfordeling og framskrevet aldersfordeling i kommunen er vist i figur 1.

Helse og funksjon

Totalt sett er eldre friskere og har bedre funksjon i dag enn tidligere. Med høy alder øker imidlertid forekomsten av kreft, diabetes, hjerte- og karsykdommer, demens, kronisk obstruktiv lungesykdom (kols), beinskjørhet og brudd. Forekomsten av langvarige smerter, søvnvansker, nedsatt syn og hørsel samt funksjonstap og skrøpeligheit øker også ved økende alder.

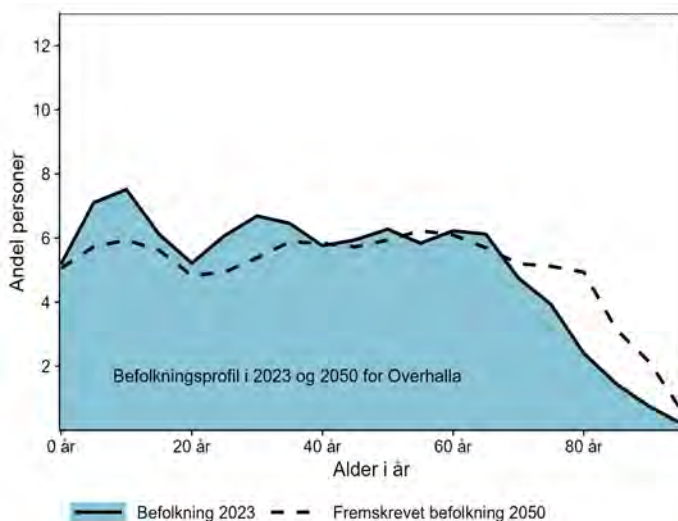
Med flere eldre i befolkningen øker også antallet som lever med flere sykdommer samtidig. Alt dette innebærer økt hjelpebehov fra familie og helse- og omsorgstjenestene.

Forventede gjenstående funksjonsfriske leveår (på engelsk: Healthy Life Years, HLY) måler antall år som en person kan forvente å leve uten langvarige aktivitetsbegrensninger. Se figur 2 for lands- og fylkestall på forventede gjenstående funksjonsfriske leveår ved 65 års alder.

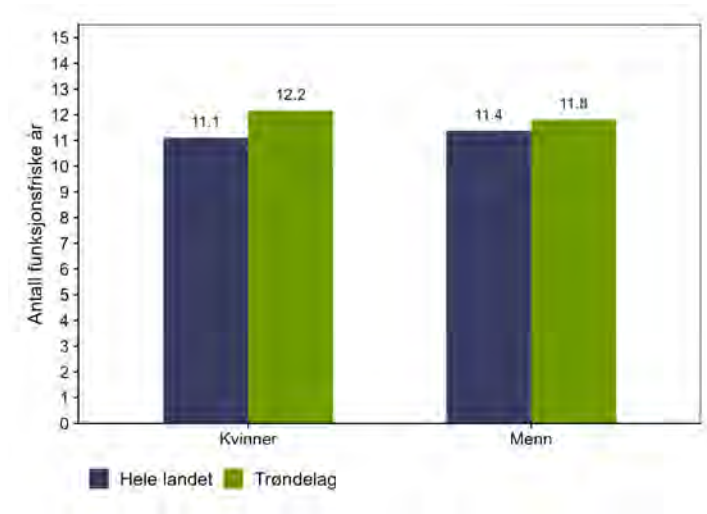
Eldre med lav utdanning og inntekt har flere sykdommer og helseplager, og også kortere forventet levealder enn de med høy utdanning og inntekt.

Sykdomsbyrdemålet DALY (disability-adjusted life years) tallfester hvor mange friske leveår som går tapt på grunn av dårlig helse og for tidlig død i en befolkning. Figur 3 på neste side viser forventet endring i antall tapte friske leveår (DALY) i perioden 2020 til 2050 for hovedårsakene til død og helsetap blant eldre i Norge. Som følge av at det blir flere eldre og at sykdom forskyves til høyere alder vil sykdomsbyrden blant de eldste (80 år+) øke betydelig. Det er kreft, hjerte- og karsykdommer og neurologiske sykdommer som demens som vil bidra mest til økningen i antall tapte friske leveår blant de eldste.

Figur 1. Aldersfordelingen i kommunen i 2023 og framskrevet til 2050 (SSB).

Figur 2. Forventede gjenstående funksjonsfriske leveår ved 65 år i landet og i fylket. Gjennomsnitt for perioden 2016-2022.

Demens kan utgjøre en stor belastning for de berørte og deres pårørende, og skape økt behov for helse- og omsorgstjenester. Tapet av kognitive og motoriske funksjoner fører ofte til mye lidelse for dem som rammes av demens. Psykiske tilleggssymptomer som angst, depresjon, motorisk uro, aggresjon og vrangforestillinger kan også være utfordrende. Risikoen for å få demens for hver enkelt har gått ned de siste tiårene, og økt utdanningsnivå, endrede levevaner og bedre hjerte- og karhelse i befolkningen pekes på som mulige årsaker til denne nedgangen. Likevel vil antallet med demens øke fordi det blir flere eldre.

Rygglidelser og artrose (tidligere kalt slitasjegikt), samt brudd som følge av fall og beinskjørhet, er vanlig blant eldre. Etter 70 års-alderen øker tallet på hoftebrudd kraftig, og blant skrøpelige eldre vil hoftebrudd ofte føre til økt pleie- og omsorgsbehov.

Nedsatt syn og hørsel kan redusere sosial kontakt, og også mulighetene til å fungere godt i hverdagen. Omtrent halvparten av befolkningen over 74 år har såpass nedsatt hørsel at det får betydning for kommunikasjon. De negative konsekvensene av hørsels- og synstap kan reduseres hvis det oppdages og behandles tidlig.

Livskvalitet

Mange eldre er tilfredse med livet, og mange har god livskvalitet til langt inn i alderdommen.

Med alderen opplever imidlertid mange helseplager og funksjonsnedsettelse, som igjen kan medføre redusert livskvalitet. Livskvaliteten synker hos mange av de eldste, og særlig rapporterer flere om nedstemthet og ensomhet etter 80-årsalderen. Mange opplever redusert mestring og sosial støtte. Eldre med dårlig helse, dårlig økonomi og lite sosial kontakt har lavest livskvalitet. Se figur 4 for endringer over tid i andel eldre som bor alene.

Sosial støtte, gode relasjoner og sosial deltakelse er viktig for god livskvalitet. Disse faktorene kan fremmes ved tilgjengelige offentlige møteplasser, grønne lunger for rekreasjon, arenaer for aktivitet, kulturelle arrangementer og sosiale møter.

Eldre som en ressurs

Eldre er friskere og har bedre funksjonsnivå i dag enn tidligere, og de har kunnskap og ressurser som er viktige både i familien og i samfunnet. Flere enn tidligere står lengre i lønnet arbeid og mange eldre deltar i organisert frivillighet, passer barnebarn eller hjelper egne foreldre. Mulighet til å bidra styrker opplevelsen av å ha verdi, fremmer fellesskap og gir mening. Det å delta, for eksempel som frivillig, kan ha stor betydning for å forebygge eller redusere isolasjon og ensomhet.

Det er behov for mer kunnskap om hvordan det best kan tilrettelegges for at eldre kan bidra med sine ressurser på egne premisser.

Forebygging gjennom livsløpet

Det er mulig å påvirke helse og funksjon gjennom hele livsløpet, også i eldre år. Å legge til rette for helsefremmende levevaner gjennom hele livet, er viktig for en god alderdom. Fysisk aktivitet, et variert kosthold og å opprettholde en sunn kroppsvekt har helsegevinster fordi det forebygger kroniske sykdommer.

Det er anslått at så mye som 40 prosent av alle tilfeller av demens kunne vært unngått hvis man hadde forebygget faktorer som høyt blodtrykk, fedme og diabetes, og unngått røyking og høyt alkoholkonsum.

På gruppenivå er eldre mindre fysisk aktive enn yngre. Fysisk aktivitet er viktig for å opprettholde fysisk og psykisk helse, og for å forebygge fall og brudd. Selv aktivitet av kort varighet og lav intensitet gir helsegevinst. Eldre som er fysisk aktive og i god fysisk form vil i større grad kunne være selvhjulpne i hverdagen og bo lenger hjemme.

Det finnes begrenset kunnskap om hva eldre spiser, og i hvilken grad de følger nasjonale anbefalinger. For mange eldre er hovedutfordringen for lavt matinntak og vekttap. God matlyst kan opprettholdes gjennom tilrettelegging for sunne og gode måltider i trivelige omgivelser. I tillegg er det å ivareta god munn- og tannhelse nødvendig for å opprettholde et godt matinntak.

Tilrettelegging for et aldersvennlig samfunn

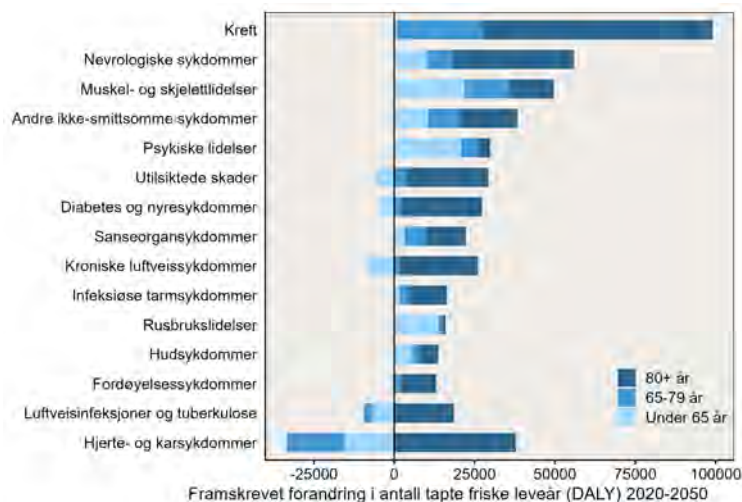
Det er et tverrsektorielt ansvar å legge til rette for et aldersvennlig samfunn. For å gjøre det enklere å leve aktive liv, er fysiske omgivelser og fremkommelighet viktig, for eksempel tydelig skilting, god belysning og at gang- og turveier er tilstrekkelig brøytet og strødd. Universell utforming av bygg er et annet eksempel.

Fylkeskommuner og kommuner bør satse på et variert tilbud av tilpassede aktiviteter for eldre. Figur 5 viser de viktigste faktorene som påvirker helse i eldre år. Tilrettelegging for deltakelse på sosiale arenaer er viktig for å ivareta livskvalitet og funksjon. Gode møteplasser i lokalsamfunnet har betydning for evnen til å mestre egen livssituasjon. Her er det gode muligheter for samarbeid mellom kommunen og frivillig sektor.

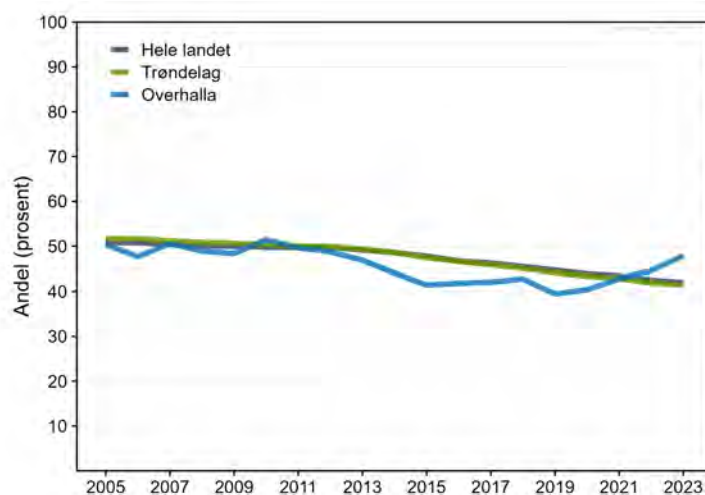
Les mer:

- Utvidet artikkel på www.fhi.no/folkehelseprofiler
- [Helse hos eldre i Norge](#)

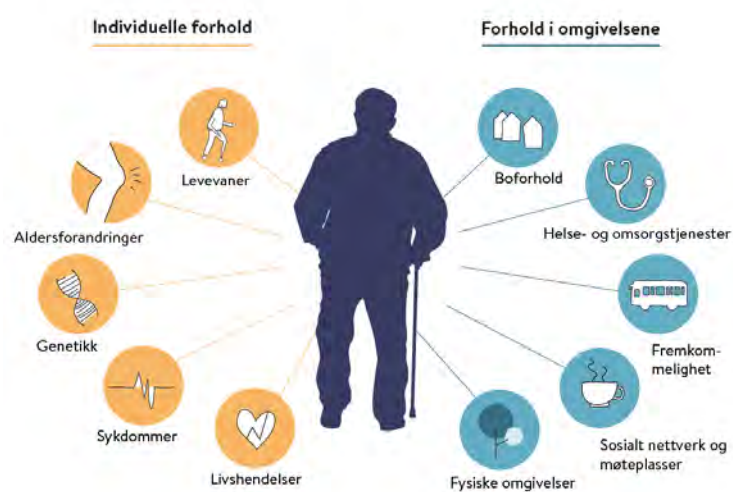
Figur 3. Framskrevet endring i sykdomsbyrde (antall tapte friske leveår (DALY)) for hovedårsakene til død og helsetap i Norge fra 2020 til 2050 (Global Burden of Disease-prosjektet 2019).

Figur 4. Andel personer over 75 år som bor alene (SSB).

Figur 5. Hva påvirker eldres helse?

Folkehelsebarometer for kommunen

I oversikten nedenfor sammenliknes noen nøkkeltall for kommunen og fylket med landstall. I figuren og tallkolonnene tas det hensyn til at kommuner og fylker kan ha ulik alders- og kjønns sammensetning sammenliknet med landet. Klikk på indikatornavnene for å se utvikling over tid i kommunen. I Kommunehelsa statistikkbank, <http://khs.fhi.no> finnes flere indikatorer samt mer informasjon om hver enkelt indikator.

Vær oppmerksom på at også «grønne» verdier kan innebære en folkehelseutfordring for kommunen, fordi landsnivået ikke nødvendigvis representerer et ønsket nivå. Verdiområdet for de ti beste kommunene i landet kan være noe å strekke seg etter.

- Kommunen ligger signifikant bedre an enn landet som helhet
- Kommunen ligger signifikant dårligere an enn landet som helhet
- Kommunen er ikke signifikant forskjellig fra landet som helhet
- Kommunen er signifikant forskjellig fra landet som helhet
- Ikke testet for statistisk signifikans
- ◆ Verdien for fylket (ikke testet for statistisk signifikans)
- | Verdien for landet som helhet
- Variasjonen mellom kommunene i fylket
- De ti beste kommunene i landet

Tema	Indikator (klikkbare indikatornavn)	Kommune	Fylke	Norge	Enhet (*)	Folkehelsebarometer for Overhalla
Befolkning	1 Andel barn, 0-17 år	23,5	20,0	20,3	prosent	
	2 Andel unge eldre, 65-79 år	14,8	14,2	13,9	prosent	
	3 Andel over 80 år	4,8	4,6	4,5	prosent	
	4 Andel 80 år+, framskrevet til 2050	10,8	10,3	10,4	prosent	
	5 Personer som bor alene, 75 år +	47,9	41,4	42,0	prosent	
	6 Befolkningsvekst	1,5	0,92	1,2	prosent	
Oppvekst og levekår	7 VGS eller høyere utdanning, 30-39 år	80	83	81	prosent	
	8 Vedvarende lavinntekt, alle aldre	7,5	8,9	9,8	prosent	
	9 Inntektsulikhet, P90/P10	2,5	2,6	2,8	-	
	10 Leier bolig, 45 år +	14,9	12,2	12,4	prosent	
	11 Bor trangt, 0-17 år	12	16	18	prosent	
	12 Gjeld større enn 3 ganger inntekt	15,4	21,1	20,8	prosent	
	13 Unge som står utenfor, 15-29 år	10,6	9,1	9,5	prosent (a,k)	
	14 Stønad til livsopphold, 20-66 år	17,5	17,9	17,4	prosent (a,k)	
	15 Laveste mestringsnivå i lesing, 5. tr.	29	25	24	prosent (k)	
	16 Gjennomføring i vdg. opplæring	75	79	80	prosent (k)	
	17 Høy tilfredshet, Ungdata 2021	49	48	49	prosent (a,k)	
Miljø, skader og ulykker	18 Valgdeltakelse	64,4	64,5	62,4	prosent	
	19 Drikkevann, hygienisk og stabilt	98,3	94,2	93,4	prosent	
	20 Luftforurensning, eksponert (ny def.)	0	7,5	46	prosent	
	21 Trygt i nærmiljøet, Ungdata 2021	91	86	85	prosent (a,k)	
	22 Med i fritidsorganisasjon, Ungd. 2021	58	62	60	prosent (a,k)	
Helse-relatert atferd	23 Trener sjeldnere enn ukentlig, 17 år	28	24	28	prosent (k)	
	24 Skjermtid over 4 timer, Ungd. 2021	49	49	49	prosent (a,k)	
	25 Røyking, kvinner	-	1,5	2,4	prosent (a)	
Helsestilstand	26 Forventet levealder, menn	81,0	80,7	80,3	år	
	27 Forventet levealder, kvinner	84,1	84,2	84,0	år	
	28 Utd.forskjeller i forventet levealder	-	4,9	5,1	år	
	29 Overvekt og fedme, 17 år	27	23	22	prosent (k)	
	30 Psykiske sympt./lidelser, 0-74 år	146	173	168	per 1000 (a,k)	
	31 Muskel- og skjelett, 0-74 år	350	326	313	per 1000 (a,k)	
	32 Hjerter- og karsykdom	20,6	16,4	17,2	per 1000 (a,k)	
	33 Tykk- og endetarmskreft, nye tilfeller	108	85	84	per 100 000 (a,k)	
	34 Vaksinasjonsdekning, influensa, 65 år+	71,5	63,0	62,3	prosent	

Forklaring (tall viser til linjenummer i tabellen ovenfor):

* = standardiserte verdier, a = aldersstandardisert, k = kjønnsstandardisert og ** = tall fra Ungdataundersøkelsen mangler. Les mer om mulige årsaker til at tall fra Ungdataundersøkelsen mangler [her](#).

[1./2./3.](#) 2023, 4. 2050, beregning basert på middels vekst i fruktbarhet, levealder og netto innflytting. [5.](#) 2023, i prosent av befolkningen. [6.](#) 2022. [7.](#) 2022, høyeste fullførte utdanning (av alle med oppgitt utdanning). [8.](#) 2020-2022, personer som bor i husholdninger som i en treårsperiode har en gjennomsnittlig inntekt under 60 % av nasjonal median. [9.](#) 2022, forholdet mellom inntekten til den personen som befinner seg på 90-prosentilen og den som befinner seg på 10-prosentilen. [10.](#) 2022, andelen er presentert i prosent av personer i privathusholdninger. [11.](#) 2022, trangboddhet defineres ut ifra antall rom og kvadratmeter i boligen. [12.](#) 2022, alle aldre. [13.](#) 2022, omfatter de som ikke er i arbeid, utdanning eller opplæring (NEET). [14.](#) 2021, omfatter mottakere av uføretrygd, arbeidsavklaringspenger, arbeidsledighetstrygd, overgangsstønad for enslige forsørgere og tiltaksmottakere (individstønad). [15.](#) Skoleårene 2022/2023-2023/2024. [16.](#) 2020-2022, omfatter elever bosatt i kommunen. [17.](#) U.skole, de som angir 8-10 på en skala fra 0-10, der 0 er det verst mulige livet de kan tenke seg og 10 det best mulige. [18.](#) 2023, kommunestyrevalget. [19.](#) 2022, definert som tilfredsstillende resultater mht. E. coli og stabil levering av drikkevann. Omfatter vannverk som forsyner minst 50 personer. Tallene bør vurderes i lys av andelen som er tilknyttet vannverk i kommunen, se Kommunehelsa statistikkbank. [20.](#) 2022, omfatter de som er eksponert over luftkvalitetskriteriene på 5 mikrogram per kubikkmeter (µg/m3) for finkornet svevestøv (PM2,5). [21.](#) U.skole, opplever at nærområdet er trygt på kveldstid. [22.](#) U.skole, svarer «ja, jeg er med nå». [23.](#) 2022-2023, oppgitt ved nettbasert sesjon 1. [24.](#) U.skole, daglig utenom skolen. [25.](#) 2018-2022, fødende som oppga at de røykte i begynnelsen av svangerskapet, oppgitt i prosent av alle fødende med røykeopplysninger. [26./27.](#) 2008-2022, beregnet basert på aldersspesifikk dødelighet. [28.](#) 2008-2022, vurdert etter forskjellen i forventet levealder ved 30 år, mellom de med grunnskole som høyeste utdanning og de med videregående eller høyere utdanning. [29.](#) 2020-2023, KMI som tilsvarer over 25 kg/m2, basert på høyde og vekt oppgitt ved nettbasert sesjon 1. [30.](#) 2020-2022, brukere av primærhelsetjenestene fastlege og legevakt. [31.](#) 2020-2022, 0-74 år, muskel- og skjelettplager og -sykdommer (ekskl. brudd og skader), brukere av primærhelsetjenestene fastlege, legevakt, fysioterapeut og kiropraktor. [32.](#) 2020-2022, omfatter innlagte på sykehus og/eller døde, alle aldre. [33.](#) 2013-2022. [34.](#) Influensasessongen 2022/2023. Datakilder: Statistisk sentralbyrå, Ungdata-undersøkelsen fra Velferdsforskningsinstituttet NOVA ved OsloMet, Vernepliktsverket, Vannverksregisteret, Primærhelsetjenestene fastlege og legevakt (KUHR-databasen i Helsedirektoratet), Hjerter- og karregisteret, Kreftregisteret, Meteorologisk institutt, Medisinsk fødselsregister, Valgdirektoratet og Nasjonalt vaksinasjonsregister SYSVAK. For mer informasjon, se <http://khs.fhi.no>.

Møteleder bør spørre om det er noen som motsetter seg at det treffes vedtak

Kommunal Rapport 05.02.2024, Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Kan utvalgsleder eller tre medlemmer av et utvalg bestemme at saken likevel ikke skal behandles, selv etter at den er tatt opp til diskusjon i utvalget?

SPØRSMÅL: En sak er satt på sakskartet til et møte i et kommunalt organ. Tre dager før møtet ettersendes det noen dokumenter i saken. I møtet blir saken diskutert og etter hvert fremmer utvalgsleder forslag om utsettelse av saken. Det stemmes over utsettelsesforslaget som faller.

Da sier utvalgslederen at det betyr at saken er utsatt, med begrunnelse i at utvalgsleder eller tre medlemmer iht. [kommunelovens paragraf 11–3](#) kan nekte å ta saken opp til behandling. Kan utvalgsleder eller tre medlemmer av utvalget bestemme at saken ikke skal behandles etter at den er tatt opp til diskusjon og et utsettelsesforslag ikke har fått flertall?

SVAR: Dette er litt av en rebus.

Utgangspunktet er etter [kommuneloven §11-3](#) første avsnitt at «Lederen av et folkevalgt organ setter opp sakliste for hvert enkelt møte.» Dette skjer i innkalling til møtet som sendes til organets medlemmer. Denne innkallingen fastsetter *rammen for hvilke saker som skal behandles* i møtet.

Når innkallingen er sendt ut, er det bare det folkevalgte organet selv som kan foreta endringer på saklisten. Det kan da etter § 11–3 fjerde avsnitt gjøres ved vedtak om «å utsette realitetsbehandlingen». Forslag om slik utsettelse kan settes fram både før og etter at saken er tatt under behandling. Debatten om realiteten stoppes da straks, inntil det er votert over utsettelsesforslaget, og det voteres ikke over forslag som måtte være fremsatt i saken.

Men innkallingen skal inneholde ikke bare en liste over sakene som skal behandles, men også *dokumentene* i disse sakene. Disse er grunnlaget for saksbehandlingen der.

Hvis ikke alle dokumentene til en sak har vært utsendt sammen med innkallingen, er det alminnelige utgangspunkt etter § 11–3 siste avsnitt at da kan det ikke *treffes vedtak* i denne i dette møtet. Denne regelen var ny i kommuneloven fra 2018, og tar sikte på å unngå situasjoner der folkevalgte kan føle seg tvunget til å ta stilling til en sak uten å ha hatt tilstrekkelig tid til å sette seg inn i alle opplysninger og synspunkter som er lagt fram. Dette kan ses som et utslag av et generelt prinsipp som er oppstilt for enkeltvedtak i [forvaltningsloven § 17](#) at: «Forvaltningsorganet skal påse at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes».

Bestemmelsen om at alle dokumenter må være utsendt, er i realiteten først og fremst et vern av mindretallet i organet. Flertallet vil jo alltid kunne vedta å ta saker av saklisten, uten ytterligere begrunnelse. Men i noen situasjoner kan dette være en for firkantet regel. I siste avsnitt er det derfor en regel om at det likevel kan treffes vedtak i en sak selv om ikke alle dokumenter fulgte innkallingen, «hvis ikke møtelederen eller minst 1/3 av de møtende medlemmene motsetter seg det».

Det betyr at i en slik situasjon bør møteleder, *før saken tas under behandling*, spørre om det er noen av medlemmene som motsetter seg at det treffes vedtak i saken i dette møtet. Og hvis møteleder selv eller så mange som en tredel av medlemmene gjør det, kan det altså ikke treffes noe realitetsvedtak i saken. Men denne bestemmelsen må forstås slik at *debatten* om saken kan fortsette hvis ikke det treffes vedtak om å ta den helt av saklisten.

Neste spørsmål blir så *når det skal tas stilling* til dette spørsmålet; om det kan gjøres først når debatten er i gang. I vårt tilfelle er altså situasjonen at utvalgsleder ikke har lagt fram spørsmålet om det skulle kunne treffes realitetsvedtak i saken før debatten startet. Det hadde klart nok vært det mest ryddige, men i og med at dette ikke har skjedd før, må hen *i alle fall gjøre det før man går til votering*. Det er møteleders ansvar å sørge for at det er avklart om vilkårene for å treffe realitetsvedtak er oppfylt.

Da forslaget om å utsette videre behandling av saken falt, var det nødvendig å bringe på det rene om det da også skulle kunne treffes realitetsvedtak i saken. Og når utvalgsleder selv mente at det burde det ikke, var det ikke nødvendig med noen formell votering for å bringe på det rene om også en tredel av medlemmene motsatte seg at det ble truffet realitetsvedtak.

Men dette vil da bare gjelde det å treffe vedtak i saken. I og med at forslaget om fullstendig utsettelse av saken falt, må *debatten om saken* fortsette på vanlig måte, men altså uten avsluttes med et formelt vedtak om realiteten i saken

Styremedlemmet er klart inhabil

Kommunal Rapport 19.02.2024, Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Jeg trodde man kunne være med i lag og foreninger uten at man havnet i habilitetstrøbbel som kommunestyrerepresentant, men så ser jeg at det ikke alltid er tilfellet. Hva er det jeg ikke har forstått?

SPØRSMÅL: Kommunestyret behandlet en dispensasjonssak der en lokal jeger- og fiskerforening hadde søkt om å få utvide parkeringsareal og etablere internveier ved en skytebane. En kommunestyrerepresentant ble erklært inhabil av et enstemmig kommunestyre og fratradte derfor da saken skulle behandles. Begrunnelsen for inhabiliteten var at kommunestyrerepresentanten også sitter i styret i jeger- og fiskerforeningen som søkte om tillatelse til tiltakene.

Du har tidligere uttalt at folkevalgte som hovedregel ikke blir inhabile fordi de er medlem i eller i ledelsen av en forening eller aksjonsgruppe som engasjerer seg i en sak, så lenge de ikke har noen særegen privat interesse i saken. Ut fra dette: Var bortvisningen av dette kommunestyremedlemmet lovlig?

SVAR: Her er det to inhabilitetsgrunner som kan tenkes å være aktuelle:

Den første er bestemmelsen i [forvaltningsloven § 6](#) første avsnitt, bokstav e nr. 1, der det fastslås en offentlig tjenestemann – og herunder også kommunale folkevalgte ([se § 10](#)) – er ugild (inhabil), blant annet hvis hen er leder, har ledende stilling i, eller er medlem av styret, for en forening «som er part i saken».

Part i en sak er etter [lovens § 2](#) første avsnitt, bokstav e, den avgjørelsen «retter seg mot eller som saken ellers direkte gjelder».

Her er det foreningen som selv søker om dispensasjon, etter alt dømme for å kunne foreta bestemte utbyggingstiltak på egen eiendom eller i nær tilknytning til denne. Da vil en folkevalgt som sitter i styret for foreningen, ganske klart være inhabil når saken behandles.

Det er dermed ikke behov for å se på om denne folkevalgte ville kunne være inhabil også etter bestemmelsen i § 6 andre avsnitt, fordi «andre særegne forhold foreligger som er egnet til å svekke tilliten til hans upartiskhet».

Dette kunne ha vært en aktuell problemstilling hvis det for eksempel var tale om en sak om anlegg av offentlig vei og parkeringsplass i området, som ville gjøre det vesentlig lettere tilgjengelig for allmennheten. Her skal de mye til før det kan foreligge inhabilitet. Selv om foreningen hadde fremmet forslag om dette, eller sterkt engasjert seg i saken, ville normalt verken ledelse eller medlemmer bli inhabile ved behandlingen av saken i kommunestyret, så lenge det ikke var tale om tiltak som helt spesielt ville tilgodese foreningens egen private virksomhet.

Her vil det riktignok kunne være flytende grenser. Hovedtema vil være ikke bare hvor store driftsmessige og økonomiske fordeler foreningen som sådan ville få av et slikt tiltak, men også om disse fordelene ville være «særegne» for foreningen, og ikke bare ville være fordeler som også kom andre grunneiere i området til gode, på lik linje med foreningen.

Ledelsen i organisasjonen vil trolig ikke være inhabile

Kommunal Rapport 12.02.2024, Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Kan en leder i PBL som også er folkevalgt, skrive forslag til høringsuttalelse om barnehageloven?

SPØRSMÅL: Et utvalg i kommunen vedtok en høringsuttalelse til endringer i barnehageloven. Under saksbehandlingen her fremkom det opplysninger som kunne tyde på at forslaget til høringsuttalelse som tre samarbeidspartier la frem i møtet, og som ble det endelige vedtaket, var utformet av en folkevalgt i kommunen som har en lederstilling i Private barnehagers landsforbund (PBL).

Uten å konkludere med hvem som faktisk skrev hva, har jeg følgende prinsipielle spørsmål: Hvordan vurderer du habiliteten til dette medlemmet hvis hen forfattet høringsuttalelsen og samtidig har en lederstilling i PBL?

Har du noen betenkeligheter hvis denne folkevalgte skrev høringsuttalelsen og har en lederstilling i PBL?

SVAR: Det er usikkert om det forelå inhabilitet her. Det er tale om en høringsuttalelse til endringer i generelle lovbestemmelser, og PBL er ikke «part» etter [forvaltningsloven § 2](#) første avsnitt, bokstav e, i og med at dette ikke er en sak som direkte gjelder organisasjonen, men bare medlemmene.

Jeg tror heller ikke at ledelsen i organisasjonen vil være inhabile etter bestemmelsen i [forvaltningsloven § 6](#) andre avsnitt om inhabilitet pga. av «særegne forhold» som er egnet til å svekke tilliten til ledelsens upartiskhet. Avgjørende er etter min mening her at det er medlemmene og ikke organisasjonen som blir direkte berørt av en eventuell lovendring. Det er ikke uvanlig at folkevalgte er engasjert i eller tilknyttet organisasjoner som arbeider for næringsinteresser eller bestemte saker. Dette skaper ikke inhabilitet så lenge de ikke har private, personlige, interesser i saken. Jeg vil anta at det også gjelder i en sak som denne.

Men selv om vi skulle mene at den folkevalgte ville være inhabil til å delta ved behandlingen av denne saken, vil reglene om inhabilitet i forvaltningsloven og kommuneloven ikke slå inn her. De gjelder bare for det som skjer i *offentlige organer*, ikke virksomheten i partigrupper eller partiapparat. Det er dermed ikke noe *juridisk* i veien for at den som er inhabil i en sak, deltar ved eller gir innspill til en partigruppens arbeid med saken. Dette gjelder ikke bare når hen som her ikke en gang er medlem av det aktuelle folkevalgte organet, men også om hen skulle være medlem dette og dermed er avskåret fra å delta ved behandlingen av saken der.

Men dette vil avgjort kunne bli *etisk* problematisk. Det er nok en alminnelig forventning til våre politikere at den som er inhabil i en sak, skal holde seg helt vekk fra behandlingen av denne, også i partiapparatet. Og det gjelder også om hen ikke er medlem av det organet som skal behandle saken. Det vil kunne svekke tilliten til partiet og til de folkevalgte som representerer dette, hvis det kommer frem at partiets standpunkt i saken har blitt utformet av at en person som selv ville vært inhabil til å medvirke ved kommunens saksbehandling.

Dermed blir det altså ikke et juridisk, men et politisk eller etisk spørsmål, om det uansett var *klanderverdig* av samarbeidspartiene overhodet å la dette medlemmet utforme forslag til standpunkt i denne saken. Slike samarbeidsforhold eksisterer riktignok i mange sammenhenger i politikken. Men mange vil nok mene at da er det i alle fall et rimelig krav til politisk moral at slikt samarbeid med en interessegruppe skjer i full åpenhet. Akkurat dette vil det nok likevel være ulike meninger om.

Kommunal Rapport har vært i kontakt med Private Barnehagers Landsforbund som ikke har noen kommentarer til saken.

Veiledning eller rådgivning – hvor går grensen?

Publisert 01.03.2024

Ellen Halsbog Lange, seniorrådgiver i NKRF – kontroll og revisjon i kommunene

Kan revisjonen utføre rådgivningstjenester for kommunen? Det korte svaret er ja – dersom det ikke svekker revisors uavhengighet og objektivitet, eller erstatter kommunens egne ledelsesoppgaver.

I tillegg til de lovpålagte revisjonstjenestene, er det mange kontrollutvalg som ønsker andre tjenester. Noen ganger etterspør kommunedirektøren/administrasjonen også tjenester. Denne artikkelen tar for seg hvilke rammer som gjelder for slike tjenester.

Rådgivning sett opp mot revisors uavhengighet og objektivitet

Det generelle kravet til revisors uavhengighet i § 16 i *Forskrift om kontrollutvalg og revisjon*, heretter kalt forskriften, ligger i bunn:

Revisor kan ikke utføre revisjon eller annen kontroll for kommunen eller fylkeskommunen hvis det foreligger særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisorens uavhengighet og objektivitet.

Videre setter § 18 grenser for hvilke stillinger, verv og tjenester som revisor kan ha. Forskriften setter ikke noe forbud mot å utføre rådgivning for kommunen, men sier at revisor ikke kan ... *utføre rådgivningstjenester eller andre tjenester for kommunen eller fylkeskommunen, hvis dette er egnet til å svekke revisorens uavhengighet og objektivitet ...*, jf. § 18 e.

Hva betyr så det? Det må vurderes konkret i den enkelte situasjon. For at det skal være mulig å etterprøve slike vurderinger, må revisor være påpasselig med å dokumentere oppdragets art, omfang og anbefalinger. Forskriften setter et særlig krav til dokumentasjon ved ... *rådgivning og andre tjenester for den reviderte virksomheten ...*, jf. § 21, andre ledd. (Borgmo, Bråthen og Lie, 2023, s. 136).

Revisors rolle som rådgiver har vært mye diskutert innenfor revisjon av privat sektor. Ved å bygge tilsvarende bestemmelser i denne forskriften på bestemmelsen i revisorloven, gir Kommunaldepartementet et sterkt signal om at prinsippene for rådgivning bør være relativt like for revisjon av privat og kommunal sektor.

Ved å bygge tilsvarende bestemmelser i denne forskriften på bestemmelsen i revisorloven, gir Kommunaldepartementet et sterkt signal om at prinsippene for rådgivning bør være relativt like for revisjon av privat og kommunal sektor.

Revisjonsoppdraget innenfor kommunal sektor inneholder både forvaltningsrevisjon, regnskapsrevisjon og eierskapskontroll. Det vil derfor være flere områder og tilfeller der revisor må være påpasselig med forholdet mellom rådgivning og revisjon enn tilfellet er ved revisjon etter revisorloven. (Borgmo, Bråthen og Lie, 2023, s. 136-137).

Rådgivning sett opp mot virksomhetens egne ledelses- og kontrolloppgaver

Det er også forbud mot at revisor kan yte tjenester som ... *hører inn under den reviderte virksomhetens egne ledelses- og kontrolloppgaver ...*, jf. forskriftens § 18 f. Dette forbudet kan virke opplagt – men i praksis kan det være vanskelig å sette klare grenser.

Der revisor mener at et forhold er uakseptabelt, vil det i mange tilfeller også være nødvendig å si noe om hva som skal til for at forholdet skal kunne bli akseptabelt. (Borgmo, Bråthen og Lie, 2023, s.137).

Et enkelt eksempel innen finansiell revisjon, kan være åpenbare feilføringer – der regnskapsrevisor gir beskjed om hvilken konto beløpet hører hjemme på, uten at det anses som at man erstatter virksomhetens egne ledelses- eller kontrolloppgaver.

I forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll er revisjonskriterier og anbefalinger til hjelp for at administrasjonen kan vite hva som skal til for å rette opp forholdet. Revisjonskriteriene setter opp rammene for hva som er akseptabelt – mens anbefalingene forteller hva som må rettes opp.

En feil kan rettes på mange måter, og det er opp til kommunestyret og deretter kommunedirektøren å velge fremgangsmåten. Dersom revisor gir råd og veiledning om hvordan forholdet kan rettes og bli akseptabelt, er det viktig å ivareta den særskilte dokumentasjonsplikten i forskriftens § 21 andre ledd, for å kunne vurdere om rådgivningen påvirker revisors uavhengighet.

Dersom revisor gir råd og veiledning om hvordan forholdet kan rettes og bli akseptabelt, er det viktig å ivareta den særskilte dokumentasjonsplikten ...

§ 18 bokstav e til f viderefører den tidligere revisjonsforskriften § 14, jf. veileder til forskriften. I merknadene til denne paragrafen pekte departementet på at revisor ikke kan erstatte foretakets manglende kompetanse og kapasitet. Dette fordi den som blir revidert i slike tilfeller mangler nettopp kompetanse eller kapasitet for å vurdere

revisors råd eller veiledning – og da er det revisor som ville legge premissene for de beslutningene den reviderte tar. (Borgmo, Bråthen og Lie, 2023, s. 138).

Nærmere om det særskilte dokumentasjonskravet for rådgivningstjenester

Som nevnt er det et særskilt krav til dokumentasjon av rådgivning og andre tjenester i forskriftens § 21, andre ledd:

Ved rådgivning og andre tjenester for den reviderte virksomheten skal revisor dokumentere oppdragets art, omfang og en eventuell anbefaling.

Poenget med dette dokumentasjonskravet er å gjøre det mulig å avgjøre om oppdraget svekker revisors uavhengighet og objektivitet. Revisor må dokumentere:

- Hva oppdraget har bestått i
- Hvor omfattende oppdraget har vært – kan oppdraget ha vært så omfattende at det i seg selv kan true revisors uavhengighet eller objektivitet
- Hvilke anbefalinger har revisor gitt

Se veileder til forskriften s. 17 og Borgmo, Bråthen og Lie, 2023, s. 146.

Er det andre forhold som må vurderes?

Det er ikke noen prinsipiell forskjell på de vurderingene revisor må gjøre, uansett om det er kontrollutvalget eller kommunedirektøren som er oppdragsgiver. Revisor må vurdere det samme – uavhengighet, objektivitet og om oppdraget er erstatning for kommunens egne kontroll- og lederoppgaver. Og så må oppdragets art, omfang og eventuelle anbefalinger dokumenteres, for etterprøvbarehetens skyld.

I tillegg må slike oppdrag vurderes inn mot den oppdrags-/selskapsavtalen de ulike enhetene har. Her vil det være lokale variasjoner, men det er en (stor) fordel om det er klare linjer når det gjelder ressursrammer. Er dette oppdrag som kontrollutvalget eller kommunedirektøren skal betale særskilt for? Eller ligger det inne i oppdragsavtalen, og det kommunen betaler revisjonsenheten? Går det i så fall utover de oppgavene kontrollutvalget ønsker skal gjøres? Og hvordan kobles i så fall kontrollutvalget inn?

Innenfor forskriftens rammer er det rom for ulike måter å håndtere rådgivning og andre tjenester. Uansett hvordan dette håndteres i ulike lokale kontekster er det viktig å holde de overordnede prinsippene høyt. Tillit til revisjonen og dens uavhengighet er avgjørende – men også god ressursbruk og læring. Revisjon skal bidra til læring og forbedring, til beste for innbyggerne.

Kilder:

[Forskrift om kontrollutvalg og revisjon](#) FOR-2019-06-19-904

Kommunal- og moderniseringsdepartement (2021) [Veileder til kontrollutvalgs- og revisjonsforskriften](#) (H-2494)

Borgmo, R., Bråthen, B. og Lie, K.E. (2023): [Kontroll og revisjon i kommunal sektor](#), 4. utgave. Oslo: NKRF – kontroll og revisjon i kommunene

Ellen Lange, seniorrådgiver i NKRF siden 2022. Hun er sosiolog og har drøyt 20 års erfaring fra (og med) kommunal sektor, hovedsakelig forvaltningsrevisjon, i tillegg til seks år med ulike former for endrings- og utviklingsarbeid i KS.

Administrasjonen bør ikke lage forslaget til vedtak

Kommunal Rapport 18.03.2024, Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Kan administrasjonen lage saksfremlegg når kommunedirektøren er inhabil?

SPØRSMÅL: Kommunedirektørens kone har søkt lederjobb i kommunen, og kommunedirektøren er dermed inhabil i ansettelsessaken.

Kommunen mener dog at: «Underordnet administrasjon kan imidlertid forberede saken slik at vedtak kan fattes av riktig person eller organ».

Er dette korrekt tolkning av habilitetsreglene?

SVAR: Dette er et spørsmål som det har vært og er en del usikkerhet om, men slik ser jeg på dette:

Utgangspunktet er bestemmelsen i forvaltningsloven paragraf 6, som lyder:
«*Er den overordnede tjenestemann ugild, kan avgjørelse i saken heller ikke treffes av en direkte underordnet tjenestemann i samme forvaltningsorgan*».

Den sentrale problemstillingen her er hva som er en «avgjørelse» etter denne bestemmelsen. Av forarbeidene går det fram at dette er ment som en avgrensning mot saksforberedelse og saksutredning. Når loven her taler om «avgjørelse i saken», skal dette forstås i motsetning til av «avgjørelse av saken».

En underordnet tilsatt i kommunen kan altså samle inn opplysninger og gjøre rede for de rettslige problemstillingene i sak før den sendes over til den eller de som skal treffe avgjørelse, så lenge hen ikke selv er inhabil i denne.

All saksbehandling vil på en eller annen måte innebære at det treffes ulike typer avgjørelser når det gjelder innsamling og sammenstilling av *premissene* for den som skal treffes. Dette er som alminnelig utgangspunkt ikke «avgjørelse i saken» etter denne bestemmelsen.

Avgjørende må etter min mening her være om det saksforelegget som oversendes til den som skal treffe den formelle avgjørelsen av saken, også inneholder en sammenfattende vurdering – en anbefaling eller innstilling om hva som etter saksforberederens mening bør eller må vedtas som avgjørelse av saken.

Hvis vi leser bestemmelsen om underordnetes inhabilitet som en ren formregel som bare avskjærer hen fra å treffe den avsluttende formelle avgjørelsen av saken, blir den ganske betydningsløs.

Når kommunen uttaler at «Underordnet administrasjon kan imidlertid forberede saken slik at vedtak kan fattes av riktig person eller organ», er dette riktig så langt det rekker, men må da leses slik at «forberede saken» ikke omfatter å foreta en sammenfattende vurdering av denne med anbefaling om eller innstilling med forslag til vedtak.

Hvem som skal foreta disse vurderingene og treffe avgjørelse av saken, vil det her være kommunestyrets sak å avgjøre. Forslag til vedtak om dette må da legges fram av ordføreren.

En kommune kan ikke slås konkurs

Kommunal Rapport, 11.03.2024, Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Hva skjer om en kommune ikke kan betale regningene sine?

SPØRSMÅL: Jeg ser i avisene at Moskenes kommune vil erklære seg konkurs, men at departementet sier at det kan den ikke. Hva skjer om en kommune ikke kan betale regningene sine?

SVAR: Hvis enkeltpersoner, selskaper, stiftelser eller organisasjoner «er «insolvent», skal de etter [konkursloven § 60](#) «tas under konkursbehandling». Insolvent er etter denne [lovens § 61](#) at man «ikke kan oppfylle sine forpliktelser etter hvert som de forfaller». Konkurs betyr at den det gjelder, fratras rådighet over sine egne penger og eiendeler, og at verdien av disse skal brukes til en forholdsmessig dekning av ubetalte forpliktelser.

I [kommuneloven § 29–1](#) andre avsnitt fastslås at disse bestemmelsene ikke gjelder for kommuner eller fylkeskommuner. De «kan ikke tas under konkursbehandling» og kan heller ikke settes under «gjeldsforhandling» etter konkursloven, dvs. en prosess der man kommer fram til en frivillig eller tvunget ordning der de som har penger til gode bare får oppgjør for en del av det de har krav på.

I kommuneloven § 29 første avsnitt er det også en bestemmelse om avskjærer den som har penger til gode hos en kommune, fra å «tvangsinn drive» dette kravet etter de bestemmelsene vi har i tvangsfullbyrdslovene om «utlegg» eller «arrest» i eiendeler til den som skylder penger, det vil si beslag i disse med sikte på salg som kan innbringe penger som kan brukes til å dekke krav.

Summen av dette er at den som har penger til gode hos en kommune eller fylkeskommune, ikke har noe rettslig middel til å fremtvinge betaling av kravet. Begrunnelsen for dette er at kommunene og fylkeskommunene har ansvar for grunnleggende viktige samfunnsmessige oppgaver, og at det ikke vil være verken rettslig eller politisk akseptabelt om de ikke kan oppfylle disse, fordi det ikke er mer penger tilgjengelig.

I stedet for regler om tvangsinn drive, gjeldsforhandling og konkurs har kommuneloven en rekke bestemmelser som tar sikte på å forhindre at kommuner og fylkeskommuner kommer i en slik situasjon.

Første lag er bestemmelsene i lovens kapittel 14 med krav om et fullstendig og realistisk årsbudsjett, som setter skranker for hva man kan opp lån til og krav til nedbetaling av disse, og skranker for hva slags andre økonomiske forpliktelsen kommuner og fylkeskommuner kan påta seg.

Neste lag er lovens kapittel 28 om det såkalte Robek-registeret. Det er et system med statlig kontroll med økonomiforvaltningen i kommuner og fylkeskommuner som ikke klarer å holde balanse mellom utgifter og inntekter. Dette er da en begrensning av det kommunale eller fylkeskommunale selvstyret, men det er fortsatt kommunestyrets eller fylkestingets ansvar å få orden i økonomien.

Tredje lag er så bestemmelsene i kapittel 29 om betalingsinnstilling, som er motstykket til konkurs for private. Kommunestyret eller fylkestinget har etter [§ 29–2](#) første avsnitt *plikt til å treffe vedtak om dette*, hvis kommunen eller fylkeskommunen «på grunn av vanskeligheter som ikke er helt forbigående, ikke kan betale forfalt gjeld». Et slikt vedtak er gyldig og bindende fra det er truffet. Statsforvalteren eller departementet kan ved lovlighetskontroll

etter [§ 27-1](#) oppheve vedtaket, men bare hvis lovens vilkår ikke er oppfylt – altså fordi kommunen fortsatt er i stand til å betale sine forpliktelser etter hvert som de forfaller.

Når det er truffet vedtak om betalingsinnstilling, blir kommunen eller fylkeskommunen langt på vei tatt under administrasjon. Da skal, etter [§ 29-2](#) siste avsnitt, «departementet straks oppnevne en tilsynsnemnd for kommunen eller fylkeskommunen». Denne består av ordfører eller fylkesordfører, kommunedirektøren og minst tre medlemmer oppnevnt av departementet.

I [§ 29-3](#) fastslås at så lenge betalingsinnstillingen gjelder, skal ingen utbetalinger foretas uten godkjenning av tilsynsnemnda. Her er det tre typer utbetalinger som skal prioriteres; til dekning av lovpålagte forpliktelser overfor enkeltpersoner, til lønn, pensjon, og godtgjøring mm til tilsatte og heltids folkevalgte, og til utbetalinger som er nødvendige for å unngå fare for betydelig økonomisk tap eller vesentlige skadevirkninger. I motsetning til det som gjelder ved konkurs, betyr dette ikke at krav mot kommunen eller fylkeskommunen bortfaller, bare at kreditorene kan måtte vente på betaling.

Så langt har, så vidt jeg vet, alle vedtak om betalingsinnstilling blir underkjent av statsforvalter eller departement. Begrunnelsen er vel gjerne den som nå gis overfor Moskenes kommune: Kommunen kan avtale kassekreditt og vil da være i stand til å betale løpende forpliktelser.

En slik kassekreditt er en avtale om adgang til å trekke på en lånekonto for å dekke utgifter når kommunen ikke har midler til å dekke dem på det aktuelle tidspunktet – som et «likviditetslån». Det vil si at lånet ikke tas opp til et nytt formål, men for å dekke løpende utbetalinger innenfor den rammen som er angitt i budsjettet. Hovedregelen er at et slikt lån må tilbakebetales i løpet av det inneværende budsjettår.

Unntak fra dette siste kravet er låneopptak til dekning av regnskapsmessig underskudd i foregående budsjettår, I slike tilfelle er det tilstrekkelig at lånet tilbakebetales i løpet av den periode som er vedtatt at dekning av underskuddet skal skje. Men i og med at det betyr at kommunen eller fylkeskommunen står i Robek-registeret, skal statsforvalter eller departementet kontrollere at budsjettet er lovlig, herunder kravet om at dette skal være «realistisk» ([§ 14-4](#) tredje avsnitt). Det betyr at det må foreligg en realistisk plan for nedbetaling av underskuddet senest fire år etter at dette oppsto.

Departementet eller statsforvalteren kan derfor bare oppheve kommunens eller fylkeskommunens vedtak om betalingsinnstilling hvis det er realistisk å forvente at en kassekreditt for å dekke underskuddet kan dekkes enten i løpet av budsjettåret eller ved en gradvis nedbetaling over budsjettene de neste fire år.

I den andre enden av en periode med betalingsinnstilling ligger så en rekonstituering av kommunen eller fylkeskommunens økonomi. Tilsynsnemnda skal etter [§ 29-4](#) avslutte sitt arbeid ved å vedta en ny økonomiplan og et nytt årsbudsjett for kommunen eller fylkeskommunen. Dette skal så sendes til departementet til godkjenning eller endring.

Her må så departementet ta stilling til økonomiplanen og budsjettet er *realistisk*; om kommunen eller fylkeskommunen har mulighet for å løse sine oppgaver innen de rammebetingelsene som foreligger. I motsatt fall må departementet vurdere om det er nødvendig med særskilt styrking av kommunens eller fylkeskommunens økonomi.

Dette siste er klart nok noe departementet nødvendig bli viklet inn i, både av arbeidsmessige og prinsipielle grunner. Det er nok en vesentlig del at årsaken til at kommuner som har villet gå til betalingsinnstilling, raskt har fått beskjed om vilkårene for det ikke var til stede.

En slik overprøving av kommunestyrets eller fylkestinget vedtak om betalingsinnstilling, må skje ved et formell vedtak om oppheving av dette som ugyldig. Et slikt opphevingsvedtak må imidlertid *begrunnes*, og det må da være basert på en konkret vurdering av kommunens eller fylkeskommunens økonomiske situasjon, og av hvilke grep som kan gjøres for å komme ut av denne knipen. Her er det ikke nok med en telefonsamtale eller muntlig konferanse. Departementet har et selvstendig ansvar for å foreta en vurdering av om det vil være mulig å komme ut av en slik krise uten brudd på de lovfestede forpliktelser kommuner og fylkeskommuner har overfor borgerne.

Departementet kan ikke styre etter Gudfaren-prinsippet: «Løs problemet, men ikke fortell meg hvordan».

Ny opplæringslov - Informasjon og veiledning

Statsforvalteren 20.02.2024

Stortinget har vedtatt ny opplæringslov som etter planen skal tre i kraft 1. august 2024. Ny forskrift til loven har vært på høring og vil tre i kraft fra samme tidspunkt. Det er også vedtatt flere endringer i privatskoleloven. Følg med på informasjon om den nye loven på nettsidene til Utdanningsdirektoratet og Statsforvalteren.

Nytt regelverk fra 1. august 2024

Frem til den nye loven trer i kraft gjelder dagens opplæringslov av 1998.

Kunnskapsdepartementet har gitt Utdanningsdirektoratet i oppdrag å utarbeide forskrift til ny opplæringslov og ny forskrift til privatskoleloven. Høringsfristen er løpt ut og direktoratet jobber nå med å sammenstille høringssvar og oversende reviderte forslag til Kunnskapsdepartementet.

Les mer om de viktigste endringene i ny opplæringslov [her](#)

Informasjon og veiledning om nytt regelverk

Utdanningsdirektoratet legger fortløpende ut artikler om ny opplæringslov på sin temaside om ny opplæringslov, les [her](#)

Forberedelser hos skoleeiere

Mye må være klart før nytt regelverk trer i kraft. Les mer om hva kommuner og fylkeskommuner må forberede [her](#)

Reglene om inhabilitet i forvaltningsloven gjelder fullt ut

Kommunal Rapport 04.03.2024, Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Er jobben med å ivareta barn og unges interesser et offentlig tillitsverv eller bare «en jobb»?

SPØRSMÅL: Kommunestyret fattet vedtak om å videreføre ordningen med at kommunestyret utpeker etatssjef eller annen tjenestemann som skal ivareta barn og unges interesser når et fast utvalg utarbeider og behandler forslag til planer. Det ble deretter fremmet forslag på to tilsatte i kommunen som representant og vararepresentant for barn og unge når fast utvalg utarbeider og behandler forslag til planer etter plan- og bygningsloven.

Da det skulle voteres over dette, ble det reist spørsmål om inhabilitet for ett av kommunestyremedlemmene. Flertallet mente imidlertid at dette var et valg til et offentlig tillitsverv, og at den særlige bestemmelsen i [kommunelovens § 11–10](#) fjerde avsnitt om unntak fra inhabilitetsreglene ved slike valg gjaldt.

Mindretallet mente at slik utpeking/oppnevning av barn og unges representanter i folkevalgt organ, ikke var et valg etter kommuneloven, og at forvaltningslovens habilitetsbestemmelser måtte følges.

Hva er det riktige her?

SVAR: Dette er komplisert, og svaret ikke helt opplagt.

Reglene om inhabilitet i forvaltningsloven kapittel II gjelder etter [kommuneloven § 11–10](#) første avsnitt som alminnelig regel også ved behandlingen av saker i kommunale folkevalgte organer. Disse inhabilitetsreglene gjelder etter innledningsordene i [forvaltningslovens § 6](#) når det treffes «en avgjørelse [...] i en forvaltningssak». Utpeking av leder eller medlem av et kollegialt organ er en slik avgjørelse, slik vi for ikke lenge siden så i forbindelse med sakene om statsråders medvirkning ved utnevning av utvalgs- og styreledere. Utgangspunkt og hovedregel er altså at her gjelder forvaltningslovens regler om inhabilitet.

I siste avsnitt i [kommuneloven § 11–10](#) har vi imidlertid den unntaksregelen som det her vises til: «En folkevalgt er ikke inhabil når det skal velges personer til offentlige tillitsverv». Spørsmålet blir da om den oppnevningen eller utpekingen det her er tale om, er et valg til «offentlige tillitsverv», slik at denne unntaksregelen gjelder her, eller om de generelle bestemmelsene i forvaltningsloven om inhabilitet må følges også ved dette valget eller oppnevningen.

Utgangspunktet for oppnevningen det er tale om, er bestemmelsen i [plan- og bygningsloven § 3–3](#) tredje avsnitt om at «Kommunestyret skal sørge for å etablere en særskilt ordning for å ivareta barn og unges interesser i planleggingen». Det fremgår etter forarbeidene (Ot.prp. nr. 32, merknad til bestemmelsen) at dette tar sikte på et å legge til rette for å supplere saksutredningen fra kommunedirektøren når en sak eventuelt legges fram til behandling i et folkevalgt organ;

«Det er i stedet for kravet om at en tjenestemann i administrasjonen skal ivareta en slik funksjon tatt inn et pålegg om at kommunen etablerer en særskilt ordning som ivaretar det samme formålet».

Det som skjer her, er at kommunestyret etablerer et eget verv for en enkeltperson som skal påse at det blir tatt hensyn til interessene til barn og unge. Oppnevning til dette kan – sies

det i veiledningen fra departementet (Barn og unge i byggesak, pkt. 5.1) – skje ved vedtak kommunestyret selv, eller ved at dette er delegert til administrasjonen:

«I mange kommuner blir vedkommende som skal inneha funksjonen formelt valgt av kommunestyret, og ofte gjelder utpekingen hele valgperioden. I noen kommuner er utpekingen delegert til administrativt nivå, til eksempelvis virksomhetsleder/etatsleder for skole og oppvekst eller kultur og fritid.»

Uavhengig av hvordan slik representant utpekes, vil hen imidlertid ta del i administrasjonens saksforberedelse:

«Den som innehar funksjonen, skal på et tidlig tidspunkt gis innsikt og rett til å uttale seg i de deler av saksbehandlingen og planleggingen som berører barn og ungdom.»

Det må forstås som at denne oppgaven uansett er å anse som en «jobb», og altså ikke et verv som folkevalgt. Det er tale om en særlig form for supplering av saksutredningen fra administrasjonen, ved en uavhengig talsperson for barn og ungdoms interesser i slike saker.

Den som er oppnevnt i denne funksjonen, er ikke en «folkevalgt» slik dette er definert i [kommuneloven § 5–1](#) fjerde avsnitt. Hen er ikke «valgt inn i et folkevalgt organ» slik bokstav b i dette avsnittet krever. Hen kan heller ikke instrueres verken av kommunestyret, utvalget eller kommunedirektøren når det gjelder utføringen av dette vervet. Om forholdet til den siste sies det i veiledningen:

«Det vil derfor ikke være innenfor styringsretten å instruere vedkommende til ikke å ivareta barn og unges interesser.»

Men kommunedirektøren har et tilsynsansvar med hvordan oppgave utføres:

«På den andre siden kan instruksjonsretten benyttes til å sikre at vedkommende faktisk gjør jobben med å ivareta disse interessene på en god måte.»

Kommunestyrets utpeking av person med slikt ansvar for å ivareta barns- og unges interesser i plansaker i et slikt utvalg, kan ikke ses som et valg av folkevalgt etter reglene i kommuneloven. Den vil da heller ikke gå inn under regelen § 11–10 siste avsnitt om inhabilitet ved valg «til offentlige tillitsverv». Det som gjøres ved en slik særskilt oppnevning, må altså ses som et vedtak om styrking av *grunnlaget for saksbehandlingen* i utvalget ved å trekke inn en person med særlig kompetanse og erfaring på området som kan supplere administrasjonens *saksrepresentasjon*.

Slik jeg ser det, er det her tale om en individuell oppnevning til et særlig administrativt verv, og ikke valg som folkevalgt. Det betyr at reglene om inhabilitet i forvaltningsloven gjelder fullt ut ved slik utpeking av noen med et slikt særlig ansvar.

Men her er vi åpenbart inne på et område der departementet bør være tydeligere i veiledningen sin.

Ny lov om kommunenes ansvar på det boligsosiale feltet

Statsforvalteren i Trøndelag, 02.04.2024

Planlegging for et trygt hjem for alle. Ny lov om kommunenes ansvar på det boligsosiale feltet, kalt boligsosial lov, ble vedtatt av Stortinget 20. desember 2022. Loven gjelder fra 1. juli 2023. Den gir innbyggere som er vanskeligstilte på boligmarkedet rett til å få vedtak om bistand ut fra sitt behov.

Loven stiller krav til ledere og beslutningstakerne i kommunene. Loven tydeliggjør ansvaret kommunene har til å planlegge og ha oversikt over boliger i kommunen.

Loven pålegger også kommunen å fastsette overordnede mål og strategier for det boligsosiale arbeidet i kommuneplanen. Ved å innlemme boligsosiale hensyn i samfunns- og arealplanleggingen, kan kommunene bidra til gode botilbud for vanskeligstilte og til at flere kan eie egen bolig.

Det er den enkelte kommune som må organisere arbeidet med å oppfylle loven. Det er ingen enkelt etat i kommunen som alene kan gjøre det, og loven legger opp til at flere fagfelt må samarbeid for å gi innbyggere som har behov for det den nødvendige bistanden.

[Lov om kommunenes ansvar på det boligsosiale feltet \[boligsosialloven\]](#)

[Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023–2027](#)

[Nasjonal strategi for den sosiale boligpolitikken \(2021-2024\)](#)

[Boligsosialt arbeid](#)

Kommuner må ikke skape trøbbel for egne selskaper

Samfunnsbedriftene 26.03.2024, Agnete B. Sommerset, juridisk direktør

Trange kommunebudsjetter er ikke et argument for å forsømme sine forpliktelser til egne selskaper. Kommunene må være forutsigbare og gode eiere.

Tenk deg en kommune som inngår en avtale med et privat selskap om rengjøring. Pris og tjenester er avtalt, kontrakt undertegnet, og alle er fornøyde. Men så sier kommunen at de ikke lenger vil stå inne for avtalen, og at de bare vil betale halvparten av kostnadene på grunn av stramme budsjetter. Det hadde selvsagt vært uakseptabelt, ulovlig og utenkelig.

Løper fra ansvar

Når det kommer til selskaper som kommunen selv eier, er det likevel noen som tror at man kan løpe fra ansvar, kontrakter og vedtatte budsjetter når man oppdager røde tall i eget budsjett.

- Et interkommunalt selskap (IKS) med 37 eiere fikk vedtatt sitt budsjett i april 2023. Nå vil det nye kommunestyret i to av eierkommunene redusere sitt tilskudd til selskapet.
- Et annet IKS trenger å endre selskapsavtalen etter endringer i IKS-loven og uttreden av enkelteiere. En av kommunene nekter å vedta endringene fordi kommunen vil «vente og se» hvordan det går med selskapet.
- Et tredje IKS opplever at én av deltakerkommunene ikke vil betale det som det vedtatte budsjett innebærer, og ønsker heller færre tjenester fra selskapet.

Kommuner som velger å organisere tjenester i selskaper, forplikter seg også til å følge rettslige rammer for selskapene. Her er det ingen «bør» eller «kan», her **må** man følge styringslinjer og myndighet som er regulert gjennom kommuneloven og selskapslover.

Som alle andre selskaper, trenger også kommunalt eide bedrifter forutsigbare rammer. Kortsiktig budsjettgevinst for enkeltkommuner er et veldig dårlig argument for å utarme egne selskaper. Det blir en umulig driftssituasjon for selskapene hvis vedtatte budsjetter blir reversert av noen eierkommuner – i opposisjon til egne eierrepresentanter.

Eierstyring er ikke spesielt vanskelig, men krever opplæring. Med mange nye representanter i kommunestyresalene, er det spesielt viktig at kommunene nå setter av tid til dette. Hvis eierne drar selskapet i samme retning, vil det resultere i bedre demokratisk kontroll, forutsigbar drift, effektive tjenester, og dermed bedre mulighet for å oppnå målet med opprettelse av selskapet.

Lag eierstrategier!

Den siste valgperioden var første gang kommunene ble pålagt å lage en eierskapsmelding. Det har gitt god oversikt over hvilke selskaper kommunene har interesser i, og som de må følge opp.

Neste steg må være bedre kunnskap om eierstyring. Her kan utarbeiding av eierstrategier være en god start. Da vil eierne delta mer aktivt i utvikling av egne selskaper, forstå hvilke rettslige forpliktelser eierskap innebærer, og få mulighet til å hente ut de gevinstene som ligger i å etablere selskapene.

Gjennom en eierstrategi vil man oppdage at god eierstyring, rutiner for politisk forankring og løpende dialog med selskapene er nøkkelen til best mulig resultat. Hvis kommuner er uenige i sitt eget selskaps beslutninger, må de se på egen eierstyring og gå via formelle kanaler, slik det fungerer for alle andre selskaper i Norge.

Da kan de ikke stille selskapene sjakk matt ved ikke å følge opp vedtatte budsjetter eller nekte å vedta endringer i selskapsavtaler som deres egen representant har stemt for. Da dømmer man sine egne selskaper til å mislykkes, og det var neppe intensjonen ved opprettelsen av dem.

Representantskapsmøtet 2024

Scandic Hell, mandag 22. april kl 09.00

Det innkalles med dette til representantskapsmøte i IKA Trøndelag 2024, 22. april kl 9:00

Sted: Scandic Hell, Stjørdal

Representantskapet iflg. vedlagte liste

SAKSLISTE

1. Opptelling av medlemmer
2. Godkjenning av innkalling og saksliste
3. Valg av protokollkomite
4. Valg av representantskapsleder og nestleder
5. Årsrapport 2023
6. Regnskap 2023
7. Virksomhetsplan 2024
8. Revidert budsjett 2024
9. Ny selskapsavtale - Orienteringssak

Innspill til kontrollutvalgets arbeid

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Overhalla kommune

Møtedato

19.04.2024

Saknr

12/24

Saksbehandler Einar Sandlund

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 23/356 - 11

Forslag til vedtak

.

Saksopplysninger

Hensikten med en slik sak i kontrollutvalgets møter er at utvalgets medlemmer kan drøfte og fremme innspill til saker, forhold og kunnskap som kontrollutvalget kan ta tak i, eller diskutere om å få utredet en sak til et fremtidig kontrollutvalgsmøte.

Da kan forslag om å sette opp sak(er) i fremtidig møter fremmes i denne sak. I denne saken fattes det ikke konkrete realitetsvedtak(som i øvrige saker).

Eksempel på tema som kan tas opp(listen er ikke uttømmende):

- *Deltagelse på kurs/konferanse* • *Forhold i kommunen som medlemmene har behov for å drøfte*
- *Ønske om orientering knyttet til et saksområde fra kommunedirektør, revisor eller sekretariatet i et fremtidig møte.*

Sekretariatet er av den oppfatning en "oppsummeringssak" som denne kan være hensiktsmessig.

Godkjenning av protokoll

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Overhalla kommune

Møtedato

19.04.2024

Saknr

13/24

Saksbehandler Einar Sandlund

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 24/272 - 2

Forslag til vedtak

Protokollen godkjennes

Saksopplysninger

Protokollen gjennomgås i møtet

Vurdering

Protokollen anbefales godkjent